

«Ο Αγροτουρισμός στην Πελοπόννησο: Παρόν και Προοπτικές»

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Καλιοντζής Κωνσταντίνος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

Δρ. Μιχαήλ Κονιόρδος

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

«Ο Αγροτουρισμός στην Πελοπόννησο:
Παρόν και προοπτικές»

ΤΜΗΜΑ:

Διοίκησης και Οικονομίας
Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων
Τ.Ε.Ι Πειραιά

Κεφάλαιο 1

1.1 Μεθοδολογία.....	6
1.2 Κώδικας Ηθικής – Δεοντολογία.....	7
1.3 Στόχοι.....	8
1.3.1 Γενικός στόχος.....	8
1.3.2 Επιμέρους στόχοι.....	8
1.4 Περίληψη.....	10
1.5 Γενικά στοιχεία – Εισαγωγή.....	12

Κεφάλαιο 2

2.1. Νομικό πλαίσιο – Πιστοποιήσεις.....	15
2.1.1. Κρατικές ενισχύσεις.....	27
2.2. Δράσεις-προγράμματα.....	28
2.2.1. Στατιστικά δεδομένα.....	31
2.3. Περιβάλλον και οργάνωση στον αγροτουρισμό	33
2.3.1. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις.....	33
2.3.2. Βασικές αρχές του αγροτουρισμού.....	33
2.4. Οργάνωση.....	34

Κεφάλαιο 3

3.1. Η παρούσα κατάσταση.....	36
3.2. Το παρόν του αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο.....	40
3.2.1 Συνάντηση για τον Αγροτουρισμό στην Πελοπόννησο.....	40
3.2.2. Αγροτουριστικές εξορμήσεις στην Πελοπόννησο.....	41
3.2.3 Διακεκριμένοι ξενώνες της Πελοποννήσου.....	50
3.2.4 Όταν οι άνθρωποι αγαπούν και σέβονται τον τόπο τους.....	63
3.3. Μελέτες περίπτωσης	67

Κεφάλαιο 4

4.1 Ενημερωτικά στοιχεία για τον αγροτουρισμό της Πελοποννήσου.....	72
4.1.1. Κατάλογος περιοχών που συνδέει τον αγροτουρισμό της Πελοποννήσου με άλλες μορφές τουρισμού.....	72
4.1.2. Ποιοι είμαστε: Ένωση Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο.....	73
4.1.3 Ο Σύνδεσμος Ενώσεων Αγροτουρισμού.....	74
4.2. Τα κυριότερα προϊόντα της Πελοποννήσου.....	75
4.3. Η άλλη Πελοπόννησος του αγροτουρισμού	76
4.4. Το πανηγύρι του αγροτουρισμού.....	78
4.4.1 Τα νέα της αγροτουριστικής Α.Ε.....	80
4.4.2. Τα κινητά ακούνε Agrotravel.....	82

Κεφάλαιο 5

5.1. Οι προοπτικές του αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο.....	83
---	----

Κεφάλαιο 6

6.1. Συμπεράσματα.....	86
-------------------------------	----

Παράρτημα

Ο ξενώνας της χρονιάς	90
Πρότυπη μονάδα εκτροφής σαλιγκαριών "Snail Farm" Δήμου Χ. Παναγιώτης.....	95
Ερωτηματολόγιο	96
Πίνακες – Στατιστικά στοιχεία Ερωτηματολογίου.....	102
Σ.Α.Π. (Συνέντευξη Αρμοδίων Προσώπων)	113

Πηγές πληροφόρησης

Βιβλιογραφία.....	116
Ιστότοποι.....	117

<u>Κατάλογος συντομογραφιών και ακρωνυμίων</u>	118
---	-----

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Αγροτουριστικές επιχειρήσεις.....	7
Πίνακας 2: Labour force statistics.....	31
Πίνακας 3: Labour force statistics.....	31
Πίνακας 4: Εναλλακτικές επενδύσεις σε αγροτικές περιοχές	39
Πίνακας 5: Επιχειρηματικά υπερκέρδη.....	112

Μεθοδολογία

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας και υπό την επίβλεψη του καθηγητή Δρ. Κονιόρδου Μιχαήλ.

Το θέμα της εργασίας είναι:

«Αγροτουρισμός στην Πελοπόννησο: Παρόν και Προοπτικές», έχοντας σαν πηγές πληροφόρησης ελληνική και διεθνή θεματογραφία.

Στόχος της έρευνας είναι να γίνει φανερό το παρόν του αγροτουρισμού στην περιφέρεια της Πελοποννήσου, η διαπίστωση του επιπέδου γνώσης για τον συγκεκριμένο τομέα και ο βαθμός εφαρμογής του, αλλά και υποστήριξης του από την πολιτεία, καθώς και οι προοπτικές που έχει το συγκεκριμένο γεωγραφικό διαμέρισμα για μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη στο μέλλον από ένα εναλλακτικό είδος τουρισμού. Για την επίτευξή του, χρησιμοποιήθηκε η Πρωτογενής και Δευτερογενής έρευνα.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την εύρεση πληροφοριών που αφορούν στον Αγροτουρισμό της Πελοποννήσου είναι η υπάρχουσα βιβλιογραφία, το διαδίκτυο και οι εφημερίδες και περιοδικά ειδικευμένα σε τουριστικά θέματα.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν επίσης για τη διεξαγωγή των συμπερασμάτων ως προς το παρόν και το μέλλον του Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο είναι ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε σε συγκεκριμένο αριθμό σπουδαστών του Τμήματος Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων, καθώς και μια Συνέντευξη Αρμοδίων Προσώπων (Σ.Α.Π).

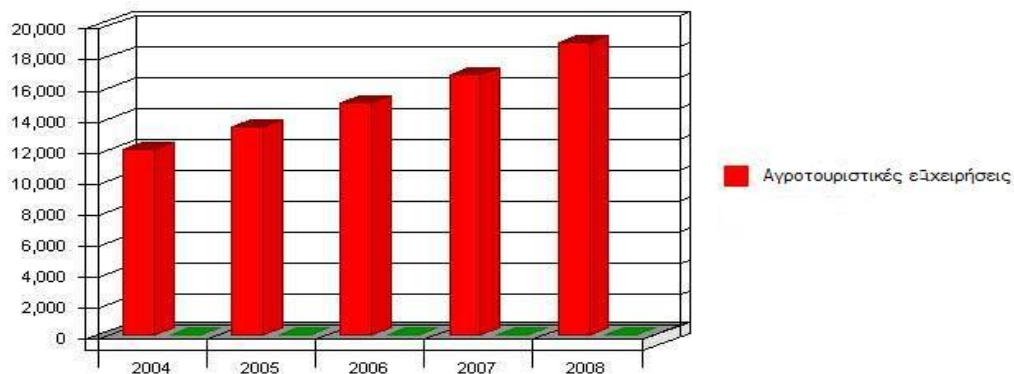
Κώδικας Ηθικής – Δεοντολογία

Στόχος του Κώδικα Ηθικής είναι να προάγει την ηθική κουλτούρα στο επάγγελμα του Αγροτουρισμού, να αποκτήσει δηλαδή μια ηθική βάση που σκοπό θα έχει τον άνθρωπο και όχι το χρήμα το οποίο θα αποτελεί απλά το μέσο για τον άνθρωπο.

Μέσω της επίτευξης αυτού, θα αναπτυχθεί η τουριστική δεοντολογία η οποία θα προασπίζει τα συμφέροντα των εργαζόμενων, των επιχειρηματιών και των τουριστών.

Όλα θα γίνονται με την εποπτεία των αρμόδιων φορέων σε συνεργασία πάντα με τους τοπικούς παράγοντες και τη συμπαράσταση των κατοίκων της υπαίθρου.

Πίνακας 1

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2007

1.3.1 Γενικός στόχος

Στόχος αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων μιας πρωτότυπης επιστημονικής εργασίας που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την ανάδειξη στοιχείων για τα επίπεδα του Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό (**παρόν**), αλλά και να γίνουν φανερές οι προοπτικές που διαθέτει το συγκεκριμένο γεωγραφικό διαμέρισμα για μια μελλοντική ανάπτυξη στο συγκεκριμένο τομέα (**μέλλον**).

1.3.2 Επιμέρους στόχοι:

- Παρουσίαση:
  - των μικρών και μεγαλύτερων αγροτουριστικών επιχειρήσεων και ξενώνων στην περιφέρεια της Πελοποννήσου και
  - των μελετών περίπτωσης αγροτουριστικών μονάδων τόσο στην υπόλοιπη Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

- Διαπίστωση:
  - της υποστήριξης ή μη από την πολιτεία, τόσο στις μεγάλες όσο και στις μικρομεσαίες αγροτουριστικές επιχειρήσεις
  - της ύπαρξης επιδοτήσεων ή επιχορηγήσεων από την Ε.Ε, αλλά και από την ελληνική κυβέρνηση
  - του βαθμού γνώσης των σπουδαστών ενός Τ.Ε.Ι Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων για τον αγροτουρισμό σαν μια εναλλακτική μορφή τουρισμού και
  - των προοπτικών που υπάρχουν στην Πελοπόννησο για την μελλοντική ανάπτυξη του αγροτουρισμού.

«Ο Αγροτουρισμός βασιζεται

Στην ανθρώπινη σχέση

*Μεταξύ των κατοίκων της υπαίθρου
και των επισκεπτών,*

που μπορεί να αναπτυχτεί

με διάφορους τρόπους»

Περίληψη

Ο Αγροτουρισμός (αγροτικός τουρισμός) ως μορφή εναλλακτικού τουρισμού έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας, αυξάνοντας το μερίδιο που καταλαμβάνει στον ελληνικό τουρισμό εν γένει.

Το σημαντικότερο μερίδιο στον τομέα του αγροτουρισμού καταλαμβάνει η Πελοπόννησος με τους επτά νομούς της.

Ο Αγροτουρισμός δίνει σημαντική ώθηση στην οικονομία μιας μικρής αγροτικής επιχείρησης καθώς αποτελεί ουσιαστικά την εξέλιξή της. Παράλληλα όμως συνεισφέρει και στη γενικότερη οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της γύρω περιοχής.

Στην Ε.Ε. ο ελληνικός Αγροτουρισμός βρίσκεται ακόμη σε εμβρυική μορφή, καθώς χώρες όπως η Ιταλία, η Γαλλία και η Ισπανία έχουν ήδη αναπτύξει αυτήν τη μορφή τουρισμού, ενώ την αιχμή του δόρατος αποτελεί ο αμερικανικός Αγροτουρισμός μαζί με τον καναδικό, όπου εκεί βρίσκονται και τα περισσότερα πάρκα και ξενώνες.

Τόσο το νομοθετικό πλαίσιο όσο και οι εκατέρωθεν (κράτος-ιδιώτες) οικονομικές ενισχύσεις συμβάλλουν στην υγιή εξέλιξη του κλάδου. Ωστόσο αυτό δεν είναι αρκετό. Στην περίπτωση της Πελοποννήσου, η οποία παρουσιάζει σημαντικό αγροτουριστικό ενδιαφέρον, ο αγροτουρισμός πρέπει να βασίζεται στην ανθρώπινη σχέση μεταξύ των ανθρώπων της υπαίθρου και των επισκεπτών για να μπορεί να αναπτυχθεί ομαλά και να προσφέρει πολλές δραστηριότητες και υπηρεσίες σε σωστή ποιότητα.

Ο αγροτουρισμός είναι μία καινούρια πτυχή του τουρισμού για τη χώρα μας με πολλές ωστόσο προεκτάσεις.

Εκείνο που προσφέρει ο Αγροτουρισμός δεν είναι μόνο μια βόλτα στη φύση, αλλά και την εργασιοθεραπεία στο φυσικό περιβάλλον που συμβάλει στην αποβολή του άγχους της καθημερινότητας, όπως επίσης και την ένταξη του ατόμου σε ένα υγιές περιβάλλον με υγιείς σχέσεις.

Κατά τον Paxson «οι επιδόσεις εξαρτώνται από την ψυχή του **“καλλιεργητή”** που αποτυπώνεται με το **“know-how”** και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της παράδοσης που εκφράζει μέσα από αυτό που κάνει»¹.

¹ Robin H. Ray, MIT 2 Ιανουαρίου 2007

Οι στόχοι του αγροτουρισμού είναι πολλοί και εξέχουσας σημασίας για την Πελοπόννησο που θα την οδηγήσουν σε σημαντικό αγροτουριστικό πόλο έλξης για ακόμα περισσότερους επισκέπτες μέσα στα επόμενα χρόνια.

Ο Αγροτουρισμός δεν έρχεται να υποκαταστήσει ούτε να ανταγωνιστεί το βασικό τουριστικό μοντέλο και προϊόν της χώρας μας. Αντιθέτως, μάλιστα, διέπεται από μια διαφορετική φιλοσοφία ` έρχεται δηλαδή να προσθέσει και να συμπληρώσει στην τουριστική δυναμική της Ελλάδας. Αρκεί να γίνει συνείδηση όλων όσων ασχολούνται με αυτόν ότι δεν είναι ένα μέσο υφαρπαγής κονδυλίων, αλλά τρόπος επένδυσης.

Έτσι λοιπόν γίνεται εύκολα φανερό πως η περιφέρεια της Πελοποννήσου κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των γεωγραφικών διαμερισμάτων της Ελλάδας σε αγροτουριστικές μονάδες παρουσιάζοντας ένα πολύ σημαντικό παρόν και με τη σωστή διαχείριση των οικονομικών και φυσικών πόρων και τις κατάλληλες προϋποθέσεις έχει όλες τις προοπτικές για να εξελιχθεί σε πυρήνα του αγροτουρισμού σε όλη τη Μεσόγειο σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

Γενικά στοιχεία – Εισαγωγή

Ο Αγροτουρισμός (αγροτικός τουρισμός) είναι το σύνολο των ενεργειών ενός ανθρώπου που διέπουν τις διεργασίες σε ένα αγρόκτημα ή σε κάποιο ξενώνα, με σκοπό τη διασκέδαση, την εκπαίδευση και εκμάθηση των δραστηριοτήτων και λειτουργιών σε αυτό.

Τα τελευταία χρόνια, ο Αγροτουρισμός αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για το εγχώριο προϊόν. Καθοριστικό ρόλο θα παίζουν τόσο τα έργα και η ενημέρωση από πλευράς κράτους όσο και η ιδιωτική πρωτοβουλία.

Η ολοένα και πιο δυναμική είσοδος του τουρισμού στην Ελλάδα αυξάνει ταυτόχρονα και το μερίδιο αγοράς για τον Αγροτουρισμό με την παράλληλα αναπτυσσόμενη πορεία του, παρότι τα βλέμματα των Ευρωπαίων εταίρων είναι στραμμένα στον Αγροτουρισμό μεγαλύτερων χωρών (και καλύτερα οργανωμένων), όπως η Ιταλία, η Γαλλία και η Ισπανία που κινούνται σε μεγαλύτερη τροχιά και με κύκλους αγορών εφάμιλλους των Η.Π.Α. που διατηρούν μια μακρά παράδοση στον Αγροτουρισμό.

Ο Αγροτουρισμός εκτός από τη φιλοξενία σε αγροκτήματα ή και σε πολυτελείς ξενώνες όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών με τις αγροτικές δραστηριότητες, μπορεί να πάρει και τη μορφή απλής φιλοξενίας.

Ο τουρίστας – επισκέπτης λειτουργεί και σωματικά αλλάζοντας παραστάσεις και μπαίνοντας σε ένα φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζει και εργάζεται αλλά και ψυχικά αυξάνοντας ταυτόχρονα τη σεροτονίνη του εγκεφάλου. Ο Αγροτουρισμός είναι μία μορφή ενασχόλησης και όχι απλά μία «εναλλακτική μορφή τουρισμού». Είναι ένα πραγματικό καταφύγιο.

Πολλές φορές, ωστόσο, υπάρχει ανεπάρκεια κεφαλαίων κινήσεως, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο δυσμενείς συνθήκες για την πορεία της δραστηριότητας της επιχειρήσεως, διότι ενδέχεται να εκδηλωθεί από μέρους της αδυναμία να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της²

---

² Νικήτα Α. Νιάρχου (2004) «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ», Αθήνα Εκδόσεις Σταμούλη

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει συστηματικά να συλλέγουν στοιχεία για τις τάσεις που διαμορφώνονται σε ένα περιβάλλον Marketing (ΜΚΤ) (οικονομικό, τεχνολογικό, κοινωνικό κ.λ.π.), αλλά και στοιχεία για τους παράγοντες που τις διαμορφώνουν. Η παρακολούθηση του περιβάλλοντος ΜΚΤ επιτρέπει στις επιχειρήσεις να εντοπίζουν επερχόμενες σημαντικές μεταβολές, πριν αυτές ολοκληρωθούν.³

Η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού σε οποιαδήποτε αγροτική περιοχή προϋποθέτει τη δημιουργία εκείνης της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής που θα επιτρέψει την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα την εσωτερική διαμόρφωση και τον εξοπλισμό δωματίων που προορίζονται για ενοικίαση, τη διάνοιξη δρόμων ή βελτίωση του ήδη υπάρχοντος οδικού δικτύου, τη δημιουργία χώρων εστίασης και αναψυχής, την αξιοποίηση των τουριστικών φυσικών πόρων της περιοχής, κ.λ.π.⁴.

Η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, ενδιαφέρει κυρίως τους παρακάτω φορείς – επιχειρήσεις:

- Παραδοσιακά εστιατόρια και καφενεία
- Μουσεία κάθε είδους
- Συλλόγους (Πολιτιστικούς, Φυσιολατρικούς, Ορειβατικούς, κλπ)
- Παραγωγούς και εμπόρους τοπικών προϊόντων
- Επιχειρήσεις δραστηριοτήτων
- Συνεταιρισμούς (Γυναικείους, Αγροτικούς κλπ)
- Τοπική αυτοδιοίκηση
- Σχολεία / Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

---

³ Σιώμκος Ι. Γεώργιος (2004) «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ», Αθήνα Εκδόσεις Σταμούλη

⁴ Νίκος Γ. Ηγουμενάκης, Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Περικλής Ν. Λύτρας (1999, 1998)

«ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ», Αθήνα Εκδόσεις Interbooks

Ταυτόχρονα,, ωστόσο, η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού ενδιαφέρει και τον κάθε κάτοικο και επαγγελματία της περιοχής στην οποία δημιουργείται μια τέτοιου είδους δραστηριότητα καθώς: στον Αγροτουρισμό ο τουρίστας είναι επισκέπτης, φίλος, θαυμαστής του τόπου, είναι ένας **«φιλοξενούμενος»**, ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός. Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη.

Νομικό πλαίσιο – Πιστοποιήσεις

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις της Πελοποννήσου όσο και της υπόλοιπης Ελλάδας είναι λίγο ομιχλώδες, αν και τον τελευταίο καιρό τείνει να ξεκαθαρίσει.

Ωστόσο, μία αγροτουριστική επιχείρηση πιστοποιείται από τους αρμόδιους φορείς για την ομαλή λειτουργία της, με συγκεκριμένες πιστοποιήσεις για τον κλάδο. Τέτοιοι φορείς είναι οι: HACCP, ISO, TUV, TUV HELLAS και οι πιστοποιήσεις αυτών: Haccp, iso 22000:2005, ΕΛΟΤ ΠΡΔ 1417 ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ.

Η σύσταση μιας αγροτουριστικής επιχείρησης (Ν.Π.Ι.Δ.) διέπεται από το Ν. 2636/1998 και λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται επίσης από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, όπως αυτός κάθε φορά ισχύει, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά, με περιορισμούς των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 13 του Ν. 2971/2001 και το σύνολο των κανόνων περί Ν.Π.Δ.Δ.. Εντός χρονικού διαστήματος, το οποίο καθορίζεται με τη σύμβαση παραχώρησης, ο φορέας διαχείρισης υποχρεούται να υποβάλει στο Δ.Σ της εταιρίας τα προσδιοριζόμενα από το άρθρο 6 §.18 εδ. Δ ν.2160/1993 έγγραφα και δικαιολογητικά καθώς επίσης και με βάση τον Αναπτυξιακό Νόμο 3299/04.

Ο νέος νόμος ίδρυσης αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (Νόμος 2810/2000 ΦΕΚ 61 τεύχος 1^ο, 9Μαρτίου 2000) δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβερνήσεως το Μάρτιο του 2000, ισχύει από την ημερομηνία αυτή και εισάγει καινούργια δεδομένα στο χώρο του αγροτικού συνεταιρισμού.

Το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο καλούνται σήμερα να δραστηριοποιηθούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχει ως κύριο χαρακτηριστικό τον οξύ ανταγωνισμό. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας καθιστά αναγκαία την επιχειρηματική αποτελεσματικότητα ως όπλο για την επιβίωση και την ανάπτυξη. Η συντήρηση με τεχνητά μέσα, επιδοτήσεις και πρόνοια μπορεί να ανακουφίσει προσωρινά, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει αναπτυξιακή στρατηγική. Οι συσπειρώσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα, για να είναι αποτελεσματικές, απαιτούν μεγέθη και μηχανισμούς που χαρακτηρίζονται από μεγάλη οικονομική επιφάνεια και επιχειρηματική ευελιξία. Τα θέματα της κεφαλαιακής συγκρότησης και της φορολογίας των συνεταιρισμών επανεξετάζονται για να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες του συνεταιριστικού θεσμού.

Ακόμα και στις χώρες που βρίσκονται σε ασθενές οικονομικό επίπεδο αναζητούνται τρόποι επαναδημιουργίας συνεταιρισμών, διότι οι εταιρικές μορφές οικονομικής δράσης δεν κρίνονται επαρκείς για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.⁵

Σχέδιο νόμου - Ανάπτυξη μορφών τουρισμού υπαίθρου και λοιπές διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Ανάπτυξη μορφών τουρισμού υπαίθρου

ΑΡΘΡΟ 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: Τουρισμός Υπαίθρου είναι κάθε μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που έχει στόχο την επαφή του επισκέπτη με τη φύση και τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει και να ψυχαγωγείται και που ενισχύει οικονομικά και κοινωνικά την ύπαιθρο, χωρίς να αλλοιώνει το περιβάλλον και τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία του κάθε τόπου.

Αγροτουρισμός είναι μορφή Τουρισμού Υπαίθρου που έχει στόχο να γνωρίσει ο επισκέπτης τον αγροτικό χώρο και τις αγροτικές ασχολίες, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του τόπου, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων της υπαίθρου και αναπτύσσεται με ήπιες παρεμβάσεις και έργα υποδομής μικρής κλίμακας.

Τουριστικοί δρόμοι είναι μια ιδιαίτερη μορφή Τουρισμού Υπαίθρου που αναδεικνύει τα ιδιαίτερα γεωγραφικά, περιβαλλοντικά, παραγωγικά, φυσιολατρικά, πολιτισμικά και ιστορικά χαρακτηριστικά μιας συγκεκριμένης διαδρομής, κατά μήκος της οποίας δύνανται να αναπτύσσονται, στα πλαίσια του σκοπού του τουρισμού υπαίθρου, επιχειρήσεις ή δραστηριότητες.

Υπαίθριες Τουριστικές Δραστηριότητες είναι οργανωμένες τουριστικές υπηρεσίες, που αποσκοπούν στην ψυχαγωγία και την αναψυχή των συμμετεχόντων μέσω της άμεσης επαφής τους με το φυσικό περιβάλλον και αναπτύσσονται με περιήγηση ή δράση στην ύπαιθρο.

---

⁵ www.powersearch.gr

ΑΡΘΡΟ 2

Αγροτουριστικές επιχειρήσεις

1. Αγροτουριστικές είναι οι επιχειρήσεις που, στο πλαίσιο των στόχων του αγροτουρισμού παρέχουν διαμονή ή και εστίαση σε καταλύματα ή κέντρα παραδοσιακής εστίασης και αναψυχής, τα οποία βρίσκονται εντός των ορίων δημοτικών διαμερισμάτων μέχρι τριών χιλιάδων κατοίκων ή οικισμών μέχρι χιλίων κατοίκων και σε κάθε άλλη περίπτωση σε απόσταση από τα όρια σχεδίου πόλης (Γ.Π.Σ) όχι μικρότερη των δέκα χιλιομέτρων. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται ειδικότερα κριτήρια υπαγωγής περιοχών στις διατάξεις του άρθρου αυτού.

2. Στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του αγροτουρισμού απαιτείται: α) αποδεδειγμένη και δηλούμενη στην εφορία απασχόληση του επιχειρηματία με αγροτική καλλιέργεια, είτε ως ιδιοκτησία είτε ως μίσθωση και β) ειδικό σήμα λειτουργίας αγροτουριστικής επιχείρησης. Επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν χωρίς το ειδικό σήμα λειτουργίας αγροτουριστικής επιχείρησης απαγορεύεται να αυτοχαρακτηρίζονται ως αγροτουριστικές.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι γενικές και ειδικές προδιαγραφές και οι όροι λειτουργίας των ως άνω επιχειρήσεων, οι προϋποθέσεις και το όργανο χορήγησης του ειδικού σήματος λειτουργίας, η διαδικασία και τα όργανα ελέγχου, οι συνέπειες και κυρώσεις από τη μη τήρησή τους, η διαδικασία και το όργανο επιβολής των κυρώσεων αυτών και τα μέσα άμυνας των ενδιαφερόμενων στα πλαίσια της διοικητικής διαδικασίας.

ΑΡΘΡΟ 3

Επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού και λειτουργούν κατά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύνανται να υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση του ειδικού σήματος λειτουργίας αγροτουριστικής επιχείρησης μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά εντός δύο ετών από τη δημοσίευση των υπουργικών αποφάσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 2. Μέχρι τη χορήγηση του παραπάνω ειδικού σήματος λειτουργίας, οι επιχειρήσεις του άρθρου αυτού εξακολουθούν να λειτουργούν με το πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νομικό καθεστώς.

ΑΡΘΡΟ 4

Υπαίθριες Τουριστικές Δραστηριότητες

1. Υπαίθριες Τουριστικές Δραστηριότητες είναι: α) Ημερήσια πεζοπορία (hikking): πεζοπορία σε σηματοδοτημένα μονοπάτια με ή χωρίς συνοδό ημερήσιας διάρκειας ανεξαρτήτως δυσκολίας, β) Πολυήμερη πεζοπορία (trekking): πολυήμερη πεζοπορία σε μονοπάτια, με συνοδό και με ενδιάμεσες διανυκτερεύσεις σε καταλύματα, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την ανάβαση σε κορυφές βουνών ή την διάσχιση απλών φαραγγιών όπου δεν απαιτείται η χρήση ειδικού ορειβατικού εξοπλισμού και αναρριχητικών τεχνικών, γ) Καταβάσεις ποταμών με πολυθέσια φουσκωτή βάρκα (rafting): ημερήσια δραστηριότητα με συνοδό – οδηγό που αφορά την κατάβαση ενός τμήματος ποταμού, δ) Καταβάσεις ποταμών με μονοθέσια φουσκωτή βάρκα (kayaking): ημερήσια δραστηριότητα με συνοδό - οδηγό που αφορά την κατάβαση ενός τμήματος ποταμού, ε) Κανό λίμνης: ημερήσια δραστηριότητα που αφορά την περιήγηση με κανό σε λίμνες ή τμήματα ποταμών που τα νερά τους δεν είναι ορμητικά, στ) Κατάβαση φαραγγιού με χρήση αναρριχητικού εξοπλισμού (canoeing): ημερήσια δραστηριότητα με συνοδό – οδηγό που αφορά την κατάβαση με τα πόδια και με χρήση αναρριχητικού εξοπλισμού, απότομων και στενών φαραγγιών με νερό, ζ) Διάσχιση φαραγγιού χωρίς χρήση αναρριχητικού εξοπλισμού (river trekking): ημερήσια δραστηριότητα με συνοδό – οδηγό που αφορά την πεζοπορία κατά μήκος της όχθης ποταμών με μικρή ποσότητα νερού και δεν απαιτεί την χρήση αναρριχητικού εξοπλισμού, η) Ποδηλασία βουνού (mountain bike): ημερήσια ή πολυήμερη περιηγητική δραστηριότητα με διανυκτερεύσεις με την χρήση ορειβατικών ποδηλάτων ή ποδηλάτων τουρισμού με συνοδό έμπειρο ποδηλάτη, θ) Αναρρίχηση: ημερήσια δραστηριότητα που αφορά την ανάβαση μίας διαδρομής σε κατακόρυφα βράχια και ορθοπλαγιές με την χρήση του ανάλογου αναρριχητικού εξοπλισμού.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως είναι δυνατόν να προσδιορίζονται και άλλες Υπαίθριες Τουριστικές Δραστηριότητες που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Οι Υπαίθριες Τουριστικές Δραστηριότητες διοργανώνονται από επιχειρήσεις που διαθέτουν ειδικό σήμα λειτουργίας τουριστικού γραφείου και άδεια διοργάνωσής τους με την επιφύλαξη των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του Ν. 2741/99 και δεν αφορούν αθλητικές ή αγωνιστικές δραστηριότητες.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται, για τις επιχειρήσεις της προηγούμενης παραγράφου, οι όροι και οι προϋποθέσεις, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και το όργανο χορήγησης της άδειας διοργάνωσης κάθε υπαίθριας τουριστικής δραστηριότητας, η διαδικασία και τα όργανα ελέγχου, οι συνέπειες και οι

κυρώσεις που επιβάλλονται από την μη τήρησή των διατάξεων του άρθρου αυτού, το όργανο επιβολής των κυρώσεων, το ύψος των προστίμων και τα μέσα άμυνας των ενδιαφερομένων στα πλαίσια της διοικητικής διαδικασίας.

5. Με όμοιες αποφάσεις καταρτίζονται οι Κανονισμοί Ασφαλούς Διοργάνωσης κάθε υπαίθριας τουριστικής δραστηριότητας, με τους οποίους καθορίζονται οι προδιαγραφές των απαιτούμενων μέσων, ο υποχρεωτικός εξοπλισμός των συμμετεχόντων και των οδηγών – συνοδών καθώς και οι προδιαγραφές αυτού, ο αριθμός των οδηγών - συνοδών ανά ομάδα συμμετεχόντων, τα προσόντα τους και οι υποχρεώσεις τους, τα μέτρα ασφαλείας, οι υποχρεώσεις των συμμετεχόντων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ΑΡΘΡΟ 5

Ως τουριστικοί δρόμοι αναγνωρίζονται οι δρόμοι του κρασιού, οι δρόμοι των σπηλαίων και οι δρόμοι των ηφαιστειών. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού δίδονται οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί και καθορίζονται τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις, οι υποδομές, η λειτουργία, οι δραστηριότητες και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την ανάπτυξη αυτών. Με όμοια απόφαση δύνανται να καθορίζονται και άλλοι, πέραν των ανωτέρω τουριστικοί δρόμοι.

ΑΡΘΡΟ 6

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι δυνατή η κατά χρήση παραχώρηση γαιών από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού για εξυπηρέτηση σκοπών που περιγράφονται στο άρθρο 1 αυτού του νόμου. Στην κοινή υπουργική απόφαση περιλαμβάνεται υποχρεωτικά η περιγραφή των ειδικότερων χρήσεων της παραχωρούμενης έκτασης και η εξειδίκευση των σκοπών.

ΑΡΘΡΟ 7

Το τμήμα Ειδικών Μορφών Τουρισμού που προβλέπεται στο εδάφιο γ της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του π.δ. 149/2005 αναβαθμίζεται σε Διεύθυνση Ειδικών Μορφών Τουρισμού. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού συνιστώνται τα τμήματα της παραπάνω Διεύθυνσης και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους.

ΑΡΘΡΟ 8

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του Ν. 3766/2009 (ΦΕΚ Α' 102), αντικαθίσταται ως ακολούθως: «Σε περίπτωση διαπίστωσης υποβολής ανακριβών στοιχείων, που αφορούν στη δυναμικότητα του καταλύματος, επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιο του αρχικώς προβλεπομένου τέλους λειτουργικής τακτοποίησης της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου».

2. Το άρθρο 4 του ν. 3766/2009 «Λειτουργική τακτοποίηση και λοιπές διατάξεις»(ΦΕΚ 102 Α) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 4 1. Η περίπτωση δ) της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του ν.3270/2004 (ΦΕΚ 187Α) όπως συμπληρώθηκε με την παρ.2 του άρθρου 32 του ν.3498/2006 (ΦΕΚ 230 Α) αντικαθίσταται ως εξής: «δ) i. Κάθε διαφορά, που αφορά διοικητικές κυρώσεις τις οποίες επιβάλλει ο Ε.Ο.Τ. μέσω της Κεντρικής Υπηρεσίας του και των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού (Π.Υ.Τ), επιλύεται, ύστερα από προσφυγή του διοικούμενου, από πενταμελή επιτροπή που εδρεύει στη Γενική Γραμματεία Τουρισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Η ως άνω προσφυγή υποβάλλεται εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της πράξης επιβολής της διοικητικής κύρωσης και αναστέλλει την εκτέλεση αυτής μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης, Επιτροπής υποχρεούμενης να εκδώσει αυτήν εντός τριών μηνών από την υποβολή της προσφυγής. ii. Η Επιτροπή Προσφυγών συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, προοδεύεται από ένα Γενικό Διευθυντή ή Προϊστάμενο Διεύθυνσης της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού και επικουρείται στο έργο της από εισηγητή, ο οποίος μετέχει στις συνεδριάσεις χωρίς δικαίωμα ψήφου, καθώς και από δυο γραμματείς. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής δύναται να παρίσταται ο Σύμβουλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στη Γενική Γραμματεία Τουρισμού. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και οι αναπληρωτές του Προέδρου, των μελών, του εισηγητή και των γραμματέων αυτής. Με όμοια απόφαση καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη συγκρότηση, λειτουργία και γραμματειακή υποστήριξη της επιτροπής. Με κοινή Υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζεται η αμοιβή του Προέδρου, των μελών, του εισηγητή και των γραμματέων αυτής. iii. Οι αποφάσεις της επιτροπής κυρώνονται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού προκειμένου να καταστούν εκτελεστές ή αναπέμπονται στην επιτροπή για επανεξέταση».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 4 του ν. 2160/1993 το οποίο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 2741/99 τροποποιείται και αντικαθίσταται ως εξής: «Εκτός της ως άνω ποινής, οι παραβάτες καταβάλλουν διοικητικό πρόστιμο ύψους τριακοσίων ευρώ κατ' άτομο, το οποίο επιβάλλεται από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές και εισπράττεται υπέρ του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης στα διοικητικά όρια του οποίου πραγματοποιείται η παράβαση των διατάξεων της παραγράφου αυτής. Για την επιβολή και είσπραξη του παραπάνω διοικητικού προστίμου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 104 του Κ.Ο.Κ (ν. 2696/1999,ΦΕΚ 57 Α), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει».

ΑΡΘΡΟ 9

Οι περιορισμοί και οι ελάχιστες αποστάσεις από οχλούσες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες όπως κάθε φορά ισχύουν για ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων των παρ. 1 και 3 του άρθρου 2 του Ν. 2160/1993, εφαρμόζονται αμοιβαία και για την έγκριση χωροθέτησης αυτών των οχλουσών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ανάπτυξη μορφών τουρισμού υπαίθρου

ΑΡΘΡΟ 1

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission) Henri Grolleau και τον Julio A. Martins- Cruz, η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχέει στις εγκυκλίους της τους όρους «τουρισμός υπαίθρου» (rural tourism) και «αγροτουρισμός» (agrotourism) και αναφέρεται ενιαία και στους δύο όρους ως ταυτόσημους και αυτό διότι δεν έχουν καθοριστεί ή ομογενοποιηθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο οι όροι της «υπαίθρου» και του «αγροτικού χώρου». Με το άρθρο 1 του παρόντος νομοσχεδίου διατυπώνονται οι έννοιες και οι ορισμοί που αναφέρονται στον τουρισμό υπαίθρου, τον αγροτουρισμό, τους τουριστικούς δρόμους και τις υπαίθριες τουριστικές δραστηριότητες.

ΑΡΘΡΟ 2

Με την προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 1 επιδιώκεται η τοπική κατανομή των αγροτουριστικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων με τέτοιο τρόπο που να εξασφαλίζεται η ανάπτυξή τους σε «πραγματικά αγροτικές» περιοχές, σχετικά μακριά από μεσαίου και μεγάλου μεγέθους οικιστικά συγκροτήματα. Τα πληθυσμιακά όρια που αναφέρονται στη διάταξη αλλά και οι ελάχιστες αποστάσεις εγκατάστασης αγροτουριστικών επιχειρήσεων από τα όρια οικισμών υπηρετούν ακριβώς τον πιο πάνω σκοπό. Παράλληλα, με την ίδια διάταξη η τουριστική πολιτική στον τομέα του τουρισμού υπαίθρου μπορεί να ασκείται αποτελεσματικά με την διαμόρφωση ειδικότερων (ευρύτερων ή στενότερων) κριτηρίων υπαγωγής περιοχών στο πεδίο εφαρμογής αυτού του νόμου.

Με τη ρύθμιση της παραγράφου 2 εξυπηρετείται ο σκοπός της απόκτησης από την κεντρική διοίκηση ουσιαστικού ελέγχου των επιχειρήσεων του κλάδου μέσω της αδειοδότησης/χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει συνολική εικόνα και εποπτεία όλων των επιχειρήσεων του κλάδου.

Με τις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου του παρόντος άρθρου εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού να καθορίσει τις γενικές και ειδικές προδιαγραφές και όρους λειτουργίας των υπαγομένων στο παρόντα νόμο επιχειρήσεων, τις προϋποθέσεις και το όργανο χορήγησης του ειδικού σήματος λειτουργίας, τη διαδικασία και τα όργανα ελέγχου, τις συνέπειες και κυρώσεις από τη μη τήρησή τους, τη διαδικασία και το όργανο επιβολής των κυρώσεων αυτών και τα μέσα άμυνας των ενδιαφερόμενων στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

ΑΡΘΡΟ 3

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου και λειτουργούν κατά την ημέρα δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως να υποβάλλουν αίτηση για τη χορήγηση σήματος λειτουργίας μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά εντός δύο ετών από της δημοσίευσης των κανονιστικών αποφάσεων που προβλέπονται παραπάνω στο άρθρο 3. Μέχρι τη χορήγηση του σήματος λειτουργίας οι επιχειρήσεις του άρθρου αυτού εξακολουθούν να λειτουργούν με το πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νομικό καθεστώς.

ΑΡΘΡΟ 4

Οι υπαίθριες τουριστικές δραστηριότητες αποτελούν μια από τις πλέον διαδεδομένες και προσοδοφόρες μορφές εναλλακτικού τουρισμού σε όλο τον κόσμο. Απευθύνονται κυρίως σε τουρίστες μέσου και υψηλού εισοδήματος, ενισχύουν τις τοπικές οικονομίες και υπακούουν στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια οι υπαίθριες τουριστικές δραστηριότητες έχουν αναπτυχθεί και στην Ελλάδα και διοργανώνονται από τουριστικά γραφεία ή άλλου είδους επιχειρήσεις, συλλόγους και φυσικά πρόσωπα τα οποία επειδή δεν υφίσταται συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο οργανώνουν και εκτελούν προγράμματα υπαίθριων δραστηριοτήτων χωρίς να υπόκεινται σε καμία εποπτεία των φορέων τουρισμού και χωρίς να παρέχουν καμία εγγύηση για την καλή εκτέλεση των υπηρεσιών τους. Κατόπιν τούτου καθίσταται αναγκαία η προτεινόμενη διάταξη με την οποία επιδιώκεται η οριοθέτηση των υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων και η θέσπιση πλαισίου για την ασφαλή διοργάνωσή τους. Πιο συγκεκριμένα με την παρούσα διάταξη:

1. Διατυπώνονται οι ορισμοί των πλέον διαδεδομένων τουριστικών δραστηριοτήτων και εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού να προσδιορίζει και άλλες δραστηριότητες ως υπαίθριες τουριστικές πέραν των αναφερόμενων.

2. Ανατίθεται η διοργάνωση των υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων στα τουριστικά γραφεία τα οποία βάσει του ν. 393/76 και του π. δ 339/96 έχουν την υποχρέωση καταβολής εγγυητικής επιστολής στον ΕΟΤ και σύναψης συμβολαίων ασφάλισης αστικής επαγγελματικής ευθύνης για την εξασφάλιση της καλής εκτέλεσης των προγραμμάτων τους και της προστασίας του τουρίστα-καταναλωτή.

3. Εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού να καθορίζει τους όρους, τις προϋποθέσεις και το όργανο χορήγησης της άδειας διοργάνωσης κάθε υπαίθριας τουριστικής δραστηριότητας, τη διαδικασία και τα όργανα ελέγχου, τις συνέπειες και τις κυρώσεις που επιβάλλονται από την μη τήρησή των σχετικών διατάξεων, το όργανο επιβολής των κυρώσεων, το ύψος των προστίμων και τα μέσα άμυνας των ενδιαφερομένων στα πλαίσια της διοικητικής διαδικασίας.

4. Επίσης εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού να προβεί στην έκδοση σχετικών αποφάσεων που θα ορίζουν τους Κανονισμούς Ασφαλούς Διοργάνωσης κάθε υπαίθριας τουριστικής δραστηριότητας, με τους οποίους θα καθορίζονται οι προδιαγραφές των απαιτούμενων μέσων, ο υποχρεωτικός εξοπλισμός των συμμετεχόντων και των οδηγών – συνοδών καθώς και οι προδιαγραφές αυτού, ο αριθμός των οδηγών - συνοδών ανά ομάδα συμμετεχόντων, τα προσόντα τους και οι υποχρεώσεις τους, τα μέτρα ασφαλείας, οι υποχρεώσεις των συμμετεχόντων και κάθε άλλη λεπτομέρεια που θα εξασφαλίζει την ασφαλή πραγματοποίησή τους.

ΑΡΘΡΟ 5

Οι «Τουριστικοί δρόμοι» είναι ειδικές διαδρομές, υποδεικνυόμενες από κατάλληλη σήμανση, κατά μήκος των οποίων υπάρχουν φυσιολατρικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά αξιοθέατα και μπορούν να αναπτυχθούν επιχειρήσεις και δραστηριότητες. Με την παρούσα διάταξη αναγνωρίζονται ως τουριστικοί δρόμοι οι δρόμοι του κρασιού, οι δρόμοι των σπηλαίων και οι δρόμοι των ηφαιστειών. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού μπορούν να καθορίζονται και άλλοι, πέραν αυτών, τουριστικοί δρόμοι. Εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού να καθορίσει τα κριτήρια, τις προϋποθέσεις, τις υποδομές, τη λειτουργία, τις δραστηριότητες και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την ανάπτυξη αυτών.

ΑΡΘΡΟ 6

Θεωρούμε ως δεδομένο ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού έχει –κατά τεκμήριο- συνολικότερη εικόνα για τον ανά την επικράτεια ειδικό χωροταξικό σχεδιασμό για τον τουρισμό σε όλες τις μορφές του, επομένως και για τον αγροτουρισμό και τον τουρισμό υπαίθρου. Με το πιο πάνω δεδομένο, και για την γενικότερη εξυπηρέτηση των σκοπών και του σχεδιασμού της πολιτικής του τουρισμού υπαίθρου, προβλέπεται η δυνατότητα παραχώρησης γαιών από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Η καθιέρωση υποχρέωσης της Διοίκησης να καθορίσει και να περιγράψει με ad hoc διοικητική πράξη της τις ειδικότερες χρήσεις και τον σκοπό των κάθε φορά παραχωρούμενων εκτάσεων συνιστά μια πρόσθετη εξασφάλιση ότι η καθ' οποιονδήποτε τρόπο τουριστική εκμετάλλευσή τους δεν θα υποστεί από την αρχική αιτιολογία παραχώρησής τους.

ΑΡΘΡΟ 7

Για την επίτευξη των σκοπών του νόμου αυτού απαιτείται η ύπαρξη συγκεκριμένων διοικητικών δομών στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού οι οποίες θα προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού υπαίθρου, θα υποστηρίζουν και θα συντονίσουν τις υπαγόμενες επιχειρήσεις και δραστηριότητες και θα αναλάβουν δράσεις και μέτρα με στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος στον τομέα του τουρισμού υπαίθρου.

Ως εκ τούτου κρίνεται αναγκαία η αναβάθμιση του τμήματος Ειδικών Μορφών Τουρισμού της Διεύθυνσης Τουριστικών Επενδύσεων του Υπουργείου, το οποίο προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 του π.δ 149/2005, σε Διεύθυνση Ειδικών Μορφών Τουρισμού. Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται οι αρμοδιότητες των ως άνω Διευθύνσεων και των τμημάτων αυτών.

Τέλος, έχοντας επίγνωση του σύνθετου χαρακτήρα και της ποικιλίας επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που μπορούν να αναπτυχθούν στον χώρο του αγροτουρισμού (αλλά και γενικότερα του τουρισμού υπαίθρου), κρίνεται σκόπιμη η παροχή -με την διάταξη της τέταρτης παραγράφου- της δυνατότητας ίδρυσης συνεργασιών μεταξύ ειδικευμένων στον τουρισμό υπαίθρου φορέων για ανταλλαγή και συνδυασμούς τεχνογνωσίας με σκοπό, βεβαίως, την επίτευξη των καλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Λοιπές διατάξεις

ΑΡΘΡΟ 8

1. Με την προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 1 κρίνεται σκόπιμη η διόρθωση της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του Ν. 3766/2009 στο δεύτερο εδάφιο της οποίας αναφέρεται ότι σε περίπτωση δήλωσης ανακριβών στοιχείων όσον αφορά στη δυναμικότητα του καταλύματος, επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιο του τέλους λειτουργικής τακτοποίησης. Εκ παραδρομής, αναφέρεται ότι το τέλος αυτό προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 1 και όχι στην παράγραφο 6 του άρθρου αυτού.

2. Με την διάταξη της παραγράφου αυτής επιχειρείται η ανασυγκρότηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 του Ν. 3270/2004 Επιτροπής Προσφυγών, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 3766/2009, προκειμένου να καταστεί περισσότερο λειτουργική, ορίζοντας ως Πρόεδρο της Επιτροπής Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, υπηρεσιακό δηλαδή παράγοντα, ενώ παράλληλα ορίζει ως προαιρετική την παρουσία του Νομικού Συμβούλου στις συνεδριάσεις της Επιτροπής, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Εν προκειμένω, η παρουσία του Νομικού Συμβούλου δεν υπηρετεί άλλο σκοπό παρά την συνδρομή του μόνο σε περιπτώσεις νομικών επιπλοκών. Επομένως, με την ρύθμιση περί υποχρεωτικής παρουσίας του Νομικού Συμβούλου σε όλες τις συνεδριάσεις, αφ' ενός υφέρπει ο κίνδυνος να θεωρηθεί μη νόμιμη η σύγκληση του οργάνου αν ο Νομικός Σύμβουλος λόγω αντικειμενικών δυσκολιών δεν μπορεί να παρίσταται και αφ' ετέρου εξ' αιτίας ακριβώς των πιο πάνω τυχόν δυσκολιών, η τακτική λειτουργία της Επιτροπής γίνεται δύσκαμπτη.

3. Με την προτεινόμενη αυτή ρύθμιση μεταφέρεται η αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών προστίμων στους παραβάτες των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της παρ. 12 του Ν. 2160/1993, όπως ισχύει, από τους οικείους Ο.Τ.Α. στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, με σκοπό την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της ελεύθερης κατασκήνωσης, δεδομένης της ελλιπούς εφαρμογής των συγκεκριμένων διατάξεων από τους οικείους Ο.Τ.Α..

ΑΡΘΡΟ 9

Στις διατάξεις στις οποίες ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων των παρ. 1 και 3 του άρθρου 2 του Ν. 2160/1993 – δηλ. κύριων τουριστικών καταλυμάτων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής - ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από μικρότερες οχλούσες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες προκειμένου να εγκριθεί από τον ΕΟΤ η καταλληλότητα της θέσης του οικοπέδου. Οι παραπάνω όμως αποστάσεις δεν είναι δεσμευτικές για τις ίδιας μορφής οχλούσες εγκαταστάσεις που εγκαθίστανται εκ των υστέρων πλησίον τουριστικών εγκαταστάσεων και οι οποίες με τη δραστηριότητά τους επιβαρύνουν τον περιβάλλοντα χώρο και δημιουργούν προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων. Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται η κάλυψη του παραπάνω νομοθετικού κενού⁶.

---

⁶ www.agrotourism.peloponet.gr

2.1.1 Κρατικές Ενισχύσεις

Οι αγρότες που δεν θα ενεργοποιήσουν τα δικαιώματά τους ως τις 5 Ιουνίου, καταληκτική ημερομηνία που καθορίζεται από τον Κοινοτικό Κανονισμό 1782/2003, δεν θα εισπράττουν χρήματα. 1.100.000 αγρότες πρέπει στους λίγους μήνες που απομένουν να έχουν συμπληρώσει στο έντυπο των οριστικών δικαιωμάτων (που μπορούν να παραλαμβάνουν από τις τοπικές οργανώσεις τους) τις εκτάσεις που καλλιεργούν ώστε να εισπράξουν εφέτος και τα επόμενα έτη τις ενισχύσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, οι αγροτοσυνεταιριστικές και οι αγροτοσυνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν αρχίσει εκστρατεία - όχι ιδιαίτερος επιτυχία - για να πεισθούν οι αγρότες να συμπληρώσουν το έντυπο με αληθή στοιχεία ως την ανωτέρω καταληκτική ημερομηνία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της κορυφαίας αγροτοσυνεταιριστικής οργάνωσης ΠΑΣΕΓΕΣ, αυτή την περίοδο βρίσκονται στις αγροτικές περιοχές περίπου 8.000 εξειδικευμένοι υπάλληλοι οι οποίοι ενισχύουν το έργο της συμπλήρωσης των εντύπων. Πάντως, ο πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ κ. Τζ. Καραμίχας εκφράζει τις αμφιβολίες του για την ολοκλήρωση του έργου εντός της προθεσμίας διότι υπήρξαν καθυστερήσεις στην προετοιμασία από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Οι κάθε είδους ενισχύσεις προς τους αγρότες (Ενιαία Ενίσχυση) θα καταβάλλονται από εφέτος ως και το 2013 με βάση την παραγωγή των ετών 2000-2003 (Ιστορική Περίοδος), με εξαίρεση τους ελαιοπαραγωγούς οι οποίοι θα πληρώνονται με βάση την παραγωγή της περιόδου 1999-2002.

---

⁷ Δ. Σταμπόγλης, 21 Μαΐου 2010 στο Βήμα

Δράσεις – Προγράμματα

Το LEADER+ είναι μια από τις τέσσερις πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. και στόχος του είναι να στηρίζει τους φορείς των αγροτουριστικών περιοχών να εξετάσουν το δυναμικό της περιοχής τους, κάτω από μία πιο μακροπρόθεσμη προοπτική. Ξεκίνησε για την περίοδο 2000-2006 και συνεχίζεται ακόμη και σήμερα κατά την 4^η Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 (LEADER II).

Προωθώντας την εφαρμογή ολοκληρωμένων, υψηλής ποιότητας και πρωτότυπων στρατηγικών για την αειφόρο ανάπτυξη, το LEADER+ δίνει μεγάλη έμφαση στις εταιρικές σχέσεις και στα δίκτυα ανταλλαγής εμπειριών.

Για την περίοδο 2000-2006 δαπανήθηκαν συνολικά €5.056.500.000,00 από τα οποία τα €2.105.100.000,00 χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ –τμήμα Προσανατολισμού – και τα υπόλοιπα από τη δημόσια και ιδιωτική συνδρομή.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής του Γ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, παράλληλα με τον Αναπτυξιακό Νόμο, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα», η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ και τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης του Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) αποτέλεσαν τις κύριες πηγές χρηματοδότησης για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των υπαρχόντων επιχειρήσεων στην ελληνική ύπαιθρο.

Μέχρι και πρόσφατα (Ιανουάριος 2007), το Πρόγραμμα ΠΕΠ-ΜΜΕ του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών παρείχε ενισχύσεις για την ίδρυση νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ή για τον εκσυγχρονισμό υπαρχόντων ΜΜΕ στους τομείς της μεταποίησης και του τουρισμού σε όλες τις Περιφέρειες της Ελλάδας.

Το ΕΓΤΠΕ είναι το χρηματοδοτικό μέσο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης που αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και χρηματοδοτεί τις ενέργειες ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών στο σύνολο της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ΕΓΤΠΕ συνιστούν δύο τμήματα: το ΕΓΤΠΕ - τμήμα Προσανατολισμού υποστηρίζει τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στις επιλέξιμες περιοχές του Στόχου 1, ενώ το ΕΓΤΠΕ-τμήμα Εγγυήσεων παρεμβαίνει στις άλλες περιοχές.

Μία ιδιωτική πρωτοβουλία από την Αγροτουριστική Α.Ε. είναι η πρόταση ανάπτυξης 7 νέων προγραμμάτων:

- Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης τουρισμού της υπαίθρου: Δράσεις για την ολιστική οργάνωση και προώθηση του Αγροτουρισμού στο νομό Μαγνησίας.
- Μελέτη θεματικής διερεύνησης των συντελεστών του χιονοδρομικού και ορεινού τουρισμού στην περιοχή ευθύνης της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Φλώρινας.
- Πιλοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης Αγροτουρισμού στο νομό Ρεθύμνης.
- Μελέτη για την προώθηση καινοτόμων δράσεων στους τομείς της αγροτικής οικονομίας και του εναλλακτικού τουρισμού στην περιφέρεια Πελοποννήσου.
- Μελέτη για την ολιστική οργάνωση και ανάπτυξη του Αγροτουρισμού στην περιφέρεια ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.
- Προγραμματική σύμβαση νομού Λακωνίας, πρόταση ανάπτυξης και επιχειρησιακών προγραμμάτων «Οι δρόμοι των Παλαιολόγων».
- Αναβίωση Καλαρρυτών.

Η ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής αποτελεί στρατηγικό στόχο της. Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης συνθήκης της Λισσαβόνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στην προώθηση μιας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση που οδηγεί στη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικών θέσεων εργασίας και συνάδει με τις προτεραιότητες της αειφόρου ανάπτυξης.

Προς αυτή την κατεύθυνση κινητοποιείται και η **Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνοχής** για την περίοδο 2007-2013. Σε μία διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση, η πολιτική αυτή είναι αναγκαία περισσότερο από κάθε άλλη φορά για την επιτάχυνση της σύγκλισης, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Στη νέα περίοδο, τα χρηματοδοτικά μέσα που διατίθενται για την Πολιτική Συνοχής είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής («Ταμεία»).

Για την περίοδο 2007-2013 κάθε κράτος - μέλος καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα κείμενο, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), που αποτελεί το

πλαίσιο για τον προγραμματισμό των Ταμείων σε εθνικό επίπεδο. Το ΕΣΠΑ πρέπει να είναι συνεπές με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και να συνδέεται στενά με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) του κράτους - μέλους, στο οποίο περιγράφονται τα μέτρα που θα εφαρμοστούν για την υλοποίηση της Συνθήκης της Λισσαβώνας σχετικά με την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Το ελληνικό ΕΣΠΑ, που περιγράφει τη στρατηγική της χώρας και τον τρόπο με τον οποίο η Ελλάδα προγραμματίζει να αξιοποιήσει την κοινοτική συνδρομή ύψους 20,4 δις ευρώ κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, έχει υποβληθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2007, δεδομένου ότι πληροί όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις. Το ΕΣΠΑ πρόκειται να αποτελέσει (όπως και το Γ' ΚΠΣ) ένα σημαντικό μέσο για την προώθηση της ατζέντας της Λισσαβώνας στην Ελλάδα. Οι γενικές προτεραιότητες που περιλαμβάνονται σε αυτό εξειδικεύονται και υλοποιούνται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τομεακών και περιφερειακών.

Η νέα περίοδος προγραμματισμού 2007-2013 πρόκειται να είναι ιδιαίτερα σημαντική και για την εφαρμογή της Πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης και της Πολιτικής Αλιείας στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάθε κράτος - μέλος οφείλει να αποτυπώσει τη στρατηγική του σε σχέση με την ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών σε ένα προγραμματικό κείμενο, το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ). Αντίστοιχα για τον τομέα της αλιείας και των αλιευτικών περιοχών, θα πρέπει να διαμορφώσει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Αλιείας (ΕΣΣΑΑΛ). Η στρατηγική για κάθε τομέα που πρέπει να είναι απόλυτα συνεκτική και συμπληρωματική με το ΕΣΠΑ, εξειδικεύεται και υλοποιείται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ).

2.2.1 Στατιστικά δεδομένα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

1.4 Labour Force statistics - Employment, 2000

2000	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR1	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
Total (in 1 000)	188 101	4 120	4 675	2 716	36 324	568	4 098	15 440	23 123	1 671	20 930	294	942	1 419	181	3 807	143
Agriculture as % of total	5.71	1.92	5.22	3.65	2.64	6.87	17.40	6.69	4.14	7.96	5.23	5.44	14.97	19.24	2.21	6.46	2.10
Industry as % of total	29.49	25.83	39.91	25.26	33.53	34.51	22.60	30.83	26.26	28.49	31.79	23.81	26.75	26.78	20.99	33.78	32.87
Services as % of total	64.48	72.28	54.80	70.77	63.83	58.63	60.00	62.49	69.55	63.61	62.98	70.75	58.28	53.98	76.80	59.76	65.03
Tourist accom. as % of total	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tourist accom. as % of services	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	BG	HR2	RO	TR	IS	LI	NO	CH
Total (in 1 000)	7 860	3 712	14 518	5 003	894	2 083	2 367	4 125	27 088	2 872	1 521	10 898	:	157	:	2 271	3 879
Agriculture as % of total	3.08	5.87	18.67	12.51	9.51	6.91	6.21	2.91	1.54	13.13	15.52	45.20	:	8.92	:	4.27	4.67
Industry as % of total	20.22	30.17	31.06	34.42	37.36	37.25	27.88	24.36	25.12	32.66	29.78	25.79	:	22.29	:	21.75	24.05
Services as % of total	70.39	63.98	50.27	53.07	52.35	55.83	65.69	72.68	73.09	53.69	54.64	29.01	:	68.79	:	73.89	67.47
Tourist accom. as % of total	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tourist accom. as % of services	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

1) The first quarter is used. 2) 2002 data.

Note: The shares of agriculture, industry and services for NL and CH don't add up to 100% because of non-response in the survey.

Demographic and Economic Indicators

Πηγή: EUROSTAT, 2000

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Demographic and Economic Indicators

1.4 Labour Force statistics - Employment, 2005

2005	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
Total (in 1 000)	197 049	4 212	4 751	2 738	36 195	609	4 382	18 895	24 611	1 929	22 651	348	1 028	1 473	194	3 891	148
Agriculture as % of total	4.85	2.14	4.10	3.21	2.33	5.75	12.44	5.22	3.81	5.91	4.09	4.60	12.65	14.80	1.55	4.81	2.03
Industry as % of total	27.42	24.36	39.44	24.14	29.89	34.15	22.43	29.65	24.15	27.84	30.66	24.43	25.58	27.83	17.01	32.41	30.41
Services as % of total	67.43	73.53	56.41	72.53	67.78	60.10	65.13	65.13	71.71	66.30	65.25	70.98	61.77	57.37	80.93	62.81	68.24
Tourist accom. as % of total	:	:	0.95	:	0.89	ic	:	1.73	0.95	:	0.98	:	:	ic	:	0.89	5.01
Tourist accom. as % of services	:	:	1.68	:	1.32	ic	:	2.66	1.33	:	1.50	:	:	ic	:	1.41	7.35
	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	BG	HR	RO	TR	IS	LI	NO	CH
Total (in 1 000)	8 113	3 803	13 947	5 132	947	2 196	2 425	4 359	28 072	3 009	1 566	9 303	:	163	:	2 281	3 974
Agriculture as % of total	3.18	5.44	17.11	11.79	8.76	4.92	4.91	2.25	1.36	9.31	17.31	32.76	:	6.75	:	3.29	3.88
Industry as % of total	19.57	27.77	29.72	30.51	37.28	38.84	25.81	21.82	22.06	34.13	28.48	30.78	:	22.70	:	20.74	22.37
Services as % of total	72.43	66.79	53.14	57.72	53.43	56.06	69.03	75.41	76.33	56.53	54.15	36.46	:	70.55	:	75.93	71.01
Tourist accom. as % of total	0.78	2.13	0.57	1.04	:	0.88	0.58	0.67	:	:	1.57	0.44	:	1.18	:	1.22	1.18
Tourist accom. as % of services	1.07	3.20	1.07	1.80	:	1.57	0.85	0.89	:	:	2.91	1.21	:	1.67	:	1.61	1.67

Note: The shares of agriculture, industry and services for NL and CH don't add up to 100% because of non-response in the survey.

Πηγή: EUROSTAT, 2005

Σήμερα υπάρχουν αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί σε όλες τις χώρες του κόσμου, όπως για παράδειγμα στις Η.Π.Α., στον Καναδά, την Ιαπωνία, την Ινδία, τη Βραζιλία, την Αργεντινή και σε χώρες της Αφρικής. Οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, διαθέτουν περισσότερο από το 50% της παραγωγής του αγροτουριστικού προϊόντος. Στις σκανδιναβικές χώρες, την Ελβετία, την Ιταλία και την Ιαπωνία, οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί κατατάσσονται μεταξύ των μεγαλύτερων επιχειρήσεων λιανεμπορίου.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες διαχειρίζονται το 17% των αποταμιεύσεων στην Ε.Ε., ενώ η αποταμιευτικοί και πιστωτικοί συνεταιρισμοί έχουν μέλη τους το 35%-45% των ενηλίκων στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Ιρλανδία και στις Η.Π.Α.

Οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί παρέχουν εργασία σε 60.000.000 μέλη στην Ινδία, την Ινδονησία, την Κίνα και την Ευρώπη.

Οι συνεταιρισμοί προσφοράς αγροτουριστικών υπηρεσιών κατέχουν την πρώτη θέση στην προσφορά υπηρεσιών υγείας (Βραζιλία), αγροτικού ηλεκτρισμού (Η.Π.Α.), μεταφορών (Ισραήλ) και κατοικίας (Σκανδιναβία).⁸

---

⁸ www.tovima.gr, Μάρτιος 2009

Περιβάλλον και οργάνωση στον Αγροτουρισμό

2.3.1. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των τουριστών στην περιφέρεια της Πελοποννήσου δημιουργεί διάφορα προβλήματα στο περιβάλλον, όπως τα παρακάτω:

- Εκτεταμένη ρύπανση του περιβάλλοντος και εγκατάλειψη σκουπιδιών
- Άκρατη χρήση πλαστικών προϊόντων, μη οικολογικών και μη ανακυκλώσιμων
- Ρύπανση της ατμόσφαιρας
- Ρύπανση παράκτιων περιοχών λόγω του τεράστιου και ανεξέλεγκτου όγκου των απορριμμάτων
- Πρόκληση πυρκαγιών από την ασυνείδητη στάση των επισκεπτών που πετούν αναμμένα τσιγάρα, οι οποίες με τη σειρά τους συντείνουν σε έντονη οικολογική ανισορροπία.

2.3.2 Υπαρξη βασικών αρχών που διέπουν τον Αγροτουρισμό:

- Σεβασμός των ιστορικών, λαογραφικών, θρησκευτικών και αρχαιολογικών μνημείων και αποτροπή κάθε είδους φθοράς τους
- Αναζήτηση νέων φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, σε ό,τι αφορά στη θαλάσσια και την εναέρια μεταφορά, βάσει διεθνών συνθηκών.
- Θέσπιση ολοένα και αυστηρότερων κριτηρίων νομοθετικού περιεχομένου, σχετικά με την ανέγερση κτιρίων κοντά σε δασικές εκτάσεις, τους σύγχρονους βιολογικούς καθαρισμούς και το αποχετευτικό δίκτυο.
- Λήψη μέτρων ανάδειξης φυσικού περιβάλλοντος στις αγροτουριστικές περιοχές.⁹

⁹ Περικλής Ν. Λύτρας (1998) «ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» Αθήνα Εκδόσεις Interbooks

Οργάνωση του Αγροτουρισμού

Ο Αγροτουρισμός δημιουργεί νέες θέσεις απασχόλησης, κινητοποιεί το έμπυχο δυναμικό των τοπικών κοινωνιών και τις ωθεί οικονομικά παρέχοντάς τους καινούργιες δυνατότητες και προοπτικές. Μοχλό κίνησης προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αποτελέσει και ο ΟΓΕΕΚΑ με τη συντονισμένη δράση του και την κάλυψη των αναγκών, μέσα από τη σύγχρονη και έγκαιρη πληροφόρηση στα επίκαιρα θέματα.

Η Αγροτουριστική Α.Ε. ολοκλήρωσε και παρέδωσε - εντός χρονικών ορίων - στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (Π.Ε.Π. Πελοποννήσου) την έρευνά της με τίτλο «Πρόωθηση Καινοτόμων Δράσεων στους Τομείς της Αγροτικής Οικονομίας και του Εναλλακτικού Τουρισμού στην Περιφέρεια Πελοποννήσου», αναδεικνύοντας τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ιδιαίτερα του Αγροτουρισμού.

Ο σκοπός της μελέτης αυτής είναι η αναβίωση της διαδρομής του Πausanία καλύπτοντας την περιοχή κατά μήκος του οδικού δικτύου Αρχαία Ολυμπία – Βυτίνα – Επίδαυρος - Κόρινθος και η διασύνδεση των δύο αυτών μορφών τουρισμού.

Φορείς υλοποίησης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης είναι οι Ο.Τ.Δ. (Ομάδες Τοπικής Δράσης), οι οποίες λόγω της ισχυρής διευρυμένης βάσης τους σχεδιάζουν και εφαρμόζουν από κοινού συγκεκριμένη αναπτυξιακή στρατηγική στην περιοχή δράσης τους.

Μετά από πρωτοβουλία της ελληνικής κυβέρνησης, πάρθηκε από τα αρμόδια όργανα η απόφαση για συνέχιση του προγράμματος LEADER+ και κατά την 4^η Προγραμματική Περίοδο (2007-2013). Μέσω αυτού θα επιδιωχθούν τόσο η ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικών με τον Αγροτουρισμό και τις προεκτάσεις του (συμπληρωματικών προς τον πρωτογενή τομέα δραστηριοτήτων του), μέσω της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου, όσο και η επέκταση της χρήσης νέων τεχνολογιών για την εξέλιξη και επικοινωνία (διαδικτυακές υπηρεσίες) των αγροτουριστικών επιχειρήσεων.

Το «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Τουρισμού της Υπαίθρου: Δράσεις για την ολιστική οργάνωση και προώθηση του Αγροτουρισμού» αναφέρεται σε ένα ξεχωριστό τουριστικό προϊόν. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, ο Αγροτουρισμός αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της βιώσιμης ανάπτυξης. Πρόκειται για μία προσπάθεια η οποία έχει ως στόχο να καλύψει τα κενά που υπάρχουν στον τομέα αυτό και να εκτιμήσει πληθώρα παραμέτρων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης έχει συγκεκριμένες δράσεις: την ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων, την προώθηση τοπικών προϊόντων και τη θέσπιση τοπικών συμφωνιών.

Η παρούσα κατάσταση

Μία φιλόδοξη προσπάθεια για την ανάπτυξη ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα στηρίζονται στην ανάδειξη του πολιτιστικού και του περιβαλλοντικού πλούτου ξεκινάει στην Πελοπόννησο.

Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης των επτά νομών της περιφέρειας Πελοποννήσου οι οποίοι έχουν συστήσει το Κέντρο Στρατηγικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης «**Πελοπόννησος**», συνεπικουρούμενο από το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, το πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς και το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη έχουν ετοιμάσει από κοινού μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή πρόταση, η οποία πρόκειται σύντομα να μπει σε εφαρμογή.

Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα με την κωδική ονομασία «**Καλειδοσκόπιο**», προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- **Πρώτον:** Θα καταγραφεί και θα κατηγοριοποιηθεί το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό «απόθεμα» της περιοχής, ενώ θα δοθεί έμφαση στην ανάδειξη των περιοχών που έχουν μικρή επισκεψιμότητα, παρά τα ενδιαφέροντα στοιχεία τους.
- **Δεύτερον:** Θα προσδιοριστούν τα επαγγέλματα που συνδέονται και είναι απαραίτητα για την περιβαλλοντική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής, για να προσελκύσουν στα επαγγέλματα αυτά νέους ανθρώπους, ενώ θα υλοποιηθεί και πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης και προετοιμασίας.
- **Τρίτον:** Θα δημιουργηθεί το κατάλληλο περιβάλλον για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, θα παρέχονται δηλαδή στους ενδιαφερόμενους συμβουλευτικές υπηρεσίες, σχετικά με την νομική μορφή, τα οργανωτικά σχήματα και τις ευνοϊκές πηγές χρηματοδότησης, προκειμένου να αναπτύξουν δραστηριότητες στους επιθυμητούς τομείς. Παράλληλα, θα λειτουργήσει θερμοκοιτίδα Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.
- **Τέτατον:** Θα δημιουργηθεί με πόρους του προγράμματος μια πιλοτική κοινωνική επιχείρηση από 25 νέους της περιοχής, που θα εκπαιδευτούν ανάλογα. Αντικείμενο της πιλοτικής επιχείρησης θα είναι η επαγγελματική ενασχόληση με την οργάνωση, αξιοποίηση και προβολή του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού πλούτου της Περιφέρειας.

Συγκεκριμένα, η επιχείρηση θα «πουλάει» τουριστικές διαδρομές που θα διαμορφώσει, θα παρέχει οργανωμένη συνοδεία και ξενάγηση και θα διαχειρίζεται μικρά μουσεία, εκδηλώσεις, τοπικές γιορτές κ.λ.π.. Για την υποστήριξη των νέων που θα στήσουν την επιχείρηση, προβλέπεται η δημιουργία ενός αναπτυξιακού κέντρου, με συμμετοχή εξειδικευμένου, έμπειρου διευθυντικού στελέχους από το χώρο του εναλλακτικού τουρισμού στο εξωτερικό, η δημιουργία σχετικού portal κ.λ.π.. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι 1,7 εκατ. ευρώ και έχει υποβληθεί για έγκριση προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Equal.¹⁰

Στην Ελλάδα, παρότι ο αριθμός των αγροτουριστικών επιχειρήσεων ολοένα και αυξάνεται, η έλλειψη απαραίτητου θεσμικού πλαισίου για την ομαλή λειτουργία του δεν επιτρέπει τη λεπτομερή καταγραφή τους.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις παραγόντων του κλάδου και με βάση τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις, ο αριθμός τους κυμαίνεται από 1.000 έως 2.500 μονάδες. Ορισμένες από αυτές είναι μόνο κατ' ευφημισμών αγροτουριστικές, ενώ άλλες που δημιουργήθηκαν για τις κοινοτικές επιδοτήσεις δεν λειτούργησαν ποτέ.

Τα **«αγκάθια»** αυτά του Αγροτουρισμού αναφέρθηκαν για πρώτη φορά συντονισμένα από επιχειρηματίες του κλάδου στο πρώτο πανελλήνιο Συνέδριο Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας και Δικτύων Επιχειρήσεων Τουρισμού στη Σιάτιστα Κοζάνης. Στόχος του συνεδρίου ήταν ακριβώς η καταγραφή της αγροτουριστικής πραγματικότητας στην Ελλάδα, αλλά και η ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών από το εσωτερικό και την Ευρώπη, ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των αγροτουριστικών μονάδων και η διαμόρφωση πλαισίου συλλογικής δράσης και εκπροσώπησης.

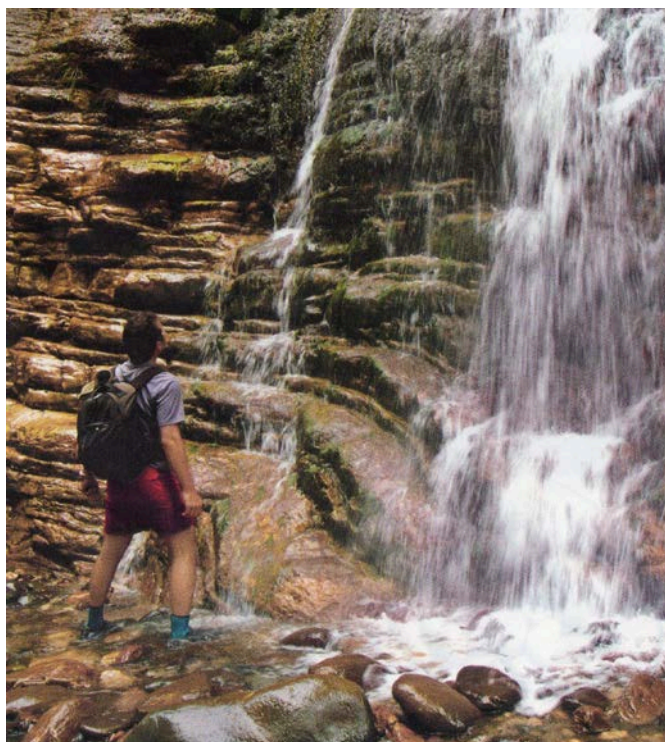
Και ενώ στην χώρα μας το τοπίο παραμένει θολό και μόνο το 1% των τουριστών επιλέγει αγροτουριστικές μονάδες για διακοπές, στην Ευρώπη τα πράγματα είναι σαφώς καλύτερα. Στις χώρες της Ε.Ε. ο αγροτουρισμός προσελκύει το 5% του συνολικού αριθμού τουριστών και ο αριθμός τους αυξάνεται κατά 15%-20% ετησίως. Δε λείπουν, πάντως, και εκεί τα προβλήματα που έχουν να κάνουν κυρίως με την παρατηρούμενη ασάφεια στον κλάδο.

Με σκοπό να ξεκαθαρίσει το τοπίο συγκροτήθηκε το ευρωπαϊκό αγροτουριστικό δίκτυο AgroTourNet – υποπρόγραμμα του Leonardo Da Vinci – στο οποίο συμμετέχουν οκτώ χώρες (Ελλάδα, Κύπρος, Βουλγαρία, Τσεχία, Γαλλία, Λιθουανία, Ολλανδία και Βρετανία) και το οποίο προσβλέπει στον ορισμό του αγροτουρισμού και στην καταγραφή της αγροτουριστικής πραγματικότητας. Απώτερος στόχος του, σύμφωνα με τους σχεδιασμούς, είναι η

---

¹⁰ «Αγροτουριστική επίθεση από την Πελοπόννησο», στην Καθημερινή

προσέλκυση επενδύσεων, η πιστοποίηση των αγροτουριστικών μονάδων και η ενημέρωση και πληροφόρηση σχετικά με αυτό μέσω διαδικτύου.

Στις χώρες της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης ο αγροτουρισμός είναι σαφώς πιο ανεπτυγμένος και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι τουρίστες που προσελκύει είναι πενταπλάσιοι απ' ό,τι στην Ελλάδα.

Αντίθετα, στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης, τα επίπεδα είναι αντίστοιχα με τη χώρα μας, παρότι το πλεονέκτημα χωρών, όπως η Τσεχία και η Βουλγαρία, είναι ότι η ύπαιθρός τους δεν έχει υποστεί τις μεγάλες αλλοιώσεις της ελληνικής υπαίθρου.

Οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις βρίσκονται σε όλη τη χώρα, από την Κρήτη μέχρι τον Έβρο, και από τα νησιά μέχρι τους ορεινούς όγκους, εκτός από τις περιοχές όπου έχει αναπτυχθεί ο παραθαλάσσιος μαζικός τουρισμός. Πρόκειται για μικρομεσαίες οικογενειακές επιχειρήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «η καρδιά της ελληνικής υπαίθρου», καθώς δίνουν ξανά ζωή στην ερημωμένη περιφέρεια.¹¹

---

¹¹ Γ.Κουταλιανού, «Εταιρείες-φαντάσματα εμφανίστηκαν στον χώρο του αγροτουρισμού από την έλλειψη σωστού θεσμικού πλαισίου», Κυριακή 14 Οκτωβρίου 2007 στην Καθημερινή

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		
Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γεωργία για να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων ή απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου	4.211.813,96	281.983,83
Ενθάρρυνση των τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου	18.897.872,54	3.399.097,77
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ/ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΝΩΝΑ Α.Ε / ΤΔ 1.2.1	3.211.165,82	2.137.281,89
ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ/ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΝΩΝΑ Α.Ε. / Τ.Δ. 1.2.2	2.439.680,25	2.082.686,82
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ/ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΝΩΝΑ Α.Ε. / ΤΔ 1.2.3	366.417,94	217.931,01
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ή ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΜΑΝΗΣ	535.482,00	535.482,00
ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΜΑΝΗΣ	2.584.506,08	2.584.506,08
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ή ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΝΩΝΑ	1.384.582,23	1.277.039,74
ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΝΩΝΑ	2.803.746,75	2.209.695,05
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ή ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	2.976.613,80	702.284,39
ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	13.128.654,84	5.212.773,41
Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γεωργία για να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων ή απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων	12.971.480,79	204.303,43
Ενθάρρυνση των τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων	73.535.282,86	250.557,84
Σύνολο Κατηγορίας Ενέργειας	139.047.299,86	2.201.200,42

Πηγή: «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ» ΟΠΣ,

Σεπτέμβρης 2007

Το παρόν του Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο

3.2.1 Συνάντηση για τον αγροτουρισμό στην Πελοπόννησο

Η ενημερωτική εκδήλωση για τον Αγροτουρισμό στην Πελοπόννησο πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2011 στους φιλόξενους χώρους της “Αρκαδικής στο Ψάρι Τρικολώνων Αρκαδίας.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας (Τ.Σ.Π) Βόρειας Πελοποννήσου «Τα Ορεινά» σε συνεργασία με την Ένωση Αγροτουρισμού Πελοποννήσου¹² και το Σύνδεσμο Αγροτουρισμού Ελλάδος.

Στη συνάντηση συμμετείχαν εκτός των επιχειρηματιών αγροτουρισμού από τη Βόρεια Πελοπόννησο, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Αγροτουρισμού Ελλάδας, οι πρόεδροι και μέλη των Ενώσεων Αγροτουρισμού Πελοποννήσου, Ηπείρου και Κρήτης.

Στο ΤΣΠ συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι όσοι έχουν ενισχυθεί από το Πρόγραμμα LEADER+ Βόρειας Πελοποννήσου και πολλοί άλλοι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες της περιοχής. Βασικός στόχος του ΤΣΠ είναι η συνεχής συνεργασία για τη δημιουργία και διατήρηση ποιοτικών υπηρεσιών στην περιοχή που θα καλύπτουν και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη, την ενιαία προβολή της και τη συνολική προώθηση των επιχειρήσεων που συμμετέχουν άλλα και των προϊόντων που παράγονται μέσα στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

Στόχος του ΤΣΠ «Τα Ορεινά» είναι επίσης η συνεργασία με παρεμφερείς ενώσεις και τοπικούς συνεταιρισμούς, όπως τα άλλα ΤΣΠ της Πελοποννήσου (Πάρωνα, Αχαΐας και Ηλείας) καθώς και της υπόλοιπης χώρας και του εξωτερικού, η Ένωση Αγροτουρισμού Πελοποννήσου και ο Σύνδεσμος Αγροτουρισμού Ελλάδας, καθώς επίσης και η ενεργοποίησή του μέχρι να ολοκληρωθεί η Δ΄ Προγραμματική Περίοδος 2006-2013.

¹² Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ένωση Αγροτουρισμού Πελοποννήσου βρίσκονται στο κεφάλαιο 4.1.2

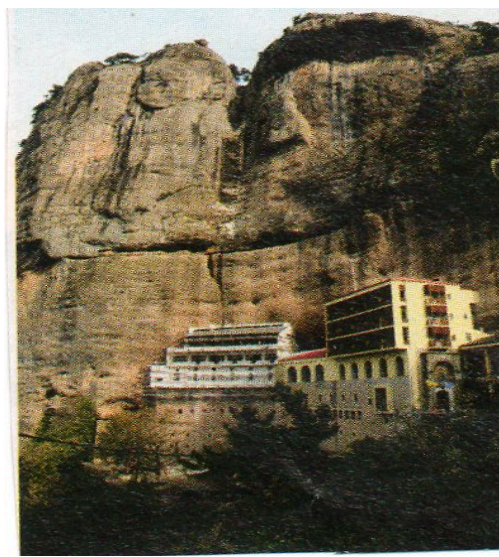

3.2.2 Αγροτουριστικές εξορμήσεις στην ύπαιθρο της Πελοποννήσου

Το υπουργείο τουρισμού σε συνεργασία με τουριστικούς και πολιτικούς φορείς της Πελοποννήσου οργανώνουν και θα συνεχίσουν να οργανώνουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα και σε συγκεκριμένες περιόδους μεγάλης σημασίας για την Πελοπόννησο [π.χ. το καρναβάλι της Πάτρας] εκδρομές σε αγροτουριστικούς προορισμούς, αφήνοντας πίσω τις πολυσύχναστες πόλεις της Πελοποννήσου και τα μεγάλα ξενοδοχεία.

ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ

Τέτοιες εκδρομές, για παράδειγμα, γίνονται στον Ερύμανθο και στην Τσαπουρνιά Αχαΐας. Εκεί, οι επισκέπτες μπορούν να διαμείνουν σε οικισμούς στην κορυφή του Ερύμανθου και να ασχοληθούν, όσοι θέλουν, με δραστηριότητες που αφορούν αποκλειστικά στον αγροτουρισμό ή να πραγματοποιούν αναβάσεις και πεζοπορίες με προορισμό τα Καλάβρυτα και το σπήλαιο των λιμνών, καταλήγοντας όλοι στην Πάτρα για τον εορτασμό του καρναβαλιού, κάνοντας κούλουμα στον παραδοσιακό οικισμό της Τσαπουρνιάς.

ΠΑΡΝΩΝΑΣ

Άλλο ένα υπάρχον πρόγραμμα για οργανωμένη εκδρομή είναι στον Πάρνωνα. Οι επισκέπτες εδώ θα διαμείνουν στα Τσίτζινα Λακωνίας σε παραδοσιακό ξενώνα με πολλές αγροτουριστικές ασχολίες.

Σε αυτό το πρόγραμμα πραγματοποιούνται εργασίες αποκατάστασης της βατότητας ειδικών φυσικών μονοπατιών, όπως αυτό που ενώνει Τσίτζινα – Γόγκαινα - Μονή Αγίων Αναργύρων. Αν υπάρξει ενδιαφέρον, διεξάγονται αναβάσεις στην κορυφή Αγιαννάκη, καθώς

και πεζοπορίες στη φυσική διαδρομή Τσίτζινα – Ντούρου – Βρύση - Κονιακίτη – Βρύση – Τσίτζινα.¹³

ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΑ ΜΥΣΤΡΑ

Η τοποθεσία του ιστορικού χωριού - Βυζαντινού οικισμού του Μυστρά είναι προνομιούχα και εξαιρετικής ομορφιάς. Στο φυσικό περιβάλλον, το οποίο είναι πλούσιο και ανέπαφο με χαράδρες κατάφυτες με θάμνους και οριζοντιόκλαδα κυπαρίσσια, παρθένα δάση με ενδημικά, θεραπευτικά και αρωματικά φυτά (κυρίως ρίγανη, φασκόμηλο, μελισσόχορτο και δεντρολίβανο) φροντίζει η ιδιοκτήτρια να μνήσει τους επισκέπτες μέσω της περισυλλογής, της χρήσης και των ιδιοτήτων τους.

Χώρος

Ένα πετρόκτιστο αγροτικό αρχοντικό του 1750 έγινε ο σκοπός της ζωής για την ιδιοκτήτριά του, την κα Αναστασία Φρυγανάκη, που διαδίδει την αυθεντική μορφή του αγροτουρισμού στη φιλοσοφία και την ατμόσφαιρα, αλλά κυρίως στις δραστηριότητες που πλαισιώνουν τη διαμονή. Το διατηρητέο κτίσμα χαρακτηρίζεται από όλα τα στοιχεία της κρητικής αρχιτεκτονικής: το φουρνόσπιτο, τη λαξευτή σε βράχο δεξαμενή, τις πέτρινες γούρνες, τις πεζούλες, τους οντάδες, τις πήλινες καμινάδες, την πολεμίστρα, τις σταμνοστάτες και τα πανάρχαια πιθάρια.

Αγροτουρισμός

Οι επισκέπτες μπορούν να περιηγηθούν και να εργαστούν σε ποιμνιοστάσια, κυψέλες, ελαιώνες και καζάνια ρακής της περιοχής. Επίσης, μπορούν να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τον Αγροτουρισμό και να εκτιμήσουν το λάδι, ως πολιτιστικό και οικονομικό προϊόν. Η ιδιοκτήτρια – ούσα και η ίδια εκπαιδευτικός – έχει επεξεργαστεί και επιμεληθεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα με ιδιαίτερη φροντίδα και τα προσφέρει τόσο στους ενήλικες επισκέπτες όσο και σε μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων με θέματα όπως: **«Η ελιά, ένα Δώρο από την θεά Αθηνά»**, **«Βότανα, γης αρώματα»**, **«Παραδοσιακό χωριό, ο παππούς και η γιαγιά ήταν κάποτε παιδιά»**, **«Κεραμική, και το χώμα έγινε πηλός»**, κ.α.

Τα προγράμματα έχουν ως πυρήνα τους τη γνωριμία με το κρητικό-παραδοσιακό σπίτι, τον αγροτικό-καθημερινό τρόπο ζωής των ανθρώπων, ενώ στα παιδιά προσφέρεται μικρό

---

¹³Ελληνικό περιοδικό passport, Ιούνιος 2008, τεύχος 33, Εκδόσεις καθημερινή Α.Ε

πρόχειρο παραδοσιακό γεύμα από φρέσκο μαύρο ψωμί με λάδι και ρίγανη (προσφάι) και αφέψημα με βότανα της περιοχής.

Ασχολίες

Οι επισκέπτες μπορούν να μαζέψουν βότανα και χόρτα, να συμμετάσχουν στην προετοιμασία του φαγητού και γλυκών του κουταλιού, να ζωγραφίσουν, να παρακολουθήσουν την κατασκευή κεραμικών στα κεραμεία, να δοκιμάσουν τη ρακή και τους μεζέδες στα καφενεία του χωριού, να περπατήσουν, να έλθουν σε επαφή με τη φύση και τον πολιτισμό, να φτιάξουν αρωματικό λάδι και φυσικά να χαλαρώσουν.

Το σπίτι διατίθεται επίσης για σεμινάρια έως 25 άτομα το χειμώνα και απεριόριστου αριθμού το καλοκαίρι, για οικογενειακές γιορτές, για τέλεση γάμου και βάφτισης με τέλεση των παραδοσιακών εθίμων και παραμένει ανοικτό ολόκληρο το χρόνο. Η δημιουργός του ξενώνα είναι η ίδια, φιλόλογος, ιδρύτρια και πρόεδρος του τοπικού Ομίλου της, μέλος της Δ.Ο.Λ.Τ. (Διεθνής Οργάνωση Λαϊκής Τέχνης) και της ΟΔΕΓ (ΟΡΓ. Διεθνοποίησης Ελληνικής Γλώσσας). Συμμετέχει στην ομάδα εργασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τουρισμού και αυτοστρατεύτηκε, όπως η ίδια υπογραμμίζει, στην προώθηση και διάδοση των εναλλακτικών μορφών Τουρισμού με ιδιαίτερο πάθος και αφοσίωση, κάνοντάς το σκοπό της ζωής της.¹⁴

ΑΡΚΑΔΙΑ

Όσον αφορά στην Αρκαδία, σε ένα κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο 10 στρεμμάτων, στο πιο όμορφο σημείο του χωριού Ψάρι, με θέα την Καρύταινα, ο επισκέπτης συναντά την Αρκαδιανή.

Ένα πρότυπο αγροτουριστικό κέντρο με ποικιλία γεύσεων και ονομαστή σπιτική μαγειρική. Φιλοδοξία των ιδιοκτητών του κέντρου, όπως φανερώνει και το όνομα, είναι να αναπτύξουν τις αρκαδικές γεύσεις, την τοπική γαστρονομία και να αυξήσουν τη γενικότερη αγροτουριστική κίνηση της περιοχής, παρέχοντας πάντα τις κατάλληλες υποδομές.

Στο συγκεκριμένο χώρο γίνεται η παραγωγή όλων των προϊόντων της Αρκαδιανής, όπως τα γλυκά του κουταλιού, κ.α. Ο επισκέπτης εδώ μπορεί, πριν καταπιαστεί με όλες τις ασχολίες που προσφέρονται, να μελετήσει περίπου 680 βιβλία από τον 18^ο αιώνα μέχρι και σήμερα,

---

¹⁴ Τοπική Αναπτυξιακή Εταιρία Agrupación de Desarrollo Sierras Norte de Extremadura

έτσι ώστε να μάθει και για την ιστορία του κέντρου, αλλά και για το σωστό τρόπο διεξαγωγής της κάθε του ασχολίας.

Στο συγκεκριμένο αγροτουριστικό κέντρο, μπορεί κανείς να:

- καλλιεργήσει τη γη,
- να κάνει μαθήματα μαγειρικής και κεντήματος ψωμιού (παραδοσιακή συνταγή),
- να περιπλανηθεί σε πετρόχτιστα καλντερίμια του χωριού και σε ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον
- να γνωρίσει τα τοπικά οινοποιεία
- να συμμετάσχει στην καλλιέργεια του περιβολιού και
- τέλος να παράγει ακόμα και κρασί.

ΟΡΕΙΝΗ ΑΡΚΑΔΙΑ

Μια ωραία αγροτουριστική πρόταση διακοπών βρίσκεται στην ορεινή Αρκαδία και τον ξενώνα ***Το Σπίτι Της Θεώνης***. Πρόκειται για ένα τριώροφο αρχοντικό του 1850 στο χωριό Δήμητρα, πρόσφατα αναπαλαιωμένο .

Σε αυτόν τον ξενώνα, σημαντικοί καλλιτέχνες παραδίδουν μαθήματα ταπισερί και υφαντικής τέχνης, καθώς και χρήσης φυτικών βαφών από τη γύρω περιοχή.

Εδώ οι επισκέπτες εκτός από την ενασχόλησή τους με τη φύση και όλες τις αγροτουριστικές τους ασχολίες έχουν τη δυνατότητα, παρακολουθώντας σεμινάρια παραδοσιακής τέχνης, να περάσουν στη διαδικασία ύφανσης, δημιουργώντας τις πρώτες ύλες ταπισερί.

Πέραν όμως αυτής της δραστηριότητάς τους, οι επισκέπτες μπορούν να πάρουν μέρος τόσο στη συλλογή των καταπληκτικών φυτικών υλικών όσο και στη βαφή των υφασμάτων που θα

γίνει στο φαράγγι του ποταμού Λάδωνα. Οι πρώτες ύλες είναι από βιολογικά και παραδοσιακά προϊόντα .

Το κόστος του προγράμματος για ένα τριήμερο, από Παρασκευή μέχρι και Κυριακή, είναι 280 ευρώ, ενώ για μια εβδομάδα φτάνει τα 800 ευρώ.

Στην τιμή περιλαμβάνονται οι διανυκτερεύσεις σε δίκλινο δωμάτιο, μαθήματα, υλικά διδασκαλίας και πλήρης διατροφή. Όσοι το επιθυμούν, μπορούν να συμμετάσχουν και στην παραγωγή του φαγητού και των γλυκισμάτων.

Επίσης, γίνεται έκπτωση 25% σε όσους δεν παρακολούθησαν τα εν λόγω μαθήματα, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα για rafting, canoe, kayak, πεζοπορία, αναρρίχηση, ποδήλατο βουνού και τοξοβολία.¹⁵

Ο Ξενώνας "Αμανίτες" στο Νομό Αρκαδίας στη Δημητσάνα

Στα θεμέλια του πατρικού σπιτιού της οικογένειας στη Δημητσάνα, κτίστηκε με πολύ μεράκι και αγάπη για την παράδοση ο αγροτουριστικός ξενώνας "**Αμανίτες**".

Τα **7 δίκλινα δωμάτια** συνδυάζουν την παράδοση με όλες τις σύγχρονες ανέσεις, ενώ για παρέες ή οικογένειες υπάρχει η δυνατότητα διαμονής σε διαμέρισμα δύο δωματίων.

Στον φιλόξενο και άνετο χώρο υποδοχής προσφέρεται πλούσιο πρωινό, ενώ τις υπόλοιπες ώρες μπορεί ο κάθε επισκέπτης να απολαύσει παραδοσιακό καφέ, γλυκό ή ποτό δίπλα στο τζάκι, συντροφιά με ένα βιβλίο από τη βιβλιοθήκη, επιτραπέζια παιχνίδια, ταινίες από την ταινιοθήκη και ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Μπορεί να αφήσει το αυτοκίνητο στο στεγασμένο χώρο στάθμευσης στον ξενώνα και από εκεί μπορεί να κινηθεί με ποδήλατα τα οποία διατίθενται ή και με τα πόδια. Οι ιδιοκτήτες του ξενώνα θα σας συμβουλέψουν και θα σας δώσουν ιδέες για βόλτες μέσα στην έκταση του αγροκτήματος, αλλά και έξω από αυτό.

¹⁵ Ελληνικό περιοδικό passport, Ιούνιος 2008, τεύχος 33, Εκδόσεις καθημερινή Α.Ε.

Οι κάτοικοι, λοιπόν, στη Δημητσάνα κατάφεραν να κρατήσουν τον τόπο τους μακριά από τον μαζικό τουρισμό και να φυλάξουν τα ήθη και έθιμα της περιοχής με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, συνδυάζοντας τον τουρισμό της περιοχής με μια εναλλακτική και συνάμα κερδοφόρα μορφή τουρισμού, τον αγροτουρισμό.¹⁶

ΛΑΚΩΝΙΑ

Μιλώντας για αγροτουριστικές μονάδες και περιοχές δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τη Λακωνία. Εδώ, το πιο όμορφο και παλιό πέτρινο σχολείο έχει μετατραπεί σε έναν από τους πιο δημοφιλείς ορεινούς – αγροτουριστικούς ξενώνες της Πελοποννήσου. Το όνομα αυτού Αναβρυτής και δημιουργήθηκε από το σύλλογο Τζιτζινιωτών Αμερικής το 1967.

Από τη στιγμή που μπαίνει ο επισκέπτης μέσα στο σχολείο σίγουρα μαγεύεται και το βλέμμα του ταξιδεύει. Οι κοινόχρηστοι κυρίως χώροι του είναι πολύ ζεστοί με διακριτική διακόσμηση. Το αίσθημα της φιλοξενίας περισσεύει και είναι αυτό που θα χαλαρώσει τον επισκέπτη από μια κουραστική μέρα.

Προσφέρονται τα παρακάτω:

- Άνετα και φωτεινά δωμάτια με λιτή διακόσμηση
- Δυνατότητα χρήσης internet με ασύρματη σύνδεση
- Πρωινό με παραδοσιακά προϊόντα από την περιοχή του Πάρωνα
- Επαφή με τη γεωργία και την κτηνοτροφία
- Πεζοπορίες σε χαρτογραφημένα και σηματοδοτημένα ορεινά μονοπάτια
- Εκδρομές σε πυκνά ελατοδάση, μοναστήρια και φαράγγια (όπως αυτά του Ριντόμου και της Κασκαράκας).¹⁷

---

¹⁶ in.gr Αγροτουρισμός

¹⁷ www.tzitzina.gr - Αγροτουρισμός στη Πελοπόννησο

Βαθειά (μανιάτικοι πύργοι)

Χαρακτηριστικός μανιάτικος οικισμός χτισμένος σαν ακρόπολη, στην κορυφή ενός λόφου, η Βαθειά αποτελεί ολόκληρη ένα αξιοθέατο αρχιτεκτονικής και φυσικής ομορφιάς.

Απέχει 106 χλμ από τη Σπάρτη και 1500 μέτρα από τη θάλασσα. Ο μανιάτικος αυτός οικισμός αποτελεί ανεκτίμητο θησαυρό για όλη την περιφέρεια της Πελοποννήσου, αφού προσελκύει κάθε χρόνο όλο και περισσότερους επισκέπτες που θέλουν να αφήσουν λίγο πίσω τους τον μαζικό τουρισμό και τις πολυσύχναστες περιοχές και να ασχοληθούν με αγροτουριστικές ασχολίες και να έρθουν σε επαφή με τις ομορφιές της φύσης της ορεινής Λακωνίας.

Ανάμεσα στα πέτρινα πυργόσπιτα βρίσκονται πολεμικοί πύργοι, παραδοσιακές κατοικίες για τους επισκέπτες και ξενώνες αγροτουριστικοί και μη που μπορούν να απασχολήσουν τον κάθε επισκέπτη και να του τραβήξουν το ενδιαφέρον.

Οι περισσότεροι από τους υπάρχοντες πύργους έχουν αναστηλωθεί από την ομάδα αρχιτεκτόνων του Ε.Ο.Τ. που ειδικεύεται σε τέτοια θέματα αναπαλαίωσης, σε συνεργασία πάντα με το Υπουργείο Τουρισμού και το Υπουργείο Πολιτισμού, και έχουν διαμορφωθεί σε διάφορους ξενώνες με σκοπό την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και των άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού.¹⁸

---

¹⁸ www.alfavita.gr - Αγροτουρισμός στη Πελοπόννησο

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ

Γαλαξίδι - Τριζόνια - Ναύπακτος

8 - 9 Μαΐου 2011

Προκαταβολή μέχρι 30 Απριλίου - Θέσεις περιορισμένες

8 Μαΐου:

08:30: Αναχώρηση από κεντρικό σημείο της Αθήνας (Ομόνοια ή Σύνταγμα)

12:00: Στο Γαλαξίδι θα είναι η πρώτη μεγάλη στάση με ελεύθερο χρόνο για επίσκεψη στα μουσεία και περιήγηση στο λιμάνι και στον οικισμό, όπου μεταξύ άλλων αξίζει να θαυμάσει κανείς τον ναό της Αγίας Παρασκευής με το ηλιακό ρολόι του. Για όσους το επιθυμούν θα υπάρχει αρκετός ελεύθερος χρόνος και για μεσημεριανό γεύμα.

16:00: Στη συνέχεια θα γίνει ξενάγηση στο άγνωστο νησί του Κορινθιακού, τα Τριζόνια. Εδώ οι επισκέπτες θα τακτοποιηθούν στα δωμάτιά τους και μετά θα είναι ελεύθεροι αν θέλουν να ξεκουραστούν, να εξερευνήσουν τον οικισμό, να απολαύσουν το ηλιοβασίλεμα και να δειπνήσουν.

Τα Τριζόνια είναι μια συστάδα νησίδων που αποτελείται από τα μικρονήσια Τριζόνια, Πρασούδι, Αϊ-Γιάννης και Πλανέμι. Το μεγαλύτερο από αυτά και το μόνο κατοικημένο είναι η νησίδα Τριζόνια. Στη θέση Παλιόκαστρο υπάρχουν υπολείμματα ενός μεσαιωνικού πύργου, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι στο νησί δεν κυκλοφορούν αυτοκίνητα ή μηχανάκια.

9 Μαΐου:

10:00: Μετά το πρωινό θα ακολουθήσει περίπατος προς μία από τις παραλίες του νησιού, όπου θα γίνει στάση τουλάχιστον για 2 ώρες προκειμένου να γνωρίσει ο επισκέπτης σε συνθήκες ηρεμίας και με θέα τον Κορινθιακό κόλπο μερικές αποτελεσματικότες αναπνευστικές ασκήσεις, ικανές να τον βοηθήσουν ενάντια σε μια πλειάδα καθημερινών διαταραχών της υγείας του, όπως πονοκεφάλους, ζαλάδες, βουλιμία, ανορεξία, αϋπνία, κ.ά.

Μετά θα υπάρχει ελεύθερος χρόνος ώστε ο επισκέπτης να εξερευνήσει τα μονοπάτια του νησιού, να κάνει μπάνιο στη θάλασσα ή να γευματίσει.

15:00: Επιστροφή στην Αθήνα μέσω Ναυπάκτου και Πελοποννήσου.

16:00: Αφιξη στη Ναύπακτο για βόλτα, καφέ και γλυκό

Θα υπάρχει χρόνος για περιήγηση στο λιμάνι, στην Παλιά Πόλη και στο περίφημο κάστρο της Ναυπάκτου, αλλά και στα γραφικά καφέ της πόλης με θέα τον Κορινθιακό.

Τιμές συμμετοχής ANA ΑΤΟΜΟ στην εκδρομή: 1κλινο: 155€ 2κλινο: 115€, 3κλινο: 95€, παιδιά έως και 15 ετών: 85€.

Στις παραπάνω τιμές περιλαμβάνονται: μία διανυκτέρευση σε δωμάτιο με κλιματισμό, μπάνιο, TV, μπαλκόνι με θέα στη θάλασσα, ένα πρωινό γεύμα, το μίνι σεμινάριο με τις αναπνευστικές ασκήσεις διάρκειας 2 περίπου ωρών το πρωί της δεύτερης μέρας και οι μεταφορές με επαγγελματικό πούλμαν καθώς και η καθοδήγηση του γκρουπ.¹⁹

---

¹⁹ www.Evmaria.gr

3.2.3 Διακεκριμένοι αγροτουριστικοί ξενώνες της Πελοποννήσου

Ο Ξενώνας της Ευρωστίνας στον νομό Κορινθίας

Ο Ξενώνας της Ευρωστίνας είναι πραγματικά ιδανικός για οικογένειες. Η όμορφη αυλή του είναι ένας τόπος χαλάρωσης και ηρεμίας. Την άνοιξη η αυλή γεμίζει από πολύχρωμα και μυρωδάτα λουλούδια. Οι γονείς παραμένουν ήσυχοι για τα παιδιά τους στο ασφαλές παιδότοπο του ξενώνα, ενώ εκείνοι ασχολούνται ξέγνοιαστοι με τις δραστηριότητες τους. Τα πρωινά η αυλή γίνεται ένας πραγματικός χώρος μάζωξης των επισκεπτών του ξενώνα και φυσικά και τόπος γνωριμίας μεταξύ τους, αφού συζητούν, προτείνουν κοντινές εκδρομές και διαδρομές.

Το βράδυ η όμορφη και ανθρώπινη αυτή ατμόσφαιρα μεταφέρεται στο σαλόνι του σπιτιού δίπλα από το τζάκι. Εκεί μαζεύονται οι παρέες απολαμβάνουν το ντόπιο κρασί ή τσίπουρο, παίζουν σκάκι ή τάβλι, συζητούν και διαβάζουν. Ο ξενώνας διαθέτει 5 δωμάτια, δύο μονόχωρα και τρία δίχωρα, εκ των οποίων τα τέσσερα έχουν τζάκι. Τα δωμάτια που αποτελούνται από κρεβατοκάμαρα και καθιστικό, ξεχωριστά, έχουν καναπέδες που γίνονται κρεβάτια και προσφέρονται για οικογένειες ή παρέες.

Πρόσβαση

Πάνω στην εθνική Αθηνών - Πατρών υπάρχει πινακίδα για έξοδο στο Δερβέني. Αν ο επισκέπτης έρχεται από Αθήνα θα την συναντήσει 15 λεπτά μετά το Ξυλόκαστρο. Αν πάλι έρχεται από Πάτρα θα την συναντήσει 5 λεπτά μετά την Ακράτα-Αιγείρα. Αφού βγει από την εθνική ανεβαίνει προς Ροζενά και στην συνέχεια για Ευρωστίνη ή Ζάχολη.²⁰

²⁰ www.in.gr, Αγροτουρισμός

Ο ξενώνας "Μεγάλη Μαντίνεια" στην Καλαμάτα

Ο ξενώνας «Μεγάλη Μαντίνεια» είναι ένα συγκρότημα οχυρωμένης πυργοκατοικίας του 1858. Έχει χαρακτηριστεί έργο τέχνης και ιστορικό διατηρητέο μνημείο και είναι τυπικό δείγμα της νεότερης μετεπαναστατικής επιβλητικής κατοικίας της βόρειας Μάνης.

Στον έναν από τους χώρους της διατηρητέας πυργοκατοικίας, εμβαδού 90 τ.μ., φιλοξενείται το «Κέντρο Πληροφόρησης για την Αρχιτεκτονική και τη Μουσική στη Μεσόγειο». Με την στήριξη διαφόρων φορέων (υπουργείου, πανεπιστημίων, ιδρυμάτων, παλαιοπολείων, δισκογραφικών εταιριών και εκδοτικών οίκων, αλλά και φίλων) έχει συγκεντρωθεί ένα υλικό 1.500 βιβλίων αρχιτεκτονικής και 2.500 μουσικών ψηφιακών δίσκων. Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η δικτύωση και η συνεργασία με σχετικού ενδιαφέροντος κέντρα.

Ευρύτερος στόχος του ξενώνα είναι η φιλοξενία ταξιδιωτών από όλο τον κόσμο. Επίσης, διατίθεται για τη φιλοξενία οικολογικών οργανώσεων, συναντήσεων επαγγελματικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος αλλά και εκδηλώσεων χαράς και γιορτής.

Διαμονή

Μετά την αναπαλαίωσή του το 2000, λειτουργεί σαν ξενώνας Α' κατηγορίας. Αποτελείται από 5 αυτόνομους χώρους επιπλωμένων διαμερισμάτων 75–85 τ.μ. Κάθε διαμέρισμα διαθέτει καθιστικό, κουζίνα, μπαρ, τραπεζαρία, υπνοδωμάτιο, μπάνιο και μπορεί να φιλοξενήσει 5 με 6 άτομα. Επίσης, διαθέτει δορυφορική τηλεόραση, εξοπλισμό κουζίνας και αυτόνομο σύστημα ψύξης και θέρμανσης. Υπάρχουν τρεις κοινόχρηστες βεράντες με θέα στη θάλασσα, εσωτερική αυλή και χώρος υποδοχής.

Τοποθεσία

Βρίσκεται στην κοινότητα Μεγάλης Μαντίνειας, 10χλμ. νοτιοανατολικά της Καλαμάτας, στο ξεκίνημα της Μεσσηνιακής Μάνης, σε υψόμετρο 200 μέτρων και σε απόσταση 2 χλμ. από την παραλία της Σάντοβας. Το χωριό αυτό της Παλαιάς Μαντίνειας αποτελεί χαρακτηριστικό παραδοσιακό αγροτουριστικό οικισμό. Το καλοκαίρι το κλίμα είναι ζεστό ενώ το χειμώνα ήπιο. Την άνοιξη και το φθινόπωρο ο καιρός είναι ιδιαίτερα ευχάριστος.²¹

²¹ www.in.gr, Αγροτουρισμός

Ο ξενώνας "Προσέληνος" στον Νομό Αρκαδίας στη Δημητσάνα

Ο ξενώνας "Προσέληνος" είναι ένα κτήριο του 18ου αιώνα, χαρακτηρισμένο ως «παραδοσιακό», και βρίσκεται στην πιο παλιά γειτονιά της Δημητσάνας, την Πλάτσα, ακριβώς κάτω από το Κάστρο και δίπλα στα απομεινάρια των Κυκλώπειων Τειχών της αρχαίας Τεύθιδας. Χωρίζεται σε δύο ορόφους και είναι κατασκευασμένος από μαρμαρόπετρα.

Ο ξενώνας προήλθε από την ανακαίνιση παλιάς παραδοσιακής κατοικίας, που εντάχθηκε στο ευρωπαϊκό, πρόγραμμα LEADER + και ανακαινίστηκε με ελάχιστες παρεμβάσεις, ώστε να μην αλλοιωθούν τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά του.

Οι πέτρες των τοίχων καθαρίστηκαν μία-μία, αρμολογήθηκαν και επικαλύφθηκαν με προστατευτικό βερνίκι για να αναδειχθεί η ομορφιά τους.

Διαμονή

Στον όροφο βρίσκονται τα 5 δωμάτια που είναι επιπλωμένα με παραδοσιακά έπιπλα και αντίκες, οι περισσότερες από τις οποίες υπήρχαν μέσα στην παλιά κατοικία. Στους τοίχους έχουν τοποθετηθεί παλιές φωτογραφίες και αποκόμματα παλιών εφημερίδων ή άλλα αντικείμενα της παλιάς Δημητσάνας που δείχνουν πρόσωπα και σκηνές από την ζωή των Δημητσανιτών στις αρχές του 20ου αιώνα. Στα δωμάτια υπάρχει η διακριτική παρουσία της «τεχνολογίας». Επίπεδη τηλεόραση και DVD, ασύρματη πρόσβαση στο ίντερνετ με laptop, που παρέχεται δωρεάν.

Η διακόσμηση είναι του τέλους του 19ου με αρχές του 20ου αιώνα, με αντικείμενα που είτε υπήρχαν στην εν λόγω κατοικία είτε στη συλλογή των ιδιοκτητών είτε κατασκευάστηκαν ως πιστά αντίγραφα των αντίστοιχων εκείνης της εποχής. Η "μικρή δόση" πολυτέλειας δεν προκαλεί τον παραδοσιακό χαρακτήρα του ξενώνα.

Δραστηριότητες

Στον ξενώνα γίνονται μαθήματα κοσμήματος και μικρογλυπτικής, ενώ διοργανώνονται δραστηριότητες όπως επισκέψεις στα μοναστήρια, ξεναγήσεις, ράφτινγκ στο Λούσιο και διάφορες δραστηριότητες που αφορούν τη γη και τη φροντίδα της. Ο ξενώνας μπορεί να εξυπηρετήσει και μικρές ομάδες εργασίας ή μικρά συνέδρια (μέχρι 20 άτομα).

Ο Ξενώνας Φενεάτις στην ορεινή Κορινθία

Ο ξενώνας Φενεάτις βρίσκεται στην ορεινή Κορινθία, στο Δήμο Φενεού, κοντά στη Λίμνη Δόξα, σε υψόμετρο 1.100 μ. μέσα σε ένα αγρόκτημα 10 στρεμμάτων. Είναι ιδανικός προορισμός για τους πολυάσχολους Αθηναίους που θέλουν να ξεκουραστούν και να κάνουν διακοπές σε μια «δική τους πέτρινη κατοικία» ή ακόμη και να ασχοληθούν με εργασίες μέσα στο δάσος.

Επίσκεψιμοι χώροι:

Κλασικές αρχαιότητες: Αρχαιολογικός χώρος, Μουσείο Αρχαίας Φενεού,

Βυζαντινές αρχαιότητες: Μονή Αγίου Γεωργίου, Παλιομονάστηρο στη Λίμνη Δόξα, και κεντρικές εκκλησίες των χωριών. Επίσκεψη στην Παναγιά των Βράχων στο Ταρσό.

Μύλοι – Νεροτριβή: Υδρομυλος του καλόγηρου, νεροτριβή Δημάκου (Συβίστα)

Μουσεία: Αρχαιολογικό Μουσείο Αρχαίας Φενεού, Λαογραφικό Μουσείο στη Συβίστα (Φενεός), Πινακοθήκη στο Στενό.

Μονοπάτια: πεζοπορία – ορειβασία στο μονοπάτι για τη Ντουρντουβάνα, για τη Μονή Αγίου Γεωργίου, το διεθνές μονοπάτι Ε4 προς το «διάσελο του κυνηγού»

Ποδηλασία: στη Λίμνη Δόξα και στο αγρόκτημα.

Διαδρομές με 4x4 σε χωματόδρομους: Λίμνη Δόξα – Ζαρούχλα, Διεθνές Μονοπάτι Ε4 Πανόραμα – Αϊ Νικόλας – Διάσελο του Κυνηγού – Πλανητέρο, Φενεός – Φλαμπουρίτσα (Ζήρεια), Λίμνη Δόξα – κάμπος Αρχαίας Φενεού – Καταβόθρες του Ηρακλή.

Χειμερινά σπορ: Χιονοδρομικό κέντρο των Καλαβρύτων.

Παραδοσιακές γιορτές: Αναπαράσταση θερισμού – αλωνισμού (αλώνια Αρχαίας Φενεού), εμποροπανηγυρίς Συβίστας, γιορτή φασολάδας στο Στενό κλπ.

Διαμονή

Ο ξενώνας διαθέτει 5 κατοικίες που έχουν κατασκευαστεί αποκλειστικά από πέτρα και ξύλο. Οι χιονισμένες κορυφές του Χελμού, της Ζήρειας, και του δάσος της Ντουρντουβάνας συνορεύουν με το αγρόκτημα. Οι κατοικίες είναι 2 τετράκλινες υπερυψωμένες ισόγειες των 50τ.μ. με λουτρό, καθιστικό και τζάκι και 3 πεντάκλινες διώροφες των 70τ.μ. με λουτρό, WC, καθιστικό, τραπεζαρία, κουζίνα και τζάκι. Είναι διακοσμημένες με χειροποίητα έπιπλα και χειροποίητα παραδοσιακά ελληνικά υφαντά χαλιά. Όλες οι κατοικίες διαθέτουν αυτόνομη θέρμανση, στεγνωτήρα μαλλιών, τα απαραίτητα οικιακά σκεύη - σερβίτσια φαγητού, σκεύη για παρασκευή φαγητού, καφέ, ποτού και ηλεκτρικές συσκευές (ψυγείο, κουζίνα, πλυντήριο πιάτων, καφετιέρα, βραστήρα, στίφτη κλπ.).

Πρόσθετες παροχές: Υπάρχουν βιβλιοθήκη, επιτραπέζια παιχνίδια, ποδήλατα του βουνού, ξύλα για το τζάκι και χώρος ψησταριάς.

Φαγητό-πρωινό: Διατίθεται πρωινό εντός της κατοικίας (βούτυρο, μέλι, μουστοκούλουρα, ψωμί πολύσπορο, δίπλες, κουραμπιέδες, πίτες, κέικ, φρούτα εποχής, επιλογή από καφέ, γλυκά του κουταλιού, βασιλόπιτα την πρωτοχρονιά, τσουρέκια το Πάσχα). Επίσης υπάρχει δυνατότητα προσφοράς φαγητού κατόπιν συνεννόησης. Το πρωινό και το φαγητό παρασκευάζονται με τοπικά προϊόντα και τοπικές συνταγές, ενώ όσοι από τους επισκέπτες είναι "πολύ αγροτουρίστες", μπορούν να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν στην παρασκευή του πρωινού και του φαγητού και να πάρουν μαζί τους τις συνταγές.

Για τους λάτρεις του αγροτουρισμού: Όσον αφορά τον αγροτουρισμό, ο ξενώνας παρέχει στους επισκέπτες τα πιο σύγχρονα μέσα για να καλύψει τις ανάγκες ακόμα και των πιο απαιτητικών. Την άνοιξη, ο επισκέπτης μπορεί να μαζέψει μια ειδική ποικιλία από χόρτα και σπαράγγια, το καλοκαίρι ρίγανη αλλά και τσάι του βουνού. Επίσης μπορεί να παρακολουθήσει, αλλά και να συμμετάσχει στο θερισμό και τη συγκομιδή των δημητριακών προϊόντων του Φενεού όπως επίσης και να παραβρεθεί, το φθινόπωρο, στο μάζεμα του καλαμποκιού, των φασολιών, της πατάτας, των καρυδιών και των καστώνων στο Καστανοβούνι.

Για τους καλοφαγάδες: Για τους καλοφαγάδες, υπάρχουν κοντινές οικογενειακές ταβέρνες με ζυμωτό ψωμί, χορτόπιτα, ψητά ντόπια κρέατα, κόκορα κρασάτο με τουτουμάκια (χυλοπίτες), φενεάτικη φασολάδα, γίγαντες, χόρτα του βουνού και γλυκά (καρυδόπιτα, δίπλες, κουραμπιέδες και γλυκά του κουταλιού). Επίσης υπάρχουν και ταβέρνες που προσφέρουν αγριογούρουνο και φαγητά με ιδιαίτερες γεύσεις και συνταγές.

Για τους φίλους του κρασιού και του τσίπουρου: Μικρά καφενεδάκια με μεζέδες, τσίπουρο, κρασί, καφέ και ποτό συνοδευόμενα από μουσική.²²

Η αγροτουριστική φάρμα "Ευμέλεια" στη Λακωνία

Στην καρδιά ενός βιολογικού κτήματος, ανάμεσα σε αιωνόβια ελαιόδεντρα, αγρούς με βότανα, κήπους με λαχανικά και φρούτα βρίσκονται οι κατοικίες του αγροκτήματος "Ευμέλεια". Το αγρόκτημα βρίσκεται 45 λεπτά από τη Σπάρτη και σχεδόν 2χλμ. από το χωριό Γούβες, σε μια αγροτική περιοχή, περιτριγυρισμένη από τον Ταΰγετο και τον Πάρωνα.

Η «Ευμέλεια» είναι ένας υπέροχος και γαλήνιος χώρος, ένα καταφύγιο με πολλές ενδιαφέρουσες δραστηριότητες. Υπάρχουν όμορφες διαδρομές για περίπατο και ποδηλασία γύρω από το κτήμα ενώ ο επισκέπτης μπορεί παράλληλα να συμμετάσχει και στις δραστηριότητες του αγροκτήματος, όπως στο μάζεμα των ελιών, των σταφυλιών, των βοτάνων, των φρούτων και των λαχανικών.

---

²² www.in.gr

Διαμονή

Εδώ ο επισκέπτης μπορεί να φιλοξενηθεί σε πέντε κατοικίες που συνδυάζουν την παραδοσιακή αγροτική αρχιτεκτονική με την μοντέρνα κατασκευή και πολυτέλεια. Κάθε σπίτι έχει ιδιωτικό κήπο και μεγάλη βεράντα με υπέροχη θέα στο αγρόκτημα και τα γύρω βουνά. Διαθέτουν επίσης ένα υπνοδωμάτιο, σαλόνι με τραπεζαρία, τζάκι και πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, δορυφορική τηλεόραση με DVD/CD/MP3/USB και πρόσβαση στο ίντερνετ.

Σεμινάρια

Καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου μία από τις βασικές δραστηριότητες του αγροκτήματος είναι η φιλοξενία σεμιναρίων πάνω σε διάφορα θέματα, όπως εναλλακτική ιατρική, φιλοσοφία, γιόγκα, τέχνες και ταϊ-τσι, καθώς και όλες οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού και κυρίως ο αγροτουρισμός. Επίσης γίνονται μαθήματα μαγειρικής, καλλιτεχνικές εκθέσεις και εκπαιδευτικά περιβαλλοντικά προγράμματα για παιδιά και μεγάλους.²³

---

²³ www.in.gr

Ο Ξενώνας "Αγρόκτημα" στο Λεωνίδιο

Το Αγρόκτημα βρίσκεται 3χλμ από το Λεωνίδιο, κάτω από τις κατάφυτες πλαγιές του Πάρνωνα, μόλις 200χλμ. από την Αθήνα. Πρόκειται για ένα μικρό χωριό αποτελούμενο από δέκα πέτρινα αγροτόσπιτα, δείγματα της τσακόνικης αρχιτεκτονικής. Χρησιμοποιήθηκαν πέτρα, ξύλο και σίδηρο σε ακατέργαστη μορφή, ενώ η επίπλωση είναι παραδοσιακή και τα ταβάνια είναι ξύλινα. Όταν ο καιρός είναι καλός, ο φιλοξενούμενος μπορεί να καθίσει στην αυλή ή να συμμετάσχει σε διάφορες αγροτουριστικές εργασίες.

Διαμονή

Ο ξενώνας διαθέτει δέκα πέτρινα ανεξάρτητα σπιτάκια με πλακόστρωτους διαδρόμους που οδηγούν στην είσοδό τους. Κουζίνες από ξύλο δρυός, σερβίτσια και μαγειρικά σκεύη, μπρούτζινες λεπτομέρειες στα μπάνια, κλιματισμός, μαντεμένα τζάκια χτιστά με ξύλο & πέτρα, λεπτές τηλεοράσεις για να μην αλλοιώνουν την αισθητική του χώρου, παραδοσιακά φώτα που κρέμονται στις ξύλινες κόρδες της στέγης, έπιπλα ξύλινα σκαλιστά, συνθέτουν την ατμόσφαιρα.

Δραστηριότητες – Διαδρομές:

Η παραμονή των επισκεπτών μπορεί να συνδυαστεί με περιηγήσεις, επισκέψεις σε μοναστήρια, εκδρομές σε γραφικά χωριά, πεζοπορία, ορειβασία, ψάρεμα, κολύμπι, καλλιέργεια γης, φύτεμα λαχανικών και μάζεμα φρούτων από τις πολλές ποικιλίες δένδρων στο αγρόκτημα.

Μπορούν να περπατήσουν στα γραφικά σοκάκια του Λεωνιδίου και να δουν τα παραδοσιακά αρχοντόσπιτα με τις πλακόστρωτες και βοτσαλωτές αυλές, τις πέτρινες στέρνες, τα σκαλιστά και ζωγραφιστά ταβάνια και τους πέτρινους ασβεστωμένους μαντρότοιχους.

Αν σε κάποιους αρέσει η πεζοπορία, μπορούν να ξεκινήσουν για μια υπέροχη διαδρομή προς τα εκκλησάκια της Παναγίας της Χατζαλιούς, του Αγίου Γεωργίου, του Προφήτη Ηλία και του Αγίου Αθανασίου, να ατενίσουν από ψηλά την εύφορη πεδιάδα με τα εσπεριδοειδή και τα ελαιόδεντρα και στη συνέχεια να ασχοληθούν με αυτά και τους καρπούς τους.

Η διαδρομή Λεωνίδιο – Κοσμάς είναι από τις πιο εντυπωσιακές της Πελοποννήσου. Σε μια απότομη στροφή ξεπροβάλλει κάτασπρη, μες στον κόκκινο βράχο, η Μονή της Παναγίας της Έλωνας, όπου αξίζει να κάνει κανείς μία στάση. Ο Κοσμάς, λίγα χιλιόμετρα πιο πάνω, χτισμένος στις κορυφές του Πάρνωνα, σε υψόμετρο 1.150 μ., αποτελεί τον ιδανικό προορισμό για λίγη ξεκούραση κάτω από τον τεράστιο πλάτανο στην πλατεία του χωριού.

Σε μικρή απόσταση από το Λεωνίδιο (4χλμ.) βρίσκεται η Πλάκα, παραθαλάσσιος οικισμός με γραφικό λιμανάκι, όμορφη βοτσαλωτή παραλία με θαλάσσια σπορ και παραδοσιακά ταβερνάκια.

Αριστερά της Πλάκας ανοίγει η περίφημη παραλία του Λάκκου, μπροστά ακριβώς από τη μικρή κοιλάδα του Λεωνιδίου, καλλιεργημένη με ελιές, οπωροφόρα και κηπευτικά. Αξίζει ακόμα να επισκεφθεί κανείς τη μονή Αγίου Νικολάου Σίντζας, στα Βορειοδυτικά του Λεωνιδίου, καθώς και τα γραφικά χωριουδάκια της περιοχής.

Οπότε στη περίπτωση του Λεωνιδίου γίνεται ευκόλως φανερό ότι ο αγροτουρισμός μέσα στον ξενώνα, αλλά και στη γύρω περιοχή, μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες μορφές τουρισμού, όπως αυτές του θρησκευτικού, του ορεινού, αλλά και του θαλάσσιου τουρισμού. Έτσι, σε αυτό το κομμάτι της Πελοποννήσου μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του ακόμα και ο πιο απαιτητικός επισκέπτης.²⁴

---

²⁴ www.in.gr

Ο Παραδοσιακός Ξενώνας “1821 Εν Δολιανούς” στην Αρκαδία

Ο αγροτουριστικός αυτός ξενώνας βρίσκεται στα Άνω Δολιανά, σε υψόμετρο 1.050 μέτρων στο βουνό του Πάρωνα. Με 10 χρόνια λειτουργίας και πρόσφατα ανακαινισμένος ο ξενώνας είναι έτοιμος να φιλοξενήσει τουρίστες όλο το χρόνο, προσφέροντας μια λιτή και ατμοσφαιρική διαμονή υψηλού επιπέδου, μακριά από την καθημερινότητα και την ρουτίνα της πόλης. Στο χώρο αυτό στεγαζόταν το Δημοτικό Σχολείο από το 1927. Εναρμονισμένος με το τοπίο, ο ξενώνας χρησιμοποιεί σαν βασικό υλικό στα κτίσματα την λευκή μαρμαρόπετρα, ενώ στο εσωτερικό χαρακτηριστική είναι η παρουσία του ξύλου στα ταβάνια και τις εσωτερικές σκάλες. Κάθε εποχή είναι ιδιαίτερη στα περισσότερα μέρη της Ελλάδας. Έτσι και στην Ορεινή Αρκαδία η εναλλαγή στα χρώματα και τις μυρωδιές είναι συναρπαστική.

Διαμονή

Το συγκρότημα έχει 4 μεζονέτες και 6 δωμάτια, όλα με διπλά κρεβάτια. Στις μεζονέτες, που είναι διώροφες, μπορούν να φιλοξενηθούν μέχρι και 6 άτομα, αφού διαθέτουν 2 διπλά κρεβάτια αλλά και σαλόνι με καναπέ. Επίσης, διαθέτουν ξεχωριστά μπάνια. Τα δωμάτια διαθέτουν όλες τις ανέσεις ενός πρώτης κατηγορίας καταλύματος, ενώ σε τακτά χρονικά διαστήματα υπάρχουν προσφορές διαμονής.

Στο διπλανό κτίριο, στο πρώτο σχολείο του χωριού που κτίστηκε το 1852, βρίσκεται η αίθουσα πρωινού, καθώς και ο κοινόχρηστος χώρος του καθιστικού με το τζάκι που μπορεί

να φιλοξενήσει όλους τους επισκέπτες του ξενώνα και να τους προσφέρει πολλές γεύσεις σοκολάτας και τσαγιού, καθώς και μια πλούσια κάβα κρασιών και ποτών μιας και πολλά από αυτά παράγονται στο οινοποιείο του ξενώνα . Τέλος, υπάρχει και ιδιαίτερος χώρος για όσους ενδιαφέρονται να παίξουν επιτραπέζια παιχνίδια, χαρτιά ή να δουν τηλεόραση.

Το πρωινό είναι παραδοσιακό και πλούσιο από υλικά που υπάρχουν μέσα στις εκτάσεις του ξενώνα και περιλαμβάνει ζυμωτό ψωμί, σπιτικές μαρμελάδες και ζεστά τηγανόψωμα. Στην παραγωγή όλων αυτών, μπορεί να συμμετάσχει και ο κάθε επισκέπτης, έτσι ώστε να γνωρίσει λίγο καλύτερα τη φύση και τα προϊόντα της.

Δραστηριότητες

Ο ξενώνας μπορεί να προσφέρει στον επισκέπτη όση ξεκούραση χρειάζεται. Αν όμως "ξεκουράζεται" με δράση υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ενεργοποιηθεί:

- Trekking (Πεζοπορία) στο γνωστό Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4
- Ιπασία (με εξωτερικούς συνεργάτες)
- Ποδήλατο βουνού (με εξωτερικούς συνεργάτες)
- Οδήγηση εκτός δρόμου
- Περιήγηση στους "Δρόμους του κρασιού"
- Παραγωγή μαρμελάδας και κρασιού
- Ζύμωμα παραδοσιακού ψωμιού

Για ηπιότερη "κίνηση", μπορεί να κάνει τη βόλτα του στα μοναστήρια, τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής, καθώς και στα οινοποιεία όπου μια στάση για δοκιμή των τοπικών οίνων μάλλον επιβάλλεται.

Οι Ξενώνες της Φιλοσοφικής Σχολής του Πλήθωνα στη Λακωνία

Εδώ η φιλοσοφία, ο πολιτισμός και η φύση βρίσκουν μία μοναδική έκφραση

Σε έναν καταπράσινο πορτοκαλέωνα 6 στρεμμάτων, κοντά στους πρόποδες του Μυστρά, στην κοινότητα της Μαγούλας, 2,5 χλμ από τη Σπάρτη, δημιουργήθηκαν τέσσερις ανεξάρτητες και ευρύχωρες κατοικίες, ιδανικές για όσους θέλουν να ασχοληθούν με τη φύση και τη γη.

Τα κτίσματα είναι νεότευκτα και πλήρως ανακαινισμένα, δίνοντας έμφαση στην απλότητα και την ανεπιτήδευτη πολυτέλεια. Οι ιδιοκτήτες θέλησαν από την πρώτη στιγμή να προσφέρουν μια άνετη διαμονή, χωρίς περιττές πολυτέλειες και βαριά ατμόσφαιρα, και όλα αυτά σε ένα ιστορικό περιβάλλον, αφού στην ίδια έκταση βρίσκεται η φημισμένη Ελευθέρα Σχολή Φιλοσοφίας «Ο Πλήθων». Η σχολή ιδρύθηκε το 1975 από τον Καθηγητή Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και ακαδημαϊκό Ι.Ν. Θεοδωρακόπουλο και συνεχίζει να αποτελεί πηγή έμπνευσης και πόλο έλξης για επισκέπτες από όλο τον κόσμο.

Διαμονή στους Ξενώνες

Η κάθε δίχωρη κατοικία μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 2 ενήλικες και 2 παιδιά και είναι διαμορφωμένη με ξεχωριστό σαλόνι και κρεβατοκάμαρα, έτσι ώστε η διαμονή των επισκεπτών να είναι πιο άνετη. Στο ισόγειο είναι το σαλόνι με το τζάκι το οποίο προσφέρει στιγμές χαλάρωσης και διαβάσματος, μιας και η κάθε κατοικία διαθέτει μια βιβλιοθήκη με διάφορα βιβλία. Επίσης, η άρτια εξοπλισμένη κουζίνα εξυπηρετεί στο μέγιστο την προετοιμασία μικρών γευμάτων μετά από τις αγροτικές εργασίες και όχι μόνο.

Στον επάνω όροφο, μπορεί ο επισκέπτης να απολαύσει την θέα στον Μυστρά, χαλαρώνοντας με ένα βιβλίο. Επίσης η μικρή βεράντα είναι η πλέον κατάλληλη για αυτούς που σηκώνονται νωρίς και θέλουν να πάρουν το πρωινό τους με την ησυχία τους. Ο κάθε ξενώνας διαθέτει αυτόνομη θέρμανση, τζάκι, κουζίνα, σύνδεση στο ίντερνετ (wifi) και μια σειρά από τα φυσικά προϊόντα Κορρέ, που πολλά από αυτά έχουν σαν βάση τους προϊόντα από τον ξενώνα. Η διακόσμηση είναι πρωτότυπη βασισμένη σε αντικείμενα και έπιπλα που έχουν περισυλλεγεί επιλεκτικά από διάφορα μέρη και που με ευρηματικότητα έχουν μεταμορφωθεί σε χρηστικά αντικείμενα, όπως φωτιστικά αντίκες και χαλιά.

Οι κοινόχρηστοι χώροι αποτελούνται από ένα σαλόνι – εστιατόριο, το οποίο είναι διαμορφωμένο στο ίδιο ύφος. Το πλούσιο πρωινό με τοπικές λιχουδιές σερβίρεται στο μοναστηριακό τραπέζι και τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται είναι από τον κήπο του ξενώνα ή άλλων βιολογικών παραγωγών. Για τους λάτρεις του μαγειρέματος υπάρχει BBQ καθώς και πετρόκτιστος φούρνος.

Εκδηλώσεις – Συνέδρια

Το παλαιό αρχοντικό που στεγάζει την Ελευθέρα Σχολή Φιλοσοφίας «Ο Πλήθων» διαθέτει ισόγεια αίθουσα διδασκαλίας, χωρητικότητας 100 ατόμων. Με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών, η αίθουσα προσφέρεται για διαλέξεις, μαθήματα και εκδηλώσεις. Στον όροφο του κτίσματος στεγάζεται το προσωπικό γραφείο του Ι.Ν. Θεοδωρακόπουλου και ακριβώς δίπλα σε μια μεγάλη αίθουσα με τζάκι – άλλοτε «σάλα» του αρχοντικού – η προσωπική του βιβλιοθήκη και το προσωπικό του αρχείο. Η αίθουσα αυτή προσφέρεται για μελέτη, συσκέψεις και συζητήσεις «στρογγυλής τραπέζης».

Δραστηριότητες

- Για τους λάτρεις της ιστορίας, ο Βυζαντινός Μυστράς απέχει 15 λεπτά με το αυτοκίνητο.
- Η Σπάρτη με τα αξιοθέατά της: Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης, Κουμαντάρεις Πινακοθήκη, Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς
- Ορειβασία, πεζοπορία και εκδρομές στον Ταΰγετο και τον Πάρνωνα.
- Για τους λάτρεις του αγροτουρισμού, εργασίες με τη γη και παραγωγή πολλών βιολογικών προϊόντων.²⁵

---

²⁵ www.in.gr Αγροτουριστική Φιλοξενία, 9/12/10

3.2.4 Όταν οι άνθρωποι αγαπούν και σέβονται τον τόπο τους

Οι κάτοικοι των Μεθάνων σε συνεργασία με την περιφερειακή αυτοδιοίκηση της Πελοποννήσου έχουν κατορθώσει μέσα σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα να βγάλουν τον τόπο τους από την τουριστική αφάνεια και να το προβάλλουν ως τόπο εναλλακτικού τουρισμού, αξιοποιώντας το θησαυρό που λέγεται Ηφαίστειο.

Τα Μέθανα είναι ένα πέρασμα προς την Πελοπόννησο (Τραχειά - Ναύπλιο). Με ένα караβάκι μπορεί κανείς να περάσει από τα Μέθανα στη Πελοπόννησο και το αντίστροφο. Η χερσόνησος των Μεθάνων, διαθέτει ακαταμάχητες φυσικές ομορφιές και μεγάλο ενδιαφέρον στα αξιοθέατά της.

Είναι ένας τόπος που μπορεί κανείς να προμηθευτεί λάδι, εσπεριδοειδή και ρίγανη, αφού παράγονται σε σημαντικές ποσότητες από τους τοπικούς συνεταιρισμούς. Διαθέτει επίσης παραδοσιακά χωριουδάκια και βυζαντινά ξωκλήσια, καθώς και ένα τόπο μοναδικής ομορφιάς, την Καμένη Χώρα με το ηφαίστειο που αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς.

Με το περιβαλλοντικό πρόγραμμα του έτους 2003-2004 με τίτλο «Τα ηφαίστεια του Σαρωνικού, Μέθανα - Αίγινα - Πόρος », οι επισκέψεις στο νησί αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό.

Τα Μέθανα που για χρόνια ήταν ταυτισμένα στη συνείδηση πολλών με τόπο διακοπών για τους συνταξιούχους λόγω των ιαματικών πηγών που διαθέτουν, είναι πλέον πόλος έλξης για πάρα πολλούς νέους από όλη την Ελλάδα στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της βελτίωσης των περιβαλλοντικών αγροτουριστικών τους δραστηριοτήτων, πάντα βέβαια με την στήριξη και τη δραστηριοποίηση του κέντρου Τροιζήνας.

Οι νέοι πλέον, καθώς και πολλά σχολεία και πανεπιστήμια που ενδιαφέρονται για τον αγροτουρισμό, έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν το ηφαίστειο, τα λουτρά, τον κόλπο της Ψήφτας, τον αρχαιολογικό χώρο της Μαγούλας, ακόμα και τον Πόρο.

Πάντα βέβαια υπάρχει και ένας καταξιωμένος υπάλληλος σε θέματα αγροτουρισμού, αλλά και στα υπόλοιπα θέματα που αφορούν την τουριστική ανάπτυξη των Μεθάνων, που είναι υπεύθυνος για την ξενάγηση .

Επίσης, μετά το τέλος κάθε ξενάγησης μοιράζονται σε κάθε έναν επισκέπτη ενημερωτικά φυλλάδια και cd που αναφέρονται στους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν στο νησί και στα προϊόντα που παράγουν.

Έτσι λοιπόν γίνεται φανερό ότι με την αγάπη και την θέληση των μόνιμων κατοίκων ενός τόπου και με τη σωστή στήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης, μπορούν να γίνουν θαύματα για τη σωστή και γρήγορη τουριστική ανάπτυξη ενός τόπου χωρίς πολλές υποδομές. Αξιοποιώντας στο μέγιστο βαθμό τις φυσικές ομορφιές και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει απλόχερα η φύση, μια περιοχή μπορεί να γνωρίσει ευημερία και μεγάλη οικονομική ανάπτυξη.²⁶

---

²⁶ Γιώργος Μπήτρος τα νέα «Πελοποννήσου και Σαρωνικού» τεύχος 86, 22 Σεπτεμβρίου 2008

Κάναμε το χωριό μας μια βιολογική καλλιέργεια

«Σχεδόν όλοι οι 320 κάτοικοι του χωριού μας ασχολούμαστε με τη βιολογική καλλιέργεια της ελιάς. Σήμερα μάλιστα, το 40% του πληθυσμού είμαστε αγρότες με ηλικία μικρότερη των 45 χρόνων. Με στρωμένες εδώ τις δουλειές μας, ούτε που το σκεφτόμαστε να αναζητήσουμε αλλού το μέλλον μας...».

Δοκίμασαν την τύχη τους και τους βγήκε σε καλό. Στη Λακωνία, στο χωριό Κεφαλάς, κοντά στη Σπάρτη, οι ελιές είναι η αιτία που οι νέοι μένουν στον τόπο τους. Ρίσκαραν όταν στράφηκαν στη βιολογική μέθοδο καλλιέργειας των οικογενειακών εκτάσεων γης, αλλά δικαιώθηκαν: τα προϊόντα τους περνούν πλέον τα σύνορα της χώρας και η συνολική ετήσια παραγωγή τους φτάνει στους 500 τόνους ελιάς και τους 250 ελαιόλαδου. *«Το χωριό μας είναι πρωτοποριακό γιατί αποτελεί, πιθανότατα, τον μοναδικό στην Ελλάδα θύλακο βιολογικής γεωργίας όπου όλοι οι ντόπιοι καταπιάνονται με τη χωρίς φυτοφάρμακα ή λιπάσματα παραγωγή της ελιάς, σε 6.000 στρέμματα. Ειδικά οι νέοι είχαμε και τα κίνητρα για να στραφούμε προς αυτήν την κατεύθυνση: στην αρχή, στη δεκαετία του '90, όταν οι περισσότεροι ψάχναμε για δουλειά, βρήκαμε να ακουμπήσουμε επαγγελματικά στους εύφορους ελαιώνες των γονιών μας, που ήταν από τότε προσοδοφόροι. Με τη διαφορά, πως εμείς όλο αυτό φροντίσαμε και το εξελίξαμε. Σε σχέση με τους παλαιότερους, δηλαδή, βάλουμε νέα μυαλά και ιδέες, την καλύτερη ενημέρωσή μας – μέσω της τεχνολογίας πια – σχετικά με τις εξελίξεις στον χώρο μας.»*, λέει στα «NEA» ο 36χρονος βιοκαλλιεργητής κ. Φάνης Βλαχολιάς, που διατηρεί 160 στρέμματα με 3.000 ελαιόδεντρα.

«Προσωπικά, μόλις απολύθηκα από τον Στρατό μπήκα αμέσως στο επιδοτούμενο από την Ε.Ε. Πρόγραμμα Νέων Αγροτών, για να βελτιώσω τη σοδειά μου. Ώσπου από κοινού με άλλους δέκα νέους συναδέλφους μου υιοθετήσαμε την ιδέα τού τότε προέδρου της Κοινότητάς μας, κου. Θανάση Μαλτέζου, να πειραματιστούμε στη βιοκαλλιέργεια, σε τεχνικές που σέβονται την υγεία μας και το περιβάλλον. Μέσα σε τρεις μήνες όλοι στο χωριό είχαν μάθει για την καινούργια αυτή δράση μας. Σύντομα εντάχθηκαν και κτηνοτρόφοι στη βιολογική κτηνοτροφία. Χρόνο με τον χρόνο ο ένας μετά τον άλλον και οι υπόλοιποι αγρότες της περιοχής ακολούθησαν το παράδειγμά μας», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Βλαχολιάς που είναι πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Σπάρτη Κεφαλάς Α.Ε. (Sparta Kefalas S.A.).

Η εταιρεία

Την εταιρεία ίδρυσαν το 1999 είκοσι τρεις παραγωγοί, με σκοπό την αποκλειστική – χωρίς τρίτους – τυποποίηση και διάθεση της ετήσιας συγκομιδής τους. *«Αρχίσαμε αυτή την επιχειρηματική προσπάθεια ως παρέα φίλων, συγχωριανών. Στον τόπο αυτόν, δεκαέξι παππούδες και γιαγιάδες είναι αντρόγυνα, άρα ουσιαστικά είμαστε όλοι ένα μεγάλο σόι. Με άλλα λόγια, μας διακρίνει η κοινή νοοτροπία, χημεία και οικολογική συνείδηση. Εννοείται, βέβαια, πως μετρά και το νεανικό μεράκι. Δεν επαναπαυόμαστε στις παλιές πρακτικές, αλλά πάμε και στο εξωτερικό για περαιτέρω επιμόρφωσή μας, αναζητούμε νέες τεχνικές και μηχανήματα.»*, λέει ο 37χρονος παραγωγός κ. Παναγιώτης Αλέξης που έχει 3.500 δέντρα, στα 160 στρέμματα της ιδιοκτησίας του. Επίσης ο ίδιος τονίζει το εξής: *«Τα πρώτα χρόνια δεχθήκαμε πολύ μεγάλο "πόλεμο" από τους εμπόρους. Έρχονταν στις αυλές μας και μας προσέφεραν περισσότερα χρήματα για να μας πείσουν να τους παραχωρήσουμε την παραγωγή μας. Καταφέραμε, ωστόσο, το δικό μας "αντάρτικο": το μόνο που μας κράτησε ενωμένους ήταν όχι τα συμβόλαια, αλλά ο λόγος της τιμής μας ότι δεν θα διασπαστούμε. Αυτό πετύχαμε και μετά τις μεγάλες φωτιές του 2007.»*

Εξαγωγές σε Ευρώπη και Αμερική

«Στο τέλος, πάντοτε εμείς βγαίνουμε κερδισμένοι γιατί έχουμε πια ένα αρκετά μεγάλο πελατολόγιο σε Ελλάδα, Ευρώπη και Αμερική. Τα τελευταία χρόνια διανύουμε μια συνεχώς ανοδική πορεία, με δικό μας σύγχρονο πιστοποιημένο ελαιοτριβείο κι εγκαταστάσεις για την τυποποίηση των σκευασμάτων μας, με την επωνυμία Sparta Kefalas και Θεραπνή: το εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης "Λακωνία" (προς 7-8 ευρώ τα 750 ml στα ράφια), τις ελιές Καλαμών, την πάστα ελιάς, μέχρι και τη λιαστή ντομάτα που διατίθεται σε καταστήματα βιολογικών ειδών, αλλά και μεγάλα σούπερ μάρκετ στην Αττική», λέει ο 37χρονος παραγωγός κ. Παναγιώτης Αλέξης και συνεχίζει αναφέροντας: *«Καθώς έχουμε κατοχυρωμένες μακροχρόνιες συνεργασίες με αλυσίδες διανομής και πελάτες μας είμαστε σε θέση να εξασφαλίζουμε κάθε χρόνο και καλή τιμή. Σε λίγο καιρό, μάλιστα, αρκετοί από εμάς δεν θα έχουμε πλέον ανάγκη τις επιδοτήσεις».*²⁷

---

²⁷ Πηγή: Εφημερίδα Τα Νέα

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ**ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΙΝΗ****Το περιηγητικό Οικολογικό Κέντρο Κερκίνης – Μπέλλες**

Γνωστότερο ως οικοπεριηγητής, προσφέρει ποικίλες δραστηριότητες σε αυτούς που αγαπούν τον αγροτουρισμό και τη φύση γενικότερα, συνδυάζοντας περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση με αναψυχή, καθώς και ποιοτική φιλοξενία και χαλάρωση.

Το κέντρο περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες όπως είναι οι ακόλουθες:

- Περιβαλλοντική ενημέρωση
- Παρατήρηση από στεριά
- Οδική ξενάγηση
- Περιήγηση στη λίμνη με κανό ή βάρκα
- Ασχολίες με τη γη της γύρω περιοχής
- Κινητή κατασκήνωση για παιδιά και νέους
- Ορεινή πεζοπορία
- Ποδηλατικές εκδρομές
- Εξορμήσεις με αυτοκίνητο

Οι αγροτουριστικές αυτές εγκαταστάσεις στεγάζονται στο ανακατασκευασμένο αρχοντικό της Κερκίνης διαθέτοντας 18 δωμάτια για τους επισκέπτες καθώς και πολλούς άλλους χρηστικούς χώρους, όπως αίθουσα προβολών και φωτογραφίας.²⁸

²⁸ Ελληνικό Περιοδικό passport, ΜΑΙΟΣ 2008, τεύχος 32, εκδόσεις Καθημερινή Α.Ε

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΣΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Ο μικρός οικογενειακός ξενώνας στο χωριό των Κλαρρυτών ξεχωρίζει για τη φιλοξενία του και τη μαγειρική του.

Ο ξενώνας διαθέτει μεγάλα και φωτεινά δωμάτια διακοσμημένα με παραδοσιακή τέχνη, με όμορφα και έντονα χρώματα και κεντήματα λαϊκής τέχνης στους τοίχους. Οι υπέροχοι ζεστοί και φιλόξενοι χώροι του σε συνδυασμό με τις αγροτουριστικές του εγκαταστάσεις έχουν δώσει μια οικονομική άνθηση στη γύρω περιοχή.

Αγροτουριστικός ξενώνας στα Τζουμέρκα

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ JERTE ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Ο αγροτουρισμός στην κοιλάδα του Jerte έχει σημειώσει αύξηση 80% τα τελευταία δέκα χρόνια δίνοντας μια σαφή εικόνα της στροφής που σημειώνεται στην Ισπανία προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και δη τον αγροτουρισμό. Το στοιχείο εκείνο που κάνει την περιοχή αυτή ένα επιτυχημένο παράδειγμα αγροτουριστικής ανάπτυξης είναι ότι έχει συνδεθεί στη συνείδηση όλων με το κεράσι που παράγεται εκεί. Έτσι το κεράσι είναι το σύμβολο όλης της περιοχής και βρίσκεται παντού, στις ταμπέλες των καταστημάτων, στις πινακίδες, στις ονομασίες καταλυμάτων, κλπ. Παράλληλα, οι επιχειρηματίες της περιοχής φροντίζουν ώστε οι επισκέπτες να γεύονται το κεράσι και τα προϊόντα του με κάθε ευκαιρία: φρέσκα κεράσια και μαρμελάδα στο πρωινό, λικέρ κεράσι για ορεκτικό στα εστιατόρια, σορμπέ κερασιού και επιδόρπια με βάση το κεράσι στα καφεενεδάκια.

Ο τοπικός συνεταιρισμός κερασοπαραγωγών έχει επιμεληθεί και την έκδοση ενός μικρού βιβλίου συνταγών με βάση το κεράσι, με πάνω από 70 συνταγές, το οποίο προσφέρεται δωρεάν στους επισκέπτες της περιοχής για να πάρουν μαζί τους στον τόπο τους, δίνοντάς τους έτσι την ευκαιρία να μαγειρέψουν και οι ίδιοι τα εδέσματα που δοκίμασαν. Τα ζουμερά κεράσια, οι καταπράσινες πλαγιές καλυμμένες με κερασιές, οι χαράδρες με τους καταρράκτες που σχηματίζονται από το πέρασμα του ποταμού Jerte, τα παραδοσιακά χωριουδάκια, οι πεζοπορικές διαδρομές και διαδρομές με άλογο μέσα σε κερασώνες είναι τα στοιχεία που συνθέτουν την εικόνα αυτής της μικρής γωνιάς της ισπανικής επαρχίας που τόσο επιτυχημένα έχει εφαρμόσει το μοντέλο της αγροτουριστικής ανάπτυξης.

DRY BAY (ΚΑΝΑΔΑΣ)

Πρόκειται για μια αυθεντική άγρια φύση, ανέγγιχτη από τον άνθρωπο, που χαρακτηρίζεται από καστανοκόκκινα φαράγγια από ηφαιστειακή πέτρα, παγετώνες μπροστά σε βουνά ύψους 5.000 μέτρων, σκοτεινά δάση, παγόβουνα που αποπλέουν εδώ και εκεί, αλλά και αγροτουριστικές μονάδες και πολλά εθνικά πάρκα, προστατευμένα από ειδική νομοθεσία.

Αυτός ο παράδεισος βρίσκεται στη χώρα που διαθέτει τα περισσότερα εθνικά πάρκα και εθνικούς δρυμούς, καθώς και μια πληθώρα αγροτουριστικών μονάδων κυρίως βέβαια σε περιοχές με πιο ήπιο κλίμα.

Προς τις ακτές της Αλάσκας βρίσκεται το Dry Bay. Είναι η ιδανική τοποθεσία για τους λάτρεις της φύσης και του κινδύνου. Στα νερά των ποταμών του υπάρχουν ρέματα που

προσφέρονται για ασχολίες, όπως canoe και kayak. Επίσης μέσα στην αγροτουριστική μονάδα του dry bay, μπορεί κανείς να παρατηρήσει τις περίφημες αρκούδες γκριζλί, αλλά και να καλλιεργήσει μια ειδική ποικιλία λουλουδιών που φυτρώνει μόνο σε τέτοιες περιοχές και το καλοκαίρι ανθίζει και σχηματίζει μια υπέροχη πολύχρωμη φύση που έρχεται σε αντίθεση με τους πάγους.

Το dry bay επίσης μπορεί να οργανώσει εκδρομές με βάρκες σε ποτάμια και περιηγήσεις σε πυκνά δάση με πεύκα, αλλά και σε καταπράσινα λιβάδια όπου μπορεί ο επισκέπτης άνετα, έχοντας μαζί του όλον τον απαραίτητο εξοπλισμό, να κατασκηνώσει και να γνωρίσει πιο καλά την άγρια φύση.

Μετά από μια κρύα και γεμάτη περιπέτεια μέρα ο ξενώνας του Dry Bay προσφέρει ειδικά διαμορφωμένα δωμάτια με σάουνα, που προσφέρονται για τη χαλάρωση του επισκέπτη. Επίσης προσφέρονται και ειδικές αίθουσες για δεξιώσεις όπου συνήθως προσφέρεται ένα εξαιρετικής ποιότητας κονιάκ που παράγεται μέσα στις ειδικές εγκαταστάσεις του ξενώνα, στην παραγωγή του οποίου μπορεί να πάρει μέρος και ο επισκέπτης.

Έτσι λοιπόν γίνεται φανερό ότι το Dry Bay προσφέρεται όχι μόνο για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού στον Καναδά, αλλά για την ευρύτερη τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, καθώς καταφέρνει να συνδυάσει πολλές μορφές τουρισμού που δίνουν στον επισκέπτη πολλές επιλογές.²⁹

Συμπεράσματα

Σε διάφορες περιοχές παράγονται και μεταποιούνται παραδοσιακά προϊόντα τα οποία χαίρουν εκτίμησης στην ελληνική αλλά και στις διεθνείς αγορές, διαθέτουν δηλαδή τη φήμη, «όνομα» (brandname). Η παραδοσιακή ελληνική κουζίνα, η οποία αξιοποιεί τον πλούτο της εύφορης γης και της θάλασσας χαίρει επίσης εκτίμησης από τους επισκέπτες αν και ορισμένες φορές αγνοείται από τους ντόπιους. Ο πολιτισμός μας είναι στενά δεμένος με το μόχθο του γεωργού, του παραγωγού, του ψαρά. Το κυριότερο στοιχείο είναι ότι ο πλούτος και η ποικιλία των παραπάνω χαρακτηριστικών που παρατηρούνται στην Ελλάδα είναι μοναδικός σε διεθνές επίπεδο. Η συνεργασία και η ανάπτυξη κοινής Αγροτουριστικής συνείδησης στις τοπικές κοινωνίες αποτελεί ένα πρώτο βήμα για την επιτυχία. Η εκπόνηση ολοκληρωμένων τοπικών στρατηγικών μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη της υπαίθρου.

---

²⁹ Κάτια Τρίπελ, Ελληνικό Περιοδικό geo, ΙΟΥΝΙΟΣ 2008, τεύχος 25, εκδόσεις «ΔΑΦΝΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»

Ενημερωτικά στοιχεία για τον Αγροτουρισμό της Πελοποννήσου**4.1.1 Κατάλογος περιοχών που συνδέει τον Αγροτουρισμό της Πελοποννήσου με άλλες μορφές τουρισμού****ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ****ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ- ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ**

Επίδαυρος, Σπάρτη, Καλάβρυτα

Μάνη, Ναύπλιο, Ερύμανθος

Τρίπολη, Κόρινθος, Νεμέα

Μονεμβάσια, Ταΰγετος, Άργος

Πάτρα, Καλαμάτα, Μυκήνες

Μυστράς, Ολυμπία, Πύλος

Δημητσάνα, Μαντίνεια

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΠΗΛΑΙΩΝ**ΣΠΗΛΑΙΑ**

Λιμνών Αχαΐας, Αλεπότρυπας Δυρού Λακωνίας, Ερμή Ζήριας Κορινθίας,

Καστριών Αχαΐας, Γλυφάδας Δυρού Λακωνίας

ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΙΣ- ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ**

Καϊάφα Λουτρακίου Κορινθίας, Βρομονέρι Μεσσηνίας

Κυλλήνη, Κουνουπέλι Ηλείας.³⁰

---

³⁰ Γεωγραφικός Άτλας «Εκδόσεις Πατάκη»

4.1.2 Ποιοι είμαστε: Ένωση Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο

(Ε.Α.Π)

Στις 12 Μαΐου 2010, στη Μεγάλη Μαντίνεια Μεσσηνίας, συναντήθηκαν όλα τα μέλη της Ένωσης Αγροτουρισμού Πελοποννήσου σε γενική συνέλευση η οποία εξέλεξε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης. Η ένωση αυτή ιδρύθηκε το 2008 και καλύπτει τα όρια της περιφέρειας Πελοποννήσου έχοντας σαν βασικό σκοπό την προώθηση των θεμάτων που αφορούν τους επιχειρηματίες αγροτουρισμού της περιφέρειας και την ανάληψη συντονισμένων δράσεων για την επίλυση των προβλημάτων που τους απασχολούν.

Σημαντική εξέλιξη για την περαιτέρω πορεία του αγροτουρισμού στη χώρα μας συνιστά η τήρηση του νομοσχεδίου³¹, που ήδη βρίσκεται σε εφαρμογή, για τον τουρισμό της υπαίθρου και τον αγροτουρισμό. Έτσι, ο αγροτουρισμός θα αποκτήσει το θεσμικό πλαίσιο που μέχρι σήμερα έλειπε και εμπόδιζε την ανάπτυξη ενός τόσο νευραλγικού τομέα για την εθνική οικονομία. Με το νομοσχέδιο, ξεκαθαρίζεται η έννοια της αγροτουριστικής επιχείρησης καθώς και οι έννοιες «τουρισμός υπαίθρου», «τουριστικοί δρόμοι» και «υπαίθριες τουριστικές διαδρομές» και προβλέπονται διάφορες προϋποθέσεις για τη λειτουργία των επιχειρήσεων στους τομείς αυτούς. Το νέο θεσμικό πλαίσιο προσπαθεί:

- Να βγάλει τον αγροτουρισμό από το περιθώριο
- Να οδηγήσει στη δημιουργία νέων δυναμικών και βιώσιμων μονάδων
- Να οδηγήσει σε αναδιάρθρωση τις μικρότερες αγροτουριστικές μονάδες έτσι ώστε να καλύπτουν τα κριτήρια του νομοσχεδίου
- Να οριοθετήσει το χώρο του αγροτουρισμού με αντικειμενικά κριτήρια και να αποκλείσει καιροσκόπους επιχειρηματίες που ψευδεπίγραφα καπηλεύονταν μέχρι σήμερα την ταμπέλα του αγροτουρισμού
- Να συμβάλλει στην αναζωογόνηση της υπαίθρου και στην προώθηση του ποιοτικού τουρισμού στη χώρα μας.

Το νέο Δ.Σ. της ΕΑΠ, σε συνεργασία με τις άλλες ενώσεις και τον πανελλήνιο σύνδεσμό τους, θα εργαστεί για να βοηθήσει τα μέλη της, υπάρχοντα και νέα, με πληροφόρηση, παρεμβάσεις, συμβουλές, εκδηλώσεις και άλλες ενέργειες, ώστε να ανταποκριθούν στο νέο περιβάλλον και να γίνουν βιώσιμες αγροτουριστικές μονάδες προς όφελος των ίδιων των επιχειρηματιών και της περιφέρειας Πελοποννήσου γενικότερα.³²

³¹ Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο του εν λόγω νομοσχεδίου υπάρχουν στο κεφάλαιο 2.1 «Νομικό πλαίσιο – Πιστοποιήσεις».

³² www.agrotourism.peloponet.gr

4.1.3 Ο Σύνδεσμος Ενώσεων Αγροτουρισμού στο νομό Κορινθίας

Η Ένωση Αγροτουρισμού Πελοποννήσου φιλοξένησε στην ορεινή Κορινθία το Σύνδεσμο Ενώσεων Αγροτουρισμού Ελλάδας (ΣΕΑΓΕ) ο οποίος είναι το δευτεροβάθμιο όργανο όλων των περιφερειακών ενώσεων που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Με αφορμή τη συμμετοχή του ΣΕΑΓΕ στην εσπερίδα για τον Αγροτουρισμό που διοργάνωσε στις 23.9.2010 το Επιμελητήριο Κορινθίας στο πλαίσιο της έκθεσης “Κορινθία 2010”, κατόπιν πρόσκλησης του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας Βόρειας Πελοποννήσου “Ορεινά”, ο πρόεδρος του ΣΕΑΓΕ Νίκος Φραντζεσκάκης (Βάμος-Κρήτη) και ο γενικός γραμματέας Κώστας Παππάς (Λιγκιάδες-Ήπειρος), συνοδευόμενοι από ολιγομελή αντιπροσωπεία επιχειρηματιών του αγροτουρισμού, επισκέφθηκαν για ένα διήμερο την ορεινή Κορινθία και συζήτησαν με τον πρόεδρο της Ένωσης Αγροτουρισμού Πελοποννήσου Πάνο Πούλο και τον ειδικό γραμματέα Βασίλη Παπούλια τις προοπτικές αγροτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Η αντιπροσωπεία φιλοξενήθηκε στον αγροτουριστικό ξενώνα "Ελισσών" στο Κρυονέρι και επισκέφθηκε το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, την Καστανιά, τη λίμνη Δόξα και το μοναστήρι Αγ. Γεωργίου Φενεού, την Γκούρα, τα Τρίκαλα και το Μποζικά στο δρόμο του κρασιού της Νεμέας.

Ο ΣΕΑΓΕ αξιολόγησε πολύ θετικά την περιοχή και θα υποστηρίξει έμπρακτα την ανάπτυξη των αγροτουριστικών περιφερειακών δικτύων στην Πελοπόννησο με σκοπό την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας αλλά και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Η δημιουργία μιας επιχείρησης αγροτουρισμού είναι κάτι πρωτόγνωρο για την Ελλάδα και ειδικά για την περιοχή της Πελοποννήσου όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά. Με την έννοια της θεσμοθετημένης. Αγροτουριστικής μονάδας, στη Μεσσηνία για παράδειγμα, ως επιχειρήσεις ολοκληρωμένες με κωδικό στην Εφορία δεν υπάρχουν. Μπορεί να δει κανείς ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, παραδοσιακές ταβέρνες ή αγροκτήματα. Αυτό το πρόβλημα έρχεται να λύσει το νομοσχέδιο³³. Αυτό θα βοηθήσει στο να δημιουργηθούν νέες επιχειρήσεις στη φύση, όχι για να γίνουν πλούσιοι κάποιοι, αλλά γιατί αγαπούν τη φύση και διδάσκουν έναν διαφορετικό τρόπο ζωής. Αν οι διαδικασίες απλουστευθούν με την έκδοση αδειών για χώρους που τηρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές, τότε θα είναι πολύ καλύτερα τα πράγματα. Υπάρχουν άνθρωποι που γύρισαν στον τόπο τους για να ασχοληθούν με τη γη και τα προϊόντα. Πρέπει να τους δοθεί αυτή η δυνατότητα και να στηριχθούν.

---

³³ Πρβλ Κεφάλαιο 2.1

Τα κυριότερα προϊόντα της Πελοποννήσου

Η Πελοπόννησος είναι το γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας που παρουσιάζει το πιο έντονο τουριστικό ενδιαφέρον. Μπορεί να συνδυάσει όλα τα είδη του τουρισμού και να αναπτύξει πολύ την τουριστική της οικονομία.

Έχοντας κλίμα μεσογειακό στα παράλια και ηπειρώτικο στο εσωτερικό της, μπορεί να διευκολύνει σε πολύ μεγάλο βαθμό όλες τις εργασίες που έχουν σαν στόχο την ανάπτυξη του αγροτουρισμού της, αλλά και όλων των μορφών τουρισμού της.

Έτσι λοιπόν, θα πρέπει να αναφερθούν όλα τα προϊόντα που προέρχονται από τον αγροτουρισμό και την επαφή των ανθρώπων με τη φύση για να γίνει κατανοητή η σημασία που έχει η ανάπτυξη του αγροτουρισμού σε χώρες με πλούσιο και εύφορο έδαφος, όπως η Ελλάδα, καθώς και με ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον.

Τα προϊόντα που παράγονται λοιπόν στην Πελοπόννησο μπορούν να χωριστούν στις παρακάτω κατηγορίες:³⁴

1. Γεωργικά:

- Σταφύλια, σταφίδα, κρασί, ελιές, λάδι, εσπεριδοειδή,
- φρούτα, καπνός, αραχίδες, κηπευτικά, πατάτες,
- δημητριακά, όσπρια, βαμβάκι

2. Δασικά:

- ξυλεία, ρετσίνι, φυτικές ίνες

3. Κτηνοτροφικά - πτηνοτροφικά

4. Μελισσοκομικά – αλιευτικά

Άλλα προϊόντα:

5. Ορυκτός πλούτος:

- Λιγνίτης, σιδηροπυρίτης, χαλκός, σίδηρος, μαγγάνιο, μάρμαρα

6. Βιομηχανία:

- Ειδών διατροφής, τσιμέντου, χαρτοποιίας, τσιγάρων, μεταλλουργίας, χημικών ελαστικών, οινοποιίας, υφαντουργίας, ελαιουργίας, μηχανουργίας

³⁴ Γεωγραφικός Άτλας «Εκδόσεις Πατάκη»

Η άλλη Πελοπόννησος του Αγροτουρισμού

«Ο αγροτουρισμός αναδεικνύεται σε σημαντικό εργαλείο για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της παραδοσιακής ταυτότητας της Πελοποννήσου», τόνισε η Γ.Γ. Περιφέρειας Πελοποννήσου κα Αγγέλα Αβούρη μιλώντας σε ειδική εκδήλωση που οργάνωσαν τα «Ελληνικά Γράμματα» και η «Αγροτουριστική», στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, με την ευκαιρία της παρουσίασης του «Οδηγού Αγροτουριστικών καταλυμάτων Πελοποννήσου».

Πρόκειται για τον πρώτο μιας σειράς Οδηγών που σχεδιάζει η «Αγροτουριστική» ως ένα ολοκληρωμένο οδοιπορικό στην αγροτουριστική Ελλάδα, η οποία με την πάροδο των χρόνων, αλλά και με τη σωστή τεχνογνωσία και οργάνωση, θα μπορέσει να γίνει μια ανταγωνίσιμη αγροτουριστική δύναμη στη Μεσόγειο, όπου η Πελοπόννησος θα διαθέτει την πρωτοκαθεδρία. Μέσω αυτής της προσπάθειας, θα μπορέσει επίσης να συγκρίνεται επάξια με τις προηγμένες αγροτουριστικά ευρωπαϊκές χώρες οι οποίες στηρίζονται πολύ στο συγκεκριμένο είδος τουρισμού για την ανάπτυξη της οικονομίας τους και την προβολή της χώρας τους στον υπόλοιπο τουριστικό κόσμο.

Όπως ανέφερε η Γ.Γ. της Περιφέρειας, έχουν ήδη εγκριθεί 97 επενδυτικά σχέδια, συνολικού προϋπολογισμού 17.900.000 ευρώ, που αφορούν στην αγροτουριστική ανάπτυξη της Πελοποννήσου με πάρα πολλά οφέλη τόσο για τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιφέρεια, όσο και για τους κατοίκους της, αλλά και για τους διάφορους επιχειρηματίες που θα δραστηριοποιηθούν στον συγκεκριμένο τομέα και θα δώσουν μία νέα πνοή και μια οικονομική ανάσα σε ολόκληρη την Πελοπόννησο αξιοποιώντας τις φυσικές ομορφιές του κάθε νομού και ανακαλύπτοντας ένα νέο είδος εναλλακτικού τουρισμού που σε καμιά περίπτωση δεν έρχεται να αντικαταστήσει το βασικό μοντέλο τουρισμού που προσφέρει τόσα χρόνια η Ελλάδα. Απλά έρχεται να τον συμπληρώσει, έτσι ώστε να καλύψει τις ανάγκες όλων των επισκεπτών.

Προλογίζοντας την εκδήλωση, ο Πρόεδρος του Ε.Ο.Τ. κ. Αριστείδης Καλογερόπουλος τόνισε: «Στόχος μας είναι η συνολική αναβάθμιση του ελληνικού τουρισμού με άξονα την αξιοποίηση όλων των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γνώμονα την ποιότητα των υποδομών και υπηρεσιών. Στη στρατηγική αυτή, κυρίαρχη θέση κατέχει η διαμόρφωση ενός σύγχρονου αγροτουριστικού προϊόντος. Τον στόχο αυτό υπηρετεί με συνέπεια η «Αγροτουριστική», μέσα από ένα σύνολο επίλεκτων δράσεων – ανάμεσά τους και η όμορφη

σειρά που εγκαινιάζει ο σημερινός Οδηγός Πελοποννήσου» – που σαν στόχο έχει να γνωστοποιήσει τις αγροτουριστικές μονάδες της Πελοποννήσου, αλλά και να πείσει: πρώτον τους διάφορους μελλοντικούς επενδυτές να ασχοληθούν με το συγκεκριμένο κομμάτι του τουρισμού και δεύτερον τον κόσμο - τουρίστες να στραφεί προς τον αγροτουρισμό για να γνωρίσει μια άλλη Πελοπόννησο με παρά πολλές άγνωστες και ανεξερεύνητες φυσικές ομορφιές.

Η Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος της «Αγροτουριστικής» Μπριγκίττα Παπασταύρου υπογράμμισε χαρακτηριστικά στην ομιλία της περί αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο: *«Ο αγροτουρισμός είναι το προσφορότερο μέσο για την βιώσιμη ανάπτυξη της περιφερειακής, της ξεχασμένης Ελλάδας με μια βασική προϋπόθεση: πρέπει να στηριχθεί στο μεράκι, την προσωπική επένδυση, την υψηλή αισθητική και να μην αποσκοπεί στη μαζική εκμετάλλευση».* Σκοπός ήταν να κάνει γνωστό σε όλους τους παρευρισκομένους πως στον αγροτουρισμό βασικός στόχος όλων θα πρέπει να είναι η καλή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την παροχή σωστών ποιοτικά αγροτουριστικών υπηρεσιών και όχι το κέρδος και η εκμετάλλευση για λάθους σκοπούς των κρατικών επιχορηγήσεων.

Τόνισε ακόμη ότι η σωστή ανάπτυξη του αγροτουρισμού προϋποθέτει δράσεις μικρής κλίμακας, με σεβασμό στη φύση, την παράδοση και την ιδιαίτερη ταυτότητα κάθε περιοχής, απευθύνεται δε σ' ένα εκλεκτικό και συνειδητοποιημένο κοινό που αναζητά το ξεχωριστό σε αντιδιαστολή με το τυποποιημένο. Με άλλα λόγια, ο αγροτουρισμός αποτελεί το αντίθετο του μαζικού τουρισμού αλλά και το...αντίδοτό του. Η κα Παπασταύρου κατέληξε: *« Η σειρά των Οδηγών της «Αγροτουριστικής» αποτελεί μια πρόσκληση μύησης στην άφθαρτη και άγνωστη Ελλάδα. Ξεκινώντας από τη μοναδική Πελοπόννησο, σας προσκαλούμε σ' ένα αξέχαστο οδοιπορικό στην ελληνική φύση, την ελληνική παράδοση και φιλοξενία, την ελληνική ταυτότητα. Εμείς στην «Αγροτουριστική» πιστεύουμε ότι ήρθε η ώρα να ανακαλύψουμε ξανά τον τόπο μας. Να τον ανακαλύψουμε και να τον αγαπήσουμε ξανά».*³⁵

---

³⁵ www.in.gr, Αγροτουρισμός

Το πανηγύρι του Αγροτουρισμού

Ιδιαίτερη λαμπρότητα έδωσαν στο **«Πανηγύρι του Αγροτουρισμού»**³⁶ η «Αγροτουριστική» και ο Δήμος Επιδαύρου, που το συνδιοργανώνουν κάθε χρόνο. Το 2010 ήταν μια χρονιά ορόσημο για τον θεσμό του **«Πανηγυριού στην Επίδαυρο»**, το οποίο συμπληρώνει 12 χρόνια συνεχούς παρουσίας στα αγροτουριστικά δρώμενα της χώρας, πλαισιώνοντας το Μουσικό Ιούλιο στο Μικρό Θέατρο και το Φεστιβάλ του Αρχαίου Θεάτρου.

Οι Γιορτές Αγροτουρισμού γίνονται πλέον σε όλη την Ελλάδα (Χίος, Κατερίνη, Φλώρινα, Λέσβος, Κρήτη κλπ.), έχοντας ως πρότυπο τις δράσεις που ξεκίνησαν στο λιμανάκι της Παλαιάς Επιδαύρου στη Πελοπόννησο.

Ο Δήμος Επιδαύρου και η Αγροτουριστική, ως διοργανωτές, ετοίμασαν μια σειρά σημαντικών πολιτιστικών και αθλητικών γεγονότων, αλλά και καινοτομιών για το **«Πανηγύρι»**, που ανανέωσαν το θεσμό και του έδωσαν μια νέα και πιο σύγχρονη διάσταση.

Γιορτές – εκδηλώσεις στο χωριό:

- Το πρώτο Σαββατοκύριακο του Νοεμβρίου γίνεται η **γιορτή του κάστανου** που διοργανώνεται από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού. Οι επισκέπτες μπορούν να δοκιμάσουν τα κάστανα μαγειρεμένα με πολλούς διαφορετικούς τρόπους (ψητά-μαγειρευτά-γλυκά) με την συνοδεία εκλεκτού τσίπουρου. Την επόμενη μέρα γίνεται η λειτουργία στην **εκκλησία του Αγίου Γεωργίου** που είναι ο προστάτης του χωριού και στη συνέχεια οι κάτοικοι παίρνουν την εικόνα του Αγίου και την μεταφέρουν στα κάτω Δολιανά διασχίζοντας δασικά μονοπάτια (περίπου **8 ώρες διαδρομή**). Αυτό παραδοσιακά σηματοδοτεί και την μετακίνηση των κατοίκων στα Κάτω Δολιανά όπου και θα «ξεχειμωνιάσουν». Η επιστροφή τους γίνεται μετά το Πάσχα, ανήμερα του Αγίου Γεωργίου.
- Τον **Δεκαπενταύγουστο** διοργανώνεται από τον αθλητικό σύλλογο του χωριού πανηγύρι με ζωντανή μουσική, ντόπια κρέατα και κρασί.
- Τέλος, κάθε 4 χρόνια διοργανώνεται η **αναπαράσταση της μάχης των Δολιανών** που έγινε στις 18 Μαΐου του 1821 με αρχηγό τον «Τουρκοφάγο»

³⁶ www.agrotour.gr

Νικηταρά. Η εκδήλωση όμως αυτή έχει 8 χρόνια να πραγματοποιηθεί πιθανόν λόγω του μεγάλου κόστους.

Ενδεικτικά, στη συγκεκριμένη εκδήλωση οργανώθηκαν ποδηλατικοί αγώνες, θεατρικές παραστάσεις, διαγωνισμοί μαγειρικής, μουσικοχορευτικές παραστάσεις, έκθεση έργων τέχνης, κυνήγι θησαυρού, εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά, κ.ά.

Το Πανηγύρι του Αγροτουρισμού απευθύνεται σε όσους επιθυμούν να γνωρίσουν την παράδοση και τα προϊόντα του Νομού Αργολίδας αλλά και επιλεγμένα προϊόντα από όλη την Πελοπόννησο και γενικότερα την Ελλάδα.

Παράλληλα, οι επισκέπτες του πανηγυριού είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν, να δοκιμάσουν και να εξοικειωθούν με τις διάφορες δραστηριότητες της υπαίθρου, όπως ποδηλασία βουνού, αναρρίχηση, τοξοβολία, kayak θαλάσσης κλπ.

Το πανηγύρι του Αγροτουρισμού στην Επίδαυρο είναι η ευκαιρία για παρουσίαση όσο το δυνατόν περισσότερων τοπικών και μοναδικών προϊόντων, που συνδέονται με την ανάπτυξη του αγροτουρισμού σε κάθε νομό της Πελοποννήσου, με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα, την παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά της σε όλα τα επίπεδα.

Παράλληλος στόχος είναι η προβολή και προώθηση του τουρισμού της υπαίθρου στο σύνολό του, δηλαδή εκείνης της μορφής τουρισμού που σέβεται το περιβάλλον και την παράδοση κάθε τόπου, ενώ συμβάλλει στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

4.4.1 Τα νέα της Αγροτουριστικής Α.Ε

Με δεδομένο το αυξανόμενο ενδιαφέρον των ανθρώπων για τον αγροτουρισμό η «**Αγροτουριστική Α.Ε.**», η οποία είναι ο επίσημος φορέας του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης για τον τουρισμό της υπαίθρου και τον αγροτουρισμό, κάθε μήνα παρουσιάζει στο περιοδικό Passport επιλεγμένα καταλύματα τα οποία λειτουργούν όσο πιο κοντά γίνεται στις αρχές του αγροτουρισμού, με σταθερή ποιότητα, σεβασμό στον επισκέπτη και την τοπική παράδοση.

Μαζί με τα παραπάνω παρουσιάζονται:

- μικρές επιχειρήσεις οι οποίες διασώζουν την τοπική γαστρονομία
- τοπικοί παραγωγοί
- η βιολογική καλλιέργεια
- σε γενικές γραμμές ό,τι αποτελεί πρότυπο ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και
- όλα τα νέα που αφορούν τον αγροτουρισμό, το παρόν και τις προοπτικές του.

Η «Αγροτουριστική Α.Ε», θέλοντας να ενώσει και να διευκολύνει στην εξυπηρέτηση αλλά και την ενημέρωση όλων των αγροτουριστικών επιχειρήσεων, όπως επίσης και των τουριστών, έχει δημιουργήσει ένα ενιαίο πιλοτικό πρόγραμμα

Τα πλεονεκτήματα από τη συμμετοχή στο πιλοτικό αυτό πρόγραμμα είναι τα εξής³⁷:

- Εύκολη και δωρεάν ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο «HotSpot» για τους επισκέπτες του ξενώνα καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος
- Πρόσβαση σε λύσεις e-business (e-booking, newsletters κλπ) μέσω της ηλεκτρονικής πύλης i-SeT
- Συμμετοχή στο Δίκτυο που θα δημιουργηθεί μέσω του προγράμματος με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων από τέσσερις χώρες.

Στα 569.041,85 € είναι το ύψος της επένδυσης του Αγροτικού Συνεταιρισμού Βάλτας η οποία αφορά στον εκσυγχρονισμό ελαιοτριβείου που βρίσκεται στο Δ.Δ. Βάλτας του Δήμου Γαργαλιάνων, του Νομού Μεσσηνίας. Η επένδυση έχει υπαχθεί στις διατάξεις του Αναπτυξιακού Νόμου και θεωρείται ολοκληρωμένη επιχορηγούμενη στο 45% του ποσού.

---

³⁷ www.paseges/peloponnisos.gr

Συγκεκριμένα, με την υπ' αριθμ. 38625/7138/Π08/4/00110/Ε/Ν. 3299/04/25.11.2010 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, Φώτη Χατζημιχάλη, ο Συνεταιρισμός θα λάβει το ποσό των 256.068,83 €, ενώ το υπόλοιπο κόστος της επένδυσης καλύφθηκε από μεσομακροπρόθεσμο τραπεζικό δάνειο ύψους 170.712,55 € και ίδια συμμετοχή 142.260,47 €.

Εγκρίθηκε το αίτημα του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ανωγείων για υπαγωγή στις διατάξεις του Αναπτυξιακού Νόμου για επενδύσεις οι οποίες αφορούν στον εκσυγχρονισμό ελαιοτριβείου με αύξηση της δυναμικότητας κάτω του 20%, που βρίσκεται εντός οικισμού Ανωγείων, του Δήμου Φάριδος, του Νομού Λακωνίας, συνολικού παραγωγικού κόστους 861.148,68 €

Το κόστος θα επιχορηγηθεί με ποσό 510.689,21 € για την αρχική επένδυση, ήτοι ποσοστό 60% και ποσό 5.000 € για τις δαπάνες μελετών και αμοιβές συμβούλων ύψους 10.000 €, ήτοι ποσοστό 50%.

Η ίδια συμμετοχή του Συνεταιρισμού ανέρχεται στο ποσό των 215.287,17 €, ήτοι ποσοστό 25% επί του συνολικού παραγωγικού κόστους της επένδυσης. Το ύψος του μεσομακροπρόθεσμου τραπεζικού δανείου που θα χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση της επένδυσης ανέρχεται στο ποσό των 130.172,30 €, ήτοι ποσοστό 15,12% επί του παραγωγικού κόστους της επένδυσης.

Τα παραπάνω εγκρίθηκαν με την 36095/6712/Π08/5/00433/Ε/Ν. 3299/2004/29-10-2010 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1827/Β/22-11-2010.³⁸

Εγκρίθηκε η υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου του Αγροτικού Συνεταιρισμού Φαλάνθης, στον Αναπτυξιακό Νόμο. Πρόκειται για μια επένδυση ύψους 763.985 €, με ποσοστό επιχορήγησης 60%, ήτοι ποσό 458.391 €, η οποία αφορά στον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού και επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων υπάρχουσας μονάδας ελαιοτριβείου στη θέση «Κορίτες – Χωματερού» στο Δημοτικό Διαμέρισμα Φαλάνθης του Δήμου Κορώνης του Νομού Μεσσηνίας.

Αναλυτικότερα, με την 32658/6244/Π08/5/00438/Ε/Ν. 3299/2004/30-9-2010 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, Φώτη Χατζημιχάλη, εγκρίθηκε το αίτημα του Συνεταιρισμού για υπαγωγή, στις διατάξεις του Ν. 3299/04.

³⁸ www.paseges/peloponnisos.gr

Σημειώνεται πως το ύψος του τραπεζικού δανείου που θα χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση της επένδυσης ανέρχεται στο ποσό των 114.597,75 €, ήτοι ποσοστό 15% επί του παραγωγικού κόστους της επένδυσης.

4.4.2 Τα κινητά ακούνε AGROTRAVEL

Όσο και αν ακούγεται περίεργο, είναι γεγονός πλέον ότι αν κάποιος ενδιαφερόμενος είναι κάπου και θέλει επειγόντως να βρει κατάλυμα, εστιατόριο ή κάποια επιχείρηση για να προμηθευτεί παραδοσιακά προϊόντα μπορεί πλέον να πάρει πληροφορίες από το κινητό του.

Το www.agrotravel.gr είναι διαθέσιμο και από τα κινητά τηλέφωνα, στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, στη διεύθυνση [http:// mobile.agrotravel.gr](http://mobile.agrotravel.gr).

Μπορεί ακόμη να συμβουλευτεί το κινητό του για τη φύση, την παράδοση, τον πολιτισμό μιας περιοχής ή να επικοινωνήσει με κάποια εταιρία δραστηριοτήτων.

Για να μπορέσει να συνδεθεί ο ενδιαφερόμενος χρειάζεται να ενεργοποιήσει απλά την υπηρεσία wap του κινητού του. Η ενεργοποίηση γίνεται απλά και δωρεάν σε όλες τις σύγχρονες συσκευές κινητών, έπειτα από επικοινωνία με την εταιρία κινητής τηλεφωνίας στην οποία ανήκει, συνήθως με την αποστολή ενός απλού μηνύματος.

Πληροφορίες: <http://mobile.agrotravel.gr>

Οι προοπτικές του αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο

Σιγά σιγά ο αγροτουρισμός αναδεικνύεται σε σημαντικό εργαλείο για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της παραδοσιακής ταυτότητας της κάθε περιοχής

Έτσι λοιπόν στη Γ.Σ. των υπευθύνων της αγροτουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας της Πελοποννήσου, τον Μάιο του 2008, έγινε γνωστό πως έχουν ήδη εγκριθεί 97 επενδυτικά προγράμματα, συνολικού προϋπολογισμού 17.900.000 ευρώ, που αφορούν την σωστή εκμετάλλευση των παρεχόμενων πόρων της, για την μελλοντική αγροτουριστική ανάπτυξη της Πελοποννήσου .

Σαν μελλοντικό τους στόχο λοιπόν στη Γ.Σ. έθεσαν, πέρα από τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων αγροτουριστικών μονάδων σε όλη την επικράτεια της Πελοποννήσου, τη συνολική αναβάθμιση του ελληνικού τουρισμού με άξονα την αξιοποίηση όλων των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γνώμονα την ποιότητα των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών που λαμβάνει ο επισκέπτης .

Στη στρατηγική αυτή, κεντρική θέση κατέχει η διαμόρφωση ενός σύγχρονου αγροτουριστικού προϊόντος.

Τον στόχο αυτό υπηρετεί με συνέπεια η Αγροτουριστική Α.Ε, μέσα από ένα σύνολο επίλεκτων δράσεων, σε συνεργασία πάντα με το Υπουργείο Τουρισμού, το Υπουργείο Πολιτισμού, τους τοπικούς φορείς, αλλά και με την αμέριστη συμπαράσταση των κατοίκων της υπαίθρου.

Έχοντας δει το όλο και αυξανόμενο ενδιαφέρον των τουριστών να γνωρίσουν τον αγροτουρισμό και ότι αυτό το είδος τουρισμού είναι το προσφορότερο μέσο για την βιώσιμη ανάπτυξη της περιφερειακής ξεχασμένης Πελοποννήσου αλλά και της υπόλοιπης Ελλάδας, το Υπουργείο Τουρισμού, προσφέρει και θα συνεχίσει να προσφέρει απλόχερα προγράμματα με μια βασική προϋπόθεση: ο αγροτουρισμός και η μελλοντική ανάπτυξή του να στηριχτούν στο μεράκι, την προσωπική επένδυση, την υψηλή αισθητική των ανθρώπων που θέλουν να ασχοληθούν πραγματικά με αυτό το είδος εναλλακτικού τουρισμού και να μην αποσκοπούν στην μαζική εκμετάλλευση.

Η σωστή ανάπτυξη του αγροτουρισμού, μεταξύ άλλων, πρέπει να προϋποθέτει δράσεις μικρής κλίμακας, με σεβασμό στη φύση, την παράδοση και την ιδιαίτερη ταυτότητα της κάθε περιοχής της Πελοποννήσου, απευθύνεται δε σε ένα εκλεκτικό και συνειδητοποιημένο κοινό, που αναζητεί το ξεχωριστό σε αντιδιαστολή με το τυποποιημένο.

Με άλλα λόγια, ο αγροτουρισμός αποτελεί το αντίθετο του μαζικού τουρισμού και το... αντίδοτό³⁹ του και αυτό θα πρέπει να είναι το «μότο» που θα πρέπει να διακατέχει όλους τους μελλοντικούς επιχειρηματίες, που θα θελήσουν να ασχοληθούν, αλλά και αυτούς που ήδη ασχολούνται με τον αγροτουρισμό στη Πελοπόννησο, αλλά και γενικότερα.

Στην περιφέρεια της Πελοποννήσου, το έδαφος είναι πρόσφορο και για πολλές ακόμα μελλοντικές επενδύσεις στο χώρο του αγροτουρισμού. Σε κάθε νομό υπάρχουν εύφορες περιοχές και παραδοσιακά πυργόκτιστα κτίρια τα οποία παραμένουν ανεκμετάλλευτα και μπορούν να προσφερθούν κάλλιστα για διάφορες ασχολίες που αφορούν την ύπαιθρο και σχετίζονται με τον αγροτουρισμό.

Στον αγροτουρισμό στην Πελοπόννησο μπορούν ακόμα να χρησιμοποιηθούν κάποια από τα εγκαταλελειμμένα σπίτια ή κάποιοι οικισμοί, ακόμα και παλιά πέτρινα σχολεία, αρχοντικά οτιδήποτε φανερώνει την ιστορία του τόπου και αξίζει να διατηρηθεί και να μετατραπεί σε κάποιο αγροτουριστικό κατάλυμα που θα αυξήσει την τουριστική ζωή της γύρω περιοχής. Την προοπτική αυτή έχουν ξεκινήσει και εξετάζουν τα τελευταία χρόνια επιστήμονες και η τοπική αυτοδιοίκηση, βλέποντας πως όλο και περισσότεροι άνθρωποι αναζητούν την ηρεμία τους στη φύση. Είναι αξιοζήλευτο ότι στην Κύπρο διασώθηκαν με αυτόν τον τρόπο ολόκληρα χωριά και οικισμοί που είχαν εγκαταλειφθεί από την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση.

Τα καταλύματα αγροτουρισμού μπορούν ακόμα να είναι δωμάτια (ειδικά κατασκευασμένα με όλες τις ανέσεις) μέσα στον ευρύτερο χώρο ενός μεγάλου αγροτόσπιτου και αγροκτήματος (όπως συμβαίνει και στην γειτονική μας Ιταλία), όπου ο επισκέπτης έχει την εμπειρία της συνύπαρξης με την οικογένεια. Θα πρέπει όμως να είναι πολύ προσεκτικά διαμορφωμένα, κατασκευασμένα με όλο τον σεβασμό και την ακολουθία στα παραδοσιακά και αρχιτεκτονικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την περιοχή, αλλά και σε όλα εκείνα που συνθέτουν την μοναδικότητα της διαμονής στην επαρχία. Ο αστός επισκέπτης δεν αναζητά απλά κάποια ενοικιαζόμενα δωμάτια στη «μέση του πουθενά», ούτε ένα πρόχειρο και απρόσωπο περιβάλλον. Δεν αναζητά ούτε τη διακόσμηση του αστικού σπιτιού του, αλλά την χαρακτηριστική διακόσμηση του αγροτόσπιτου. Αυτό όμως σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι δεν αναζητά την άνεση, τις παροχές και την καθαριότητα, στοιχεία τα οποία θέλει να συνδυάσει με την ζεστή φιλοξενία, θέλοντας να βρει έναν τόπο που να τον κάνει να τον αισθανθεί οικείο, δικό του και να θέλει να ξανάρθει.

Έτσι, όλη η περιφέρεια της Πελοποννήσου θα δεχτεί μια ιδιαίτερη οικονομική άνθηση, η οποία εκτός από πολλά οικονομικά και αναπτυξιακά οφέλη τα επόμενα χρόνια, θα

---

³⁹ Βίκυ Καραντζαβέλου - Δευτέρα, 26 Μαΐου 2008- αγροτουριστικά νέα

δημιουργήσει και πολλές θέσεις εργασίας, που μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2008-2009, θα ήταν μια ανάσα οξυγόνου για τους κατοίκους των γύρω περιοχών.⁴⁰

Ειδικά οι νότιες περιοχές της Πελοποννήσου, με τη σωστή φροντίδα των κρατικών φορέων, θα μπορέσουν να γίνουν στο μέλλον σπουδαίοι αγροτουριστικοί πόλοι έλξης για πάρα πολλούς τουρίστες που θα θέλουν να ξεφύγουν για λίγο από τα τετριμμένα είδη τουρισμού και να γνωρίσουν τον αναζωογονητικό, σε πολλά επίπεδα για αυτούς, αγροτουρισμό.

Έτσι λοιπόν η περίπτωση της Πελοποννήσου θα πρέπει να εξετάζεται υπεύθυνα και σοβαρά από τους αρμόδιους φορείς γιατί το οικονομικό και τουριστικό της μέλλον θα πρέπει να στηριχθεί κατ' εξοχήν στην άνθηση του αγροτουρισμού και την βελτίωση των αγροτουριστικών της επιχειρήσεων, έτσι ώστε να μεγαλώσουν και τα γενικότερα ποσοστά τουρισμού της Ελλάδας.

---

⁴⁰ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΤΕ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ» συγγραφέας Στέλλα Ασκέλη, agrotravel.gr

Συμπεράσματα

Ο Αγροτουρισμός είναι ένα στυλ διακοπών το οποίο πραγματοποιείται κυρίως σε αγροκτήματα και ξενώνες, παρέχοντας την ευκαιρία στον επισκέπτη να έρθει σε επαφή με το χώρο γέννησης και παραγωγής των αγαθών διαβίωσής του.

Αποτελεί μέρος του συνόλου του τουριστικού φορέα μιας χώρας και με την προοπτική που του δίνεται, αναμένεται να εξελιχθεί σημαντικά, αποτελώντας έναν ισχυρό πυλώνα της οικονομίας της χώρας στην οποία διενεργείται.

Στη χώρα μας αυτό το φαινόμενο παρουσιάζεται σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στους επτά νομούς της περιφέρειας της Πελοποννήσου (Νομοί Αχαΐας, Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Ηλείας, Μεσσηνίας και Λακωνίας)

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη στο χώρο του τμήματος Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων στις Σπέτσες και σε ένα δείγμα 100 σπουδαστών, οι περισσότεροι ερωτηθέντες γνώριζαν την ύπαρξη του Αγροτουρισμού και τις προεκτάσεις του, παρότι η ενημέρωσή τους ήταν ελλιπής.

Λόγω της έλλειψης θεσμικού πλαισίου, ο Αγροτουρισμός στην Πελοπόννησο, και γενικότερα στην Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες χώρες εντός και εκτός Ε.Ε., βρίσκεται ακόμη σε εμβρυακή μορφή. Ακόμη και το τι είναι τελικά Αγροτουρισμός παραμένει κάποιες φορές ασαφές, προκαλώντας σύγχυση.

Ένα ακόμη πρόβλημα αποτελεί το ποιος δικαιούται τελικά χρηματοδότηση, μιας και δεν υπάρχει εξάλλου επίσημος φορέας εκτός από την Αγροτουριστική Α.Ε. και πολλές φορές οι δικαιούχοι δηλώνουν ψευδή στοιχεία με σκοπό την αύξηση του κέρδους τους.

Σύμφωνα με έρευνες της EUROSTAT, όπως φαίνεται στους πίνακες που παρουσιάστηκαν σε προηγούμενη ενότητα, στην Ευρώπη των 25, το 2005 μειώθηκε κατά μία περίπου ποσοστιαία μονάδα ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων στον Αγροτουρισμό σε σχέση με τα δεδομένα του 2000. Στις υπόλοιπες υπηρεσίες αυξήθηκε κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στον τομέα της βιομηχανίας μειώθηκε κατά 2%. Το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων στον Αγροτουρισμό σημειώθηκε στη Λετονία, ενώ το μικρότερο στο Λουξεμβούργο και για τα 2 έτη.

Η δυναμική του Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο, αλλά και γενικότερα, είναι τέτοια ώστε με όχι και τόσο επίπονες προσπάθειες μπορεί να επιφέρει σημαντικά οικονομικά και όχι μόνο οφέλη.

Οι τουρίστες που επιλέγουν τον Αγροτουρισμό έναντι του μαζικού τουρισμού είναι, μεταξύ άλλων, ανώτατης μόρφωσης και ενίοτε στελέχη επιχειρήσεων, άνθρωποι της πόλης που αναζητούν τη «φυγή» μέσω της επαφής τους με τη φύση.

Όσο για τους ίδιους τους επιχειρηματίες, πρόκειται για ανθρώπους που δεν σχετίζονται με τις αγροτικές εργασίες, συνήθως επιτυχημένοι επιχειρηματίες στο χώρο του ο καθένας, οι οποίοι αποφάσισαν να επιστρέψουν στα πάτρια εδάφη με σκοπό να αποκτήσουν καλύτερη ποιότητα ζωής και να αξιοποιήσουν την οικογενειακή περιουσία: λιοτρίβια που παίρνουν ξανά μπρος, μύλοι που ανακαινίζονται και παράγουν βιολογικά ζυμαρικά, κτηνοτροφικές μονάδες που μετατρέπονται σε επισκέψιμα αγροκτήματα και αχυροκαλύβες είναι μόνο μερικά από τα παραδείγματα αγροτουριστικών μονάδων της Ελλάδας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον τελευταίο καιρό γίνονται κάποιες αξιόλογες προσπάθειες για την κάλυψη του κενού που έχει δημιουργηθεί στον Αγροτουρισμό, κυρίως στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Πελοποννήσου, μιας και παρουσιάζει και το πιο έντονο ενδιαφέρον. Διεθνής ανταγωνισμός στον αγροτουρισμό σε αντίθεση με το μαζικό τουρισμό δεν υφίσταται, καθώς το αγροτουριστικό προϊόν είναι αποκλειστικό και ενίοτε επώνυμο.

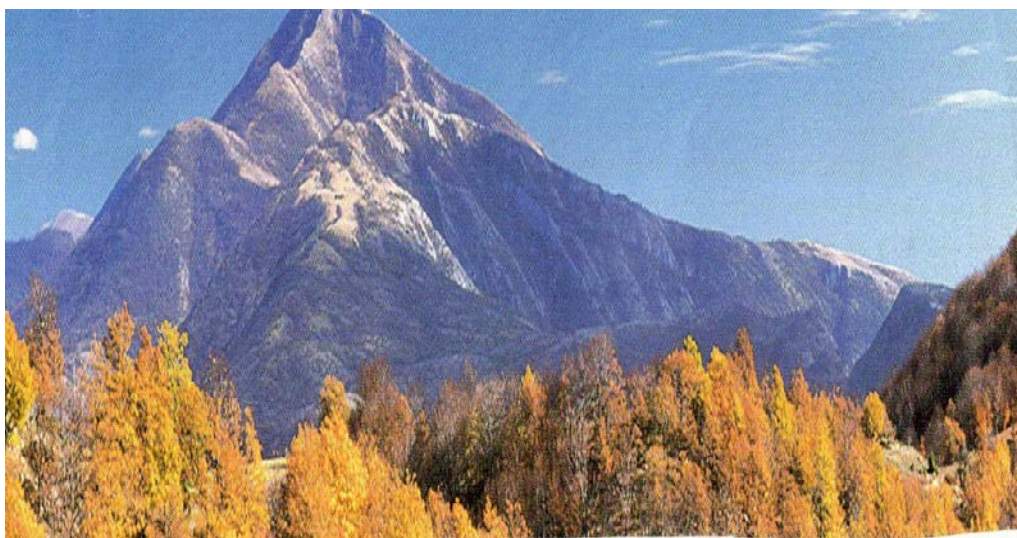
Σαν στόχο του ο αγροτουρισμός έχει τη διαφοροποίηση των αγροτικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γεωργία για να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων και η απόκτηση εναλλακτικών εισοδημάτων για την Περιφέρεια της Πελοποννήσου, με σκοπό την οικονομική αλλά και την τουριστική της ανάκαμψη.

Επίσης γίνεται σιγά σιγά όλο και περισσότερο αποδεκτό πως ο αγροτουρισμός συγκεκριμένα στη Πελοπόννησο είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρος με πάρα πολλές προοπτικές. Έτσι λοιπόν, ανακαλύπτοντας οι αρμόδιοι φορείς πολλά οφέλη από την σταδιακή ανάπτυξη του αγροτουρισμού, στρέφουν το ενδιαφέρον τους σε αυτό το είδος τουρισμού και, σε συνεργασία με υπεύθυνους επιχειρηματίες και τη συμπαράσταση των κατοίκων της υπαίθρου, θα υπάρξει σίγουρη αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και των προϊόντων που προέρχονται από το «αντίδοτο» του μαζικού τουρισμού, τον αγροτουρισμό, με σπουδαίο οικονομικό όφελος για όλους τους νομούς της Πελοποννήσου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

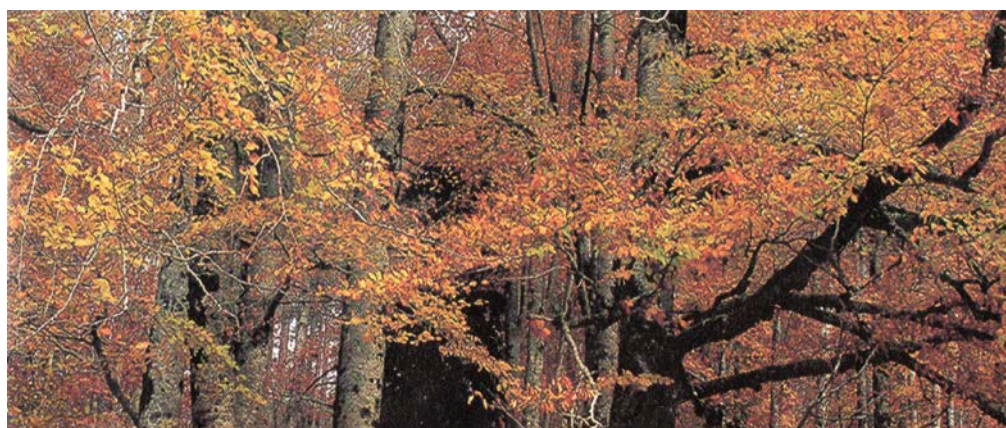

«Έλα να ταξιδέψουμε μαζί...

Έλα τους κόσμους να γνωρίσουμε....»

Δανεισμένο από το ποίημα του Γιάννη Καμπύση(1872-1901) με τίτλο «Έλα να ταξιδέψουμε μαζί»

Ο Ξενώνας της χρονιάς

Ειδυλλιακή ατμόσφαιρα

Ξενώνας Μαζαράκη - Μυστράς

Σαν θεατρικό σκηνικό που στήθηκε μες στη φύση,
πλάι στη βυζαντινή καστροπολιτεία του Μυστρά,
ο παραδοσιακός αυτός ξενώνας,
με τα γήινα μοτίβα
αποπνέει έναν αέρα ανεπιτήδευτης πολυτέλειας.

Γενικά στοιχεία για τον ξενώνα

Ο Ξενώνας Μαζαράκη απέχει γύρω στα 250χλμ. (περίπου
δύομιση ώρες οδικώς) από την Αθήνα.

Φθάνοντας στη Σπάρτη, κατευθύνεται ο επισκέπτης προς
την μεσαιωνική καστροπολιτεία του Μυστρά και μόλις
περάσει τον αρχαιολογικό χώρο, ακολουθεί τον δρόμο προς Πικουλιάνικα.

Ο ξενώνας βρίσκεται στην κεντρική πλατεία του χωριού και μπορεί να φιλοξενήσει στα
δωμάτια του από 2 έως 9 άτομα, ανάλογα με το μέγεθος του κάθε δωματίου.⁴¹

Ο Μυστράς είναι ένα ιδιαίτερο μέρος που όχι μόνο φανερώνει την μεσαιωνική ιστορία της
Ελλάδας, αλλά παρουσιάζει μια ιδιαίτερη θεατρικότητα. Ερείπια τειχών, βυζαντινές
εκκλησίες και μέγαρα καθώς και μια ολόκληρη καστροπολιτεία μαγεύουν και ταξιδεύουν τον
κάθε επισκέπτη που είναι πρόθυμος να ζήσει σε έναν μαγευτικό αγροτουριστικό ξενώνα
στην κοιλάδα του Ευρώτα.

Ο ιδιοκτήτης Παναγιώτης Μαζαράκης, με ιδιαίτερη αγάπη στο θέατρο, έδωσε σε αυτόν τον
ξενώνα μια αίσθηση θεατρικού σκηνικού, όπως συμβαίνει και με το εστιατόριό του
«Τζιτζικας και Μέρμηγκας» που δε θα μπορούσε να βρίσκεται πουθενά αλλού εκτός από τις
υπόγειες του Ταΰγετου, δίπλα στο Μυστρά.

⁴¹www.xenonasmazaraki.gr

Σαν καλός επιχειρηματίας ο Π. Μαζαράκης ξέρει πως τον πελάτη τον κρατάς όχι μόνο με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και με την ατμόσφαιρα. Έτσι λοιπόν δεν τσιγκουνεύτηκε καθόλου για την δημιουργία και τη διακόσμησή του. Γι' αυτό, την αρχιτεκτονική και την σκηνογραφική επιμέλεια του συγκεκριμένου αγροτουριστικού ξενώνα και του εστιατορίου έχουν αναλάβει εξαιρετικοί επαγγελματίες.

Και έτσι γεννήθηκαν:

Τρία μεγάλα πέτρινα κτίρια φτιαγμένα όμως με παλιά υλικά και χοντρές ξυλοδεσίες εντελώς εναρμονισμένα με τα στιβαρά χωριατόσπιτα του χωριού και τα μεσαιωνικά οικοδομήματα του Μυστρά.

Τα τρία αυτά κτίρια, όλα με μεγαλειώδη θέα στο κάστρο, στην κοιλάδα του Ευρώτα και στον Πάρνωνα, περιλαμβάνουν έξι κατοικίες, με διαφορετικά θέματα: τα στάχνα, την ελιά, τον ουρανό, τα κλαδιά και τα άνθη. Εικόνες που όλες παραπέμπουν στην φύση και τον αγροτουρισμό.

Τα υπάρχοντα δωμάτια με ξεχωριστή διακόσμηση το καθένα από αυτά, που συνδυάζουν και παραδοσιακά και μοντέρνα στοιχεία, λειτουργούν σαν διαφορετικό σκηνικό που περιμένουν τους ευτυχείς πρωταγωνιστές τους, για να μπει ο καθένας στο δικό του μύθο.

Αυτή τη γενική αίσθηση αποπνέει ο ξενώνας Μαζαράκη που όμως δεν κραυγάζει. Ο επισκέπτης χαίρεται που βρίσκεται εκεί, γιατί μπορεί να συνδυάσει τις διάφορες ασχολίες που αφορούν τον αγροτουρισμό, γνωρίζοντας έτσι και ένα διαφορετικό στυλ τουρισμού, το οποίο δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στο ευρύ κοινό, με βασικά χαρακτηριστικά του την πολυτελή χαλάρωση και την απόδραση στη φύση.

Μπαίνοντας ο επισκέπτης στα δωμάτια, νιώθει πως βρίσκεται σε ένα studio ενός προχωρημένου καλλιτέχνη, καλής αστικής οικογένειας από την επαρχία της δεκαετίας του 60.

Οι παλιότεροι θα αναγνωρίσουν με συγκίνηση πολλά πράγματα χαμένα από τη πάροδο του χρόνου και την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Επίσης, ο ιδιοκτήτης έχει σαν στόχο του να καταφέρει οι επισκέπτες να μην ανοίξουν την τηλεόραση και να «ζήσουν» όσο το δυνατόν περισσότερο το δωμάτιο τους.

Έτσι λοιπόν, έχει δημιουργήσει όλη αυτή τη ζεστή ατμόσφαιρα, στέλνοντας ακόμα και το πρωινό στα δωμάτια μέσα σε παραδοσιακό καλαθάκι του πικ-νικ γεμάτο με τοπικές λιχουδιές, οι περισσότερες από τις όποιες παρασκευάζονται σε άλλες μονάδες του ξενώνα. Έτσι ο επισκέπτης θα έχει αποκτήσει όλη την απαιτούμενη ενέργεια για να ασχοληθεί με τις αγροτουριστικές του ασχολίες αλλά και να γνωρίσει το φυσικό πλούτο της γύρω περιοχής.

Η διεύθυνση του ξενώνα μπορεί να οργανώσει πολλές δραστηριότητες και εκτός ξενώνα. Παραδείγματος χάρη, μπορεί κανείς να ασχοληθεί με την ποδηλασία καθώς και με την πεζοπορία ή ορειβασία στα δασικά μονοπάτια του Ταΰγετου, γνωρίζοντας έτσι τις φυσικές ομορφιές που σχηματίζουν μια τεράστια χρωματική συμφωνία (όλα πάντα με την συνοδεία κάποιου υπεύθυνου οδηγού).

Στοιχεία διακόσμησης του ξενώνα Μαζαράκη:

- Ξύλινα πατώματα
- Μαρμάρινα μωσαϊκά λουτρών
- Λουστραρισμένοι κορμοί που χρησιμεύουν για τραπεζάκια
- Ιδιαίτερα χρώματα και αποχρώσεις από τους τοίχους μέχρι τα μαξιλάρια και τους καναπέδες
- Εγγάρακτα φύλλα ελιάς σε φωτιστικά ειδικής παραγγελίας
- Υφάσματα με ευφάνταστες λεπτομέρειες
- Μεταλλικά στηρίγματα για πετσέτες
- Μεταλλικά σκεύη και κουζίνες
- Σοφά τοποθετημένες αντίκες
- Πινάκες και ζωγραφιές σε διάφορα μέρη των δωματίων
- Παραδοσιακά Niagara καζανάκια
- Μεταλλικά πλαίσια για τον καθαρισμό των παπουτσιών από τις λάσπες στο κατώφλι του κάθε δωματίου

Παρεχόμενες υπηρεσίες του ξενώνα

- 3 μονόχωρες κατοικίες (45 τ.μ.)
- 3 δίχωρες κατοικίες (60 τ.μ.)
- Δυνατότητα ενιαίας κατοικίας (120 τ.μ.)
- Κουζίνα
- Τζάκι
- Βεράντες
- Υδρομασάζ
- Οινοποιείο
- Χώρος παραγωγής τοπικών προϊόντων

Για όλα αυτά τα παραπάνω στοιχεία, γίνεται πολύ εύκολα φανερό γιατί ο συγκεκριμένος αγροτουριστικός ξενώνας έχει βγει ξενώνας της χρονιάς και έχει κερδίσει και πολλά άλλα βραβεία.

Πρότυπη μονάδα εκτροφής σαλιγκαριών "Snail Farm" Δήμου Χ. Παναγιώτης

Στο όμορφο κεφαλοχώρι του Νομού Κορινθίας, στο Κρυονέρι, επέλεξε η οικογένεια Δήμου να δημιουργήσει μία από τις πρώτες και πρότυπες μονάδες εκτροφής σαλιγκαριών που λειτούργησαν στην Ελλάδα. Ανέκαθεν γεωργοί και έχοντας μεγάλη αγάπη για την γη και τα προϊόντα της, αφού εκτός των σαλιγκαριών παράγουν και άλλα προϊόντα, όπως για παράδειγμα εξαιρετικής ποιότητας σταφύλι, σουλτανίνα, κορινθιακή σταφίδα, παρθένο ελαιόλαδο και μέλι ελάτης, έστησαν με πολύ μεράκι την αγροτουριστική φάρμα με την ονομασία Snail Farm. Εδώ, προσκαλούν όλους τους επισκέπτες να γευτούν αυτό το υπέροχο έδεσμα με την εξαιρετική γεύση και να γνωρίσουν την μεγάλη διατροφική του αξία, αλλά και τις αφοροδισιακές του ιδιότητες, καθώς και πάμπολλους τρόπους μαγειρέματος.

Σε ένα ιδιόκτητο αγρόκτημα 10 στεμμάτων σε υψόμετρο 800 μέτρων και με θέα ανατολικά τον Κορινθιακό Κόλπο και δυτικά το όρος Κυλλήνη (Ζήρεια το ονομάζουν οι ντόπιοι), στον δρόμο που οδηγεί στο Αστεροσκοπείο Κρυονερίου, μπορεί να βρει κανείς την φάρμα και να μπορέσει να ρίξει μια ματιά στο εσωτερικό της αλλά και να αγοράσει σαλιγκάρια.

Η εκτροφή σαλιγκαριών είναι μια δουλειά με πολλά ενδιαφέροντα αλλά και πολλά μυστικά. Στη συγκεκριμένη μονάδα ξεκινούν με ένα “μπιλάκι”, δηλαδή το αυγό του σαλιγκαριού και στη συνέχεια με την απαραίτητη φροντίδα μετατρέπεται σιγά σιγά σε ένα τέλειο σαλιγκάρι μεγάλου μεγέθους με τέλεια χαρακτηριστικά και φυσικά ακόμα καλύτερη γεύση.

Το γένος το οποίο εκτρέφεται στη Snail Farm ονομάζεται επιστημονικά *Helix Aspersa Maxima* και είναι αυτό που σερβίρεται σε πολλά ακριβά εστιατόρια της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας και όχι μόνο.

Εντύπωση κάνει πως εξάγονται μεγάλες ποσότητες από τα συγκεκριμένα σαλιγκάρια στις παραπάνω χώρες, μιας και προσφέρονται σε ακριβά εστιατόρια της Ευρώπης, καθώς γίνεται ευκόλως φανερό πως η τιμή πώλησής τους είναι κάτι παραπάνω από προσιτή, επειδή θέλουν οι ιδιοκτήτες της φάρμας να γνωρίσει ο κόσμος και να προσθέσει στο διαιτολόγιό του αυτή την τροφή, ανακαλύπτοντας άγνωστες μέχρι τώρα γευστικές απολαύσεις και να δει επιτέλους τι εστί σαλιγκάρι.⁴²

---

⁴² www.agroxenia.net

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

ΜΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1. ΦΥΛΟ

ΑΝΔΡΑΣ

ΓΥΝΑΙΚΑ

2. ΗΛΙΚΙΑ

i. 18-20

ii. 21-23

iii. 24-25

iv. 26 +

3. ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α'

Β'

Γ'

Δ'

Ε'

Ζ'

ΣΤ'

Η'

**4. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;**

ΝΑΙ

ΟΧΙ

**5. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΡΚΗΣ;**

ΝΑΙ

ΟΧΙ

6. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΑΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ; (ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- i. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
- ii. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ & ΦΥΣΗ
- iii. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
- iv. ΕΠΕΝΔΥΣΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

7. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

8. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

9. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΣΑΣ;

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

10. ΕΑΝ «ΝΑΙ», ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ;

- i. ΚΑΘΟΛΟΥ
- ii. ΕΛΑΧΙΣΤΑ
- iii. ΛΙΓΟ
- iv. ΑΡΚΕΤΑ
- v. ΠΟΛΥ

11. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΡΚΗΣ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

12. ΤΙ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΕ ΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ;

i. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ii. ΠΡΟΒΟΛΗ

iii. ΒΕΛΤΙΩΣΗ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

13. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΘΑ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ);

ΝΑΙ

ΟΧΙ

14. ΣΕ ΠΟΙΑ Ή ΠΟΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΕΥΔΟΚΙΜΟΥΣΕ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ; (ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

i. Η.Π.Α.

ii. ΡΩΣΙΑ

iii. ΚΙΝΑ

iv. ΒΡΑΖΙΛΙΑ

v. ΙΣΠΑΝΙΑ

vi. ΑΛΛΗ

.....

15. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

16. ΕΑΝ «ΝΑΙ», ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ (ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- i. ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ & ΠΑΝΙΔΑΣ
- ii. ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ
- iii. ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

17. ΜΠΟΡΕΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

18. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

19. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

20. ΕΑΝ «ΝΑΙ», ΠΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΕ ΑΥΤΟ;

- i. ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΨΥΧΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ
- ii. ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ
- iii. ΑΛΛΟ .....

21. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

22. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ Η ΑΝΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

23. ΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ;

i. ΚΑΘΟΛΟΥ

ii. ΕΛΑΧΙΣΤΑ

iii. ΛΙΓΟ

iv. ΑΡΚΕΤΑ

v. ΠΟΛΥ

24. ΠΟΙΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΠΙΟ ΕΝΤΟΝΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ;

i. ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

ii. ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

iii. ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΪΑΣ

iv. ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

v. ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

vi. ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

vii. ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

25. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΞΕΝΩΝΑ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

26. ΑΝ ΝΑΙ, ΠΟΙΟΝ;

.....

27. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΝΑ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

28. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

29. ΑΝ ΟΧΙ, ΠΟΙΟΣ Ο ΛΟΓΟΣ;

- i. ΔΕΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΑΙ
- ii. ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ
- iii. ΔΕΝ ΘΑ ΑΠΟΚΟΜΙΣΕΙ ΚΕΡΔΟΣ
- iv. ΑΜΕΛΕΙΑ
- v. ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ .....

30. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ, ΑΥΤΟ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ;

ΝΑΙ

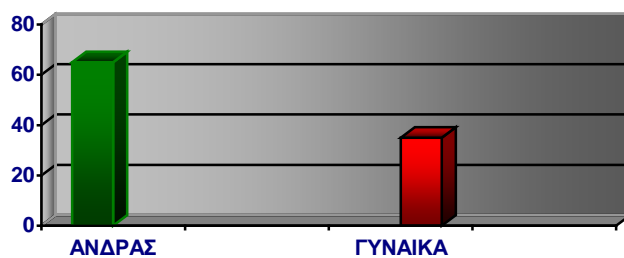
ΟΧΙ

***ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ***

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ:ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

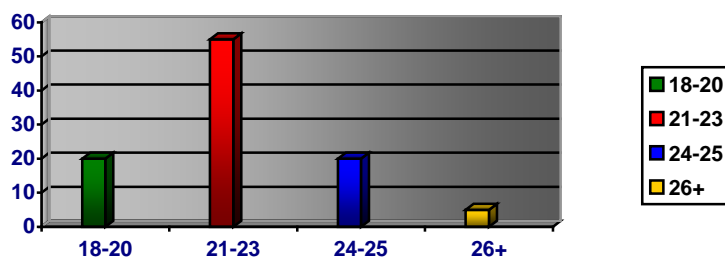
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ

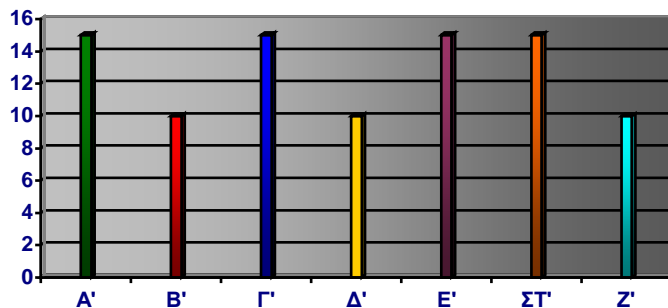
Πίνακας 1

ΗΛΙΚΙΑ

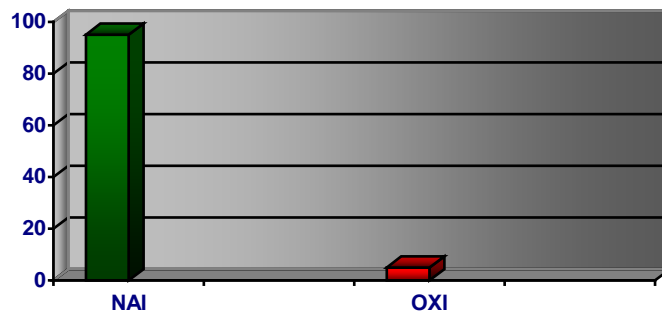
Πίνακας 2

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

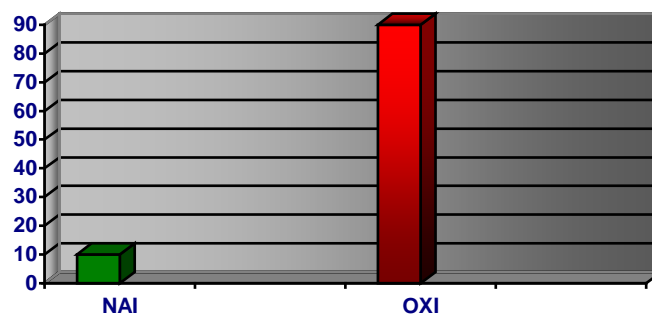
Πίνακας 3

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

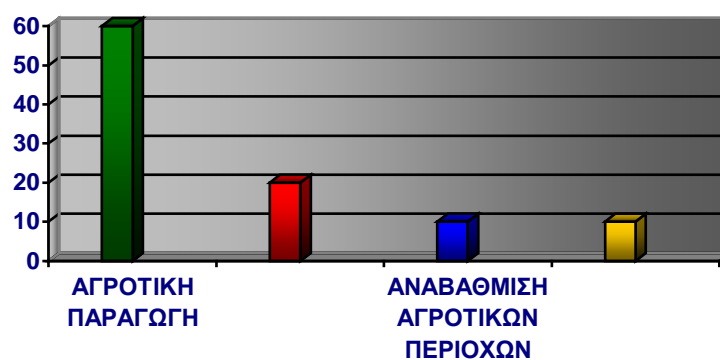
Πίνακας 4

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΡΚΗΣ;

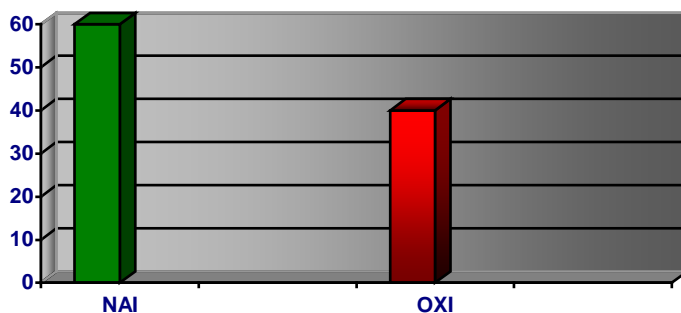
Πίνακας 5

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΑΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ;

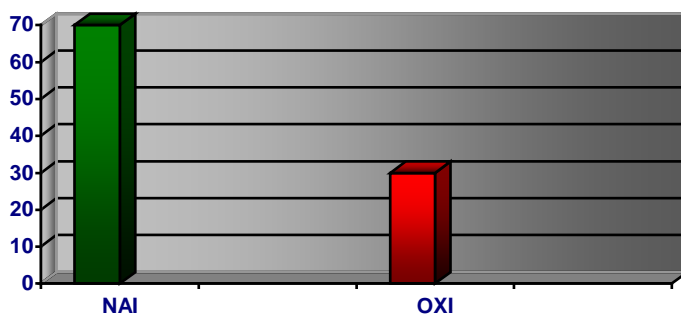
Πίνακας 6

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

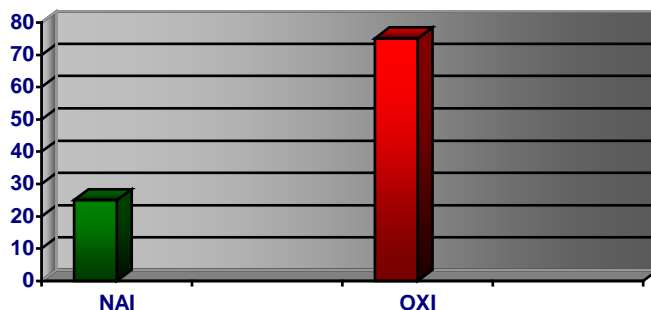
Πίνακας 7

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ ΘΑ ΕΠΙΡΕΠΕ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

Πίνακας 8

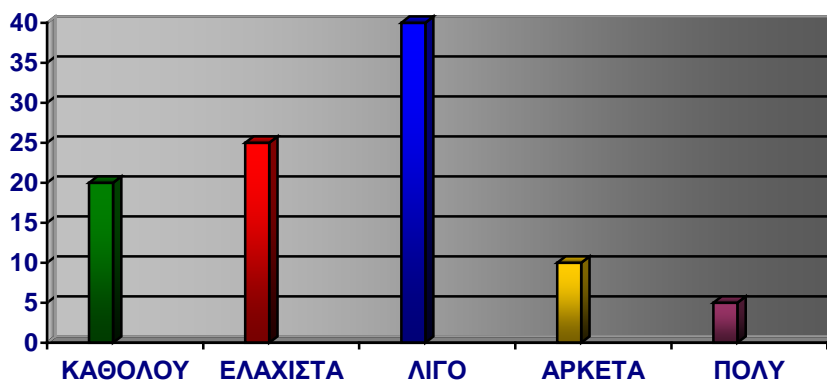
ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΣΑΣ;

Πίνακας 9

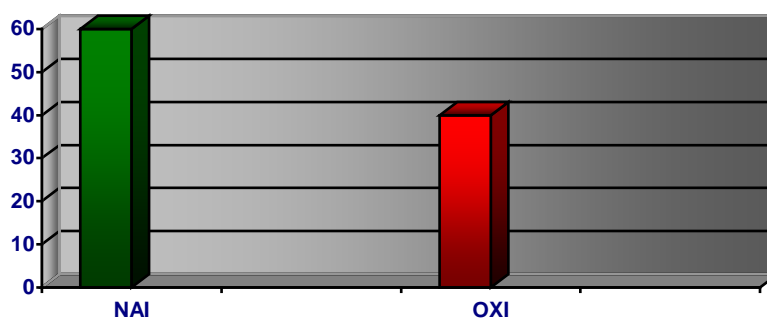

ΕΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ;

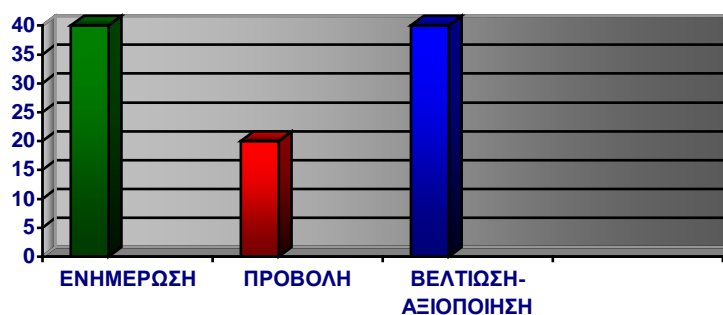
Πίνακας 10

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΡΚΗΣ;

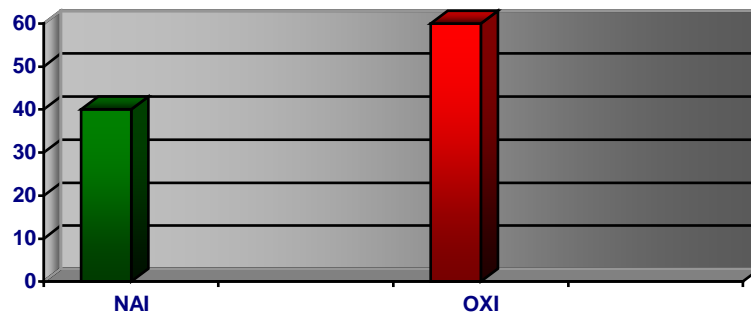
Πίνακας 11

ΤΙ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΕ ΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ;

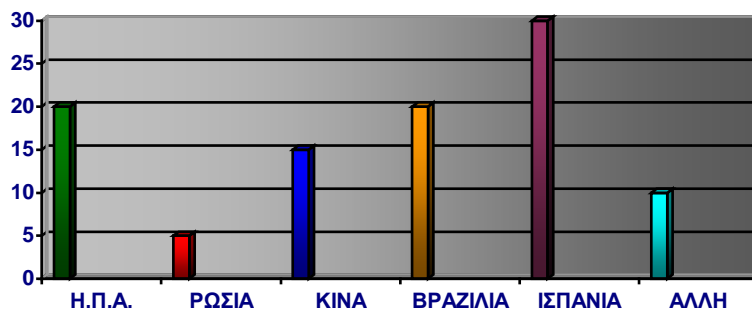
Πίνακας 12

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΘΑ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ);

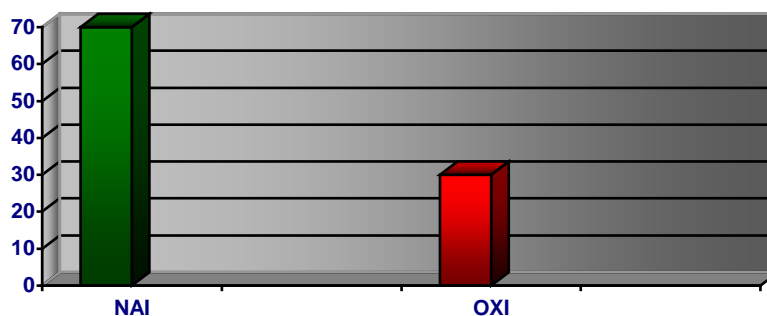
Πίνακας 13

ΣΕ ΠΟΙΑ Ή ΠΟΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΕΥΔΟΚΙΜΟΥΣΕ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ;

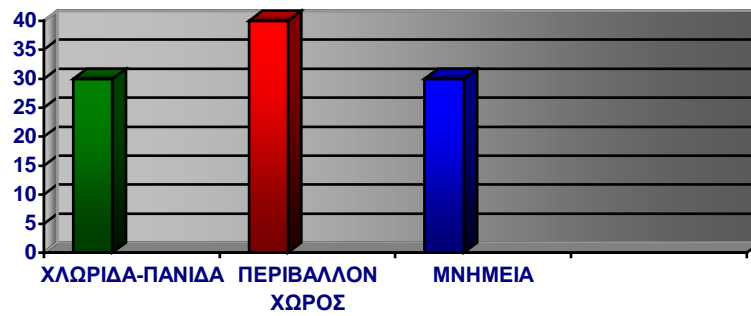
Πίνακας 14

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ;

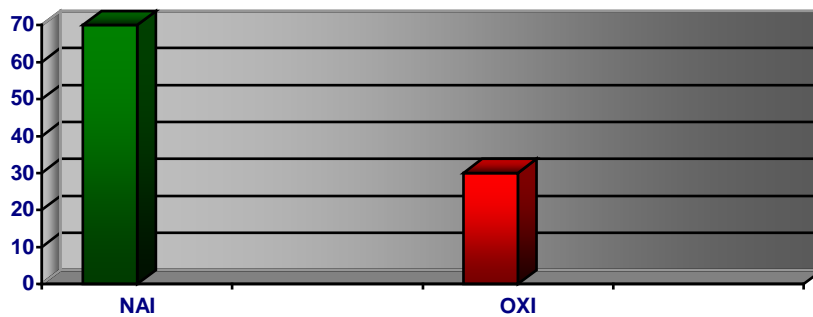
Πίνακας 15

ΕΑΝ ΝΑΙ, ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ

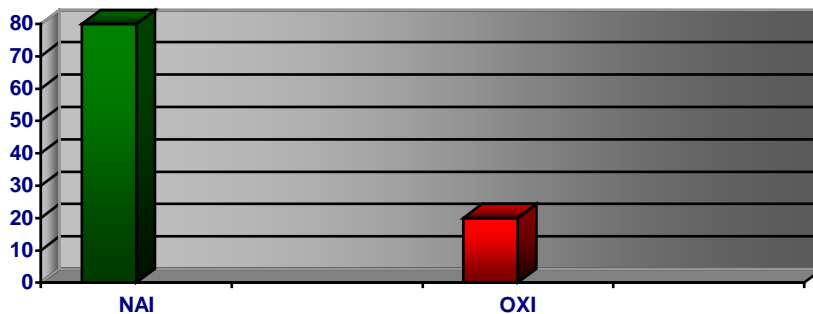
Πίνακας 16

ΜΠΟΡΕΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ;

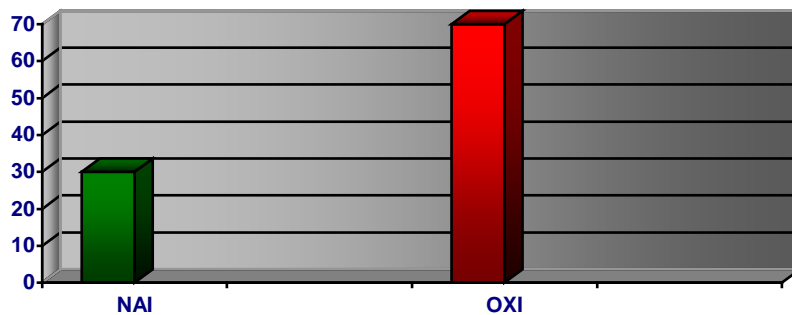
Πίνακας 17

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ;

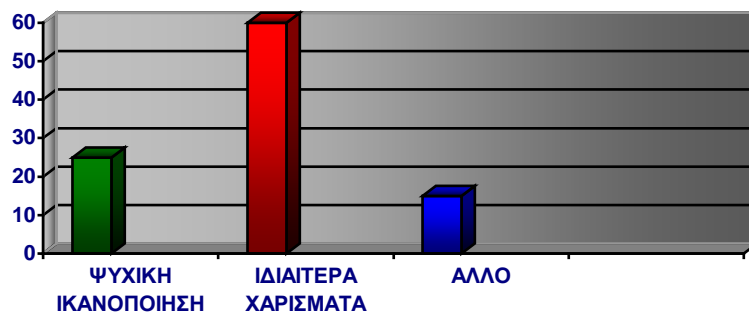
Πίνακας 18

**ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ;**

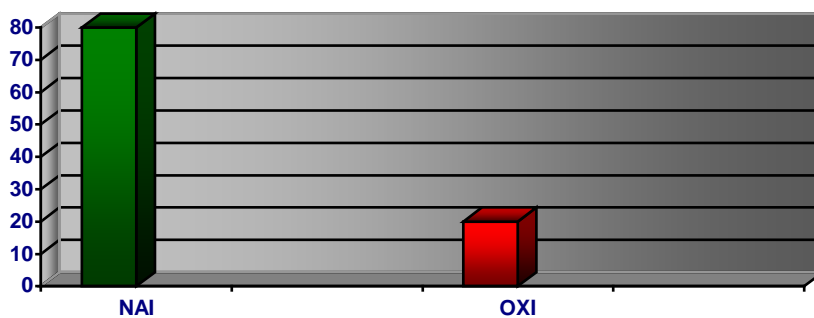
Πίνακας 19

ΕΑΝ ΝΑΙ, ΠΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΕ ΑΥΤΟ;

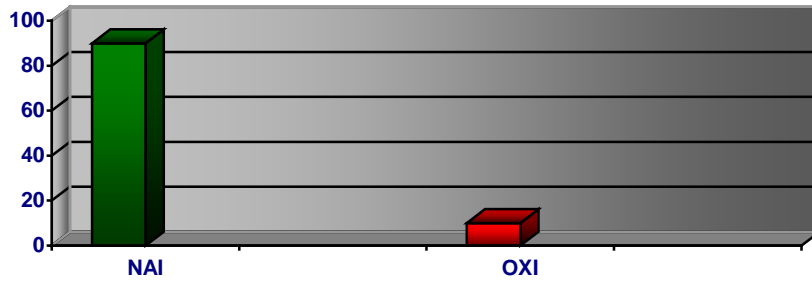
Πίνακας 20

**ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ;**

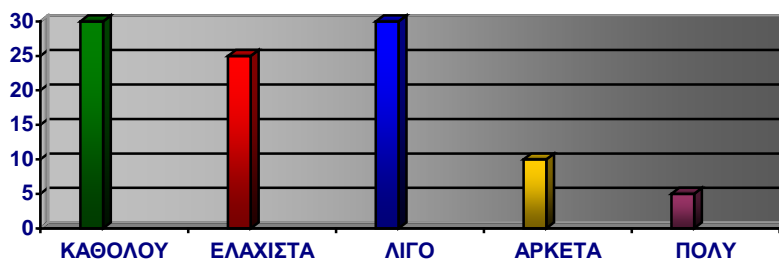
Πίνακας 21

**ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ Η ΑΝΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΘΑ
ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ;**

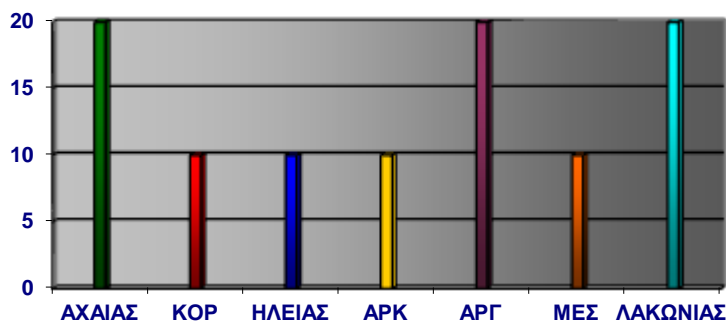
Πίνακας 22

ΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ;

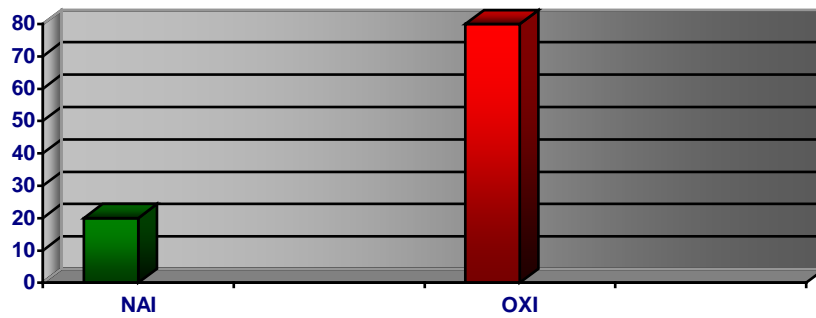
Πίνακας 23

**ΠΟΙΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΠΙΟ
ΕΝΤΟΝΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ;**

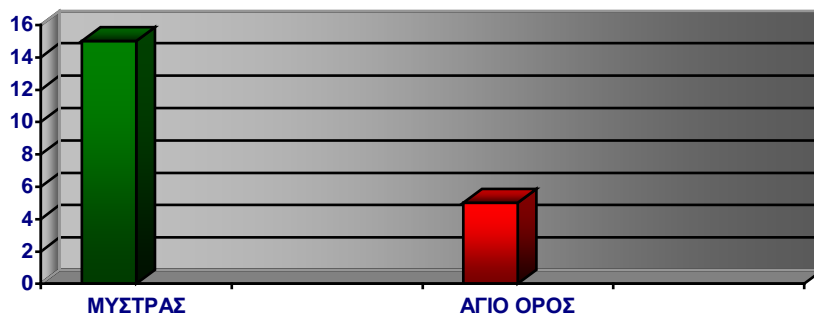
Πίνακας 24

**ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΞΕΝΩΝΑ
ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ;**

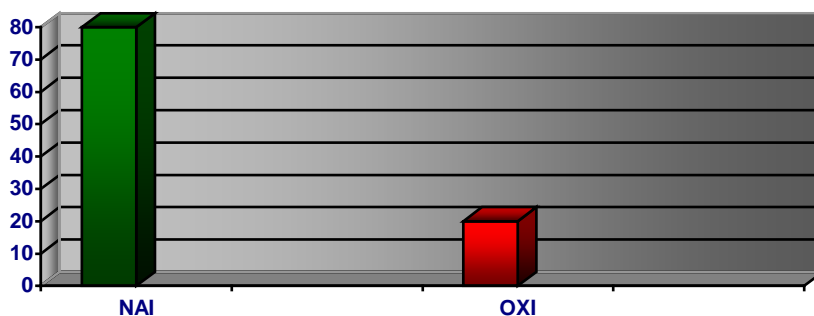
Πίνακας 25

ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟΝ;

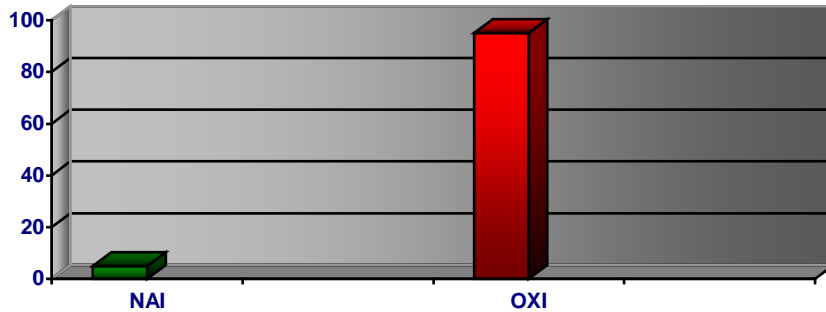
Πίνακας 26

**ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
ΝΑ ΣΤΗΡΙΞΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ;**

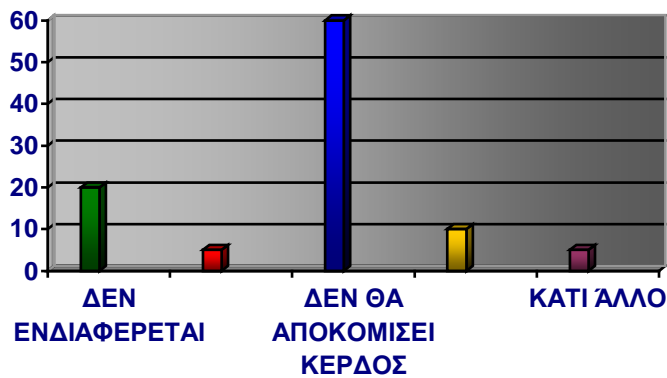
Πίνακας 27

**ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΑ
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ;**

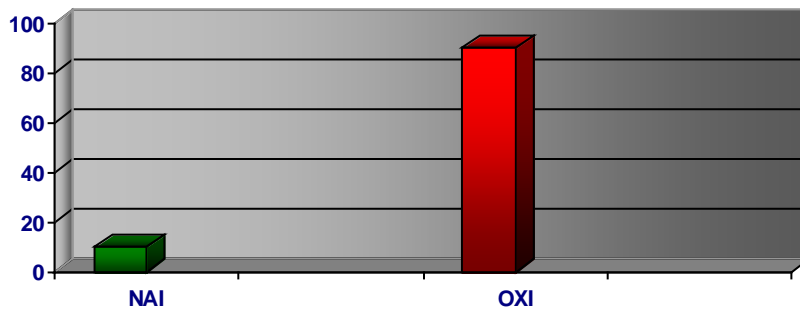
Πίνακας 28

ΑΝ ΟΧΙ, ΠΟΙΟΣ Ο ΛΟΓΟΣ;

Πίνακας 29

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΑΥΤΟ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ;

Πίνακας 30

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΥΠΕΡΚΕΡΔΗ

Οι πρώτοι γωνιστές της κερδοφορίας (σε χιλιάδες ευρώ)			
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	2006	2007	Ποσοστό Αύξησης
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	990.052	1.625.315	64,2%
ΑΛΦΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	551.987	850.035	54,0%
EUROBANK-ERGASIAS	601.000	815.000	35,6%
ΟΤΕ	574.600	662.600	15,3%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	434.649	622.141	43,1%
ΟΠΑΠ	509.801	571.437	12,1%
MARFIN POPULAR BANK	147.081	563.407	283,1%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	312.855	485.168	55,1%
COCA COLA	333.700	472.300	41,5%
COSMOTE	360.519	361.271	0,2%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	260.192	351.004	34,9%
MARFIN FIN. GROUP	242.984	330.415	36,0%
ΕΛΛΑΔΟΣ	244.635	284.684	16,4%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	188.419	241.413	28,1%
ΔΕΗ	22.084	222.309	906,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΡΔΩΝ ΤΩΝ 15	5.776.564	8.460.506	46,5%

Πίνακας 5

Πηγή: ΠΗΓΑΣΟΣ ΑΧΕΠΕΥ

Προκλητικά τα ύψη και τα κέρδη των παραπάνω 15 επιχειρηματικών κολοσσών για το έτος 2009. Μάζεψαν συνολικά πάνω από 30 δις ευρώ σε μια τετραετία.

Μέσα σε αυτούς τους κολοσσούς και η Αγροτική Τράπεζα η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό τους αγρότες και στη συνέχεια, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Πολιτισμού, αλλά και αυτό της Τουριστικής Ανάπτυξης, να συμβάλλει στη βελτίωση του Αγροτουρισμού και των παρεχόμενων υπηρεσιών που σχετίζονται με αυτόν τον τομέα.

Σ.Α.Π. (ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ)

Η παρακάτω συνέντευξη δόθηκε από τον καθηγητή και περιβαλλοντολόγο Δρ. Μαντζαρλή Νικόλαο.

Ερώτηση: Πώς ξεκίνησε ο Αγροτουρισμός στην Πελοπόννησο;

Απάντηση: Ο Αγροτουρισμός εμφανίστηκε από τα αρχαία χρόνια, από τότε που ο άνθρωπος θέλησε να έρθει σε επαφή με τη φύση και να δραπετεύσει για λίγο ή για πολύ από τις καθημερινές του συνήθειες και ασχολίες. Μην ξεχνάμε ότι στις αποικιακές εκστρατείες του καλλιεργούσε τη νέα γη με προϊόντα από τη πατρίδα του, κατανοώντας πως ο αγροτουρισμός είχε μεγάλη σημασία από την εμβρυακή του κιάλας κατάσταση. Στην αρχή του βέβαια ο αγροτουρισμός λόγω της έλλειψης γνώσεων δεν είχε την άνοδο που θα έπρεπε να είχε. Όμως, με τη πάροδο των χρόνων, γίνονται σημαντικές προσπάθειες, ενώ με την απαραίτητη τεχνογνωσία ο αγροτουρισμός μπορεί να αποκτήσει τη θέση που του αρμόζει..

Ερώτηση: Ποια είναι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των υπηρεσιών του Αγροτουρισμού;

Απάντηση: Οι υπηρεσίες που προσφέρει ο Αγροτουρισμός. Δίνει στον επισκέπτη ψυχικά κυρίως οφέλη αφού η ενασχόληση και η επαφή με τη φύση τού προσφέρει ψυχική ανάταση. Γι' αυτό εξάλλου επιλέγουν και αυτήν την εναλλακτική μορφή τουρισμού. Όσον αφορά τώρα στις επιχειρήσεις και την οικονομία, σαφώς και ο Αγροτουρισμός παρουσιάζει και σπουδαία οικονομικά οφέλη.

Ερώτηση: Υπάρχει καθυστέρηση ένταξης του Αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο και γενικότερα στην Ελλάδα;

Απάντηση: Σαφώς και στην Ελλάδα υπάρχει καθυστέρηση στα αγροτουριστικά θέματα. Αυτό όμως συμβαίνει λόγω έλλειψης γνώσης των αρμόδιων φορέων και του μειωμένου ενδιαφέροντος που έδειχναν τόσα χρόνια. Όμως με τη μελέτη παραδειγμάτων από την Αμερική και την Ευρώπη, η τεχνογνωσία αυξάνεται και ο αγροτουρισμός πλέον βαδίζει σε σωστά μονοπάτια. Αυτό συμβαίνει λόγω της ανάπτυξης της πληροφόρησης φυσικά αλλά και του προβλεπόμενου κέρδους που θα αποκομίζουν από τον αγροτουρισμό.

Ερώτηση: Πώς μπορεί να επηρεάσει και να αλλάξει την εικόνα μιας τουριστικής επιχείρησης η ενεργή ενασχόλησή της με τον Αγροτουρισμό;

Απάντηση: Με λίγα λόγια, ο αγροτουρισμός μπορεί να αλλάξει άρδην την εικόνα της Πελοποννήσου και όχι μόνο αυτής. Αυτό συμβαίνει γιατί δημιουργεί ένα νέο είδος τουρισμού, βελτιώνει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αυξάνει την επισκεψιμότητα και φυσικά βελτιώνει την οικονομική κατάσταση.

Ερώτηση: Υπάρχουν επιδοτήσεις - επιχορηγήσεις για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο (κρατικές ή κοινοτικές);

Απάντηση: Βεβαίως και υπάρχουν. Τόσο το κράτος και η ευρωπαϊκή ένωση όσο και πολλοί ιδιώτες εκδηλώνουν τώρα πια ενδιαφέρον για τη σωστή ανάπτυξη του αγροτουρισμού στην Πελοπόννησο αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Τώρα πόσες από αυτές τις επιδοτήσεις δίνονται, είναι άλλο θέμα.

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι ο Αγροτουρισμός μπορεί να ενισχύσει την οικονομική κατάσταση της Πελοποννήσου;

Απάντηση: Αυτό είναι γεγονός. Όχι μόνο μπορεί να την αλλάξει, αλλά μπορεί να την απογειώσει. Αρκεί να υπάρχει σωστή διαχείριση και σωστός προγραμματισμός.

Ερώτηση: Πιστεύετε πως η ανάπτυξη του αγροτουρισμού θα βελτιώσει την τουριστική κατάσταση της Πελοποννήσου;

Απάντηση: Η Πελοπόννησος είναι το γεωγραφικό διαμέρισμα με την μεγαλύτερη και συχνότερη επισκεψιμότητα. Παρουσιάζει ήδη όλες τις μορφές τουρισμού. Σίγουρα όμως, με μια τέτοια κίνηση, θα αυξήσει σημαντικά τα έσοδά της που προέρχονται από τον τουρισμό. Έσοδα που τα έχουμε σίγουρα ανάγκη σε τέτοιες δύσκολες περιόδους κρίσης.

Ερώτηση: Ποιο είναι το φάσμα των προσφερόμενων υπηρεσιών που καλύπτει ο Αγροτουρισμός;

Απάντηση: Ο Αγροτουρισμός καλύπτει ένα ευρύ φάσμα εργασιών, οι οποίες είναι ιδανικές για άτομα που αγαπούν τη φύση και θέλουν να ζουν κοντά σε αυτή. Οι διάφορες εργασίες με τη γη, η επαφή των τουριστών με τα ζώα, αλλά και η ζωή στην ύπαιθρο, σίγουρα αποτελούν μερικές από τις βασικές υπηρεσίες.

Ερώτηση: Ποιος νομός της Πελοποννήσου σημειώνει την μεγαλύτερη αγροτουριστική κίνηση;

Απάντηση: Σίγουρα ο νομός Λακωνίας με τον Μυστρά είναι ο μεγαλύτερος αγροτουριστικός πόλος έλξης της Πελοποννήσου. Βέβαια είναι και ο πιο πολυδιαφημισμένος

προορισμός. Στο Μυστρά λαμβάνουν χώρα πολλά φεστιβάλ και πολλά συνέδρια. Στη συνέχεια ακολουθούν ο νομός Αρκαδίας και ο νομός Αργολίδας.

Ερώτηση: Ποια περίοδος του έτους παρουσιάζεται μεγαλύτερη αγροτουριστική δραστηριότητα;

Απάντηση: Ο αγροτουρισμός, και ιδιαίτερα ο αγροτουρισμός της Πελοποννήσου, μπορεί να υφίσταται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Αυτό συμβαίνει γιατί η Πελοπόννησος παρουσιάζει πολλά είδη κλιμάτων που είναι ιδανικά για την ανάπτυξη των αγροτουριστικών εργασιών. Παρόλα αυτά όμως η περίοδος του φθινοπώρου και η περίοδο της άνοιξης, παρουσιάζουν εντονότερη δραστηριότητα, λόγω των πολύ καλύτερων καιρικών συνθηκών.

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι οι προσπάθειες για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού στο συγκεκριμένο γεωγραφικό διαμέρισμα θα συνεχιστούν με πιο εντατικούς ρυθμούς;

Απάντηση: Αυτό είναι ένα θέμα που πονάει πραγματικά όλους τους περιβαλλοντολόγους και όσους ασχολούνται πραγματικά και ενεργά με τη φύση. Θεωρητικά, κονδύλια και επιδοτήσεις δίνονται και από το κράτος και από την Ε.Ε. Στην πράξη όμως δεν αξιοποιούνται όλα όπως θα έπρεπε. Ίσως γιατί δεν έχουν καταλάβει ακόμα πολύ καλά ότι αγροτικές περιοχές όπως η Πελοπόννησος, θα έπρεπε να στηρίζουν την τουριστική, αλλά και την οικονομική τους ανάπτυξη σε τομείς όπως ο αγροτουρισμός. Ευχή όλων μας είναι ο αγροτουρισμός να πάρει στο μέλλον την πραγματική θέση που του αξίζει στο τουριστικό στερέωμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νικήτα Α. Νιάρχου (2004), «*ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ*», Αθήνα, Εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗ

Σιώμος Ι. Γεώργιος (2004), «*ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ*», Αθήνα
Εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗ

Νίκος Γ. Ηγουμενάκης, Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Περικλής Ν. Λύτρας (1999, 1998),
«*ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ*», Αθήνα, Εκδόσεις INTERBOOKS

Νίκος Γ. Ηγουμενάκης (2000), «*ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ*», Αθήνα
Εκδόσεις INTERBOOKS

Περικλής Ν. Λύτρας (1998), «*ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ*», Αθήνα, Εκδόσεις
INTERBOOKS

Ελληνικό Περιοδικό passport, ΜΑΙΟΣ 2009, τεύχος 32, Εκδόσεις Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Α.Ε

Ελληνικό Περιοδικό passport, ΙΟΥΝΙΟΣ 2009, τεύχος 33, Εκδόσεις Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Α.Ε

Ελληνικό Περιοδικό geo, ΙΟΥΝΙΟΣ 2009, τεύχος 25, Εκδόσεις ΔΑΦΝΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Εφημερίδα Τα Νέα της Πελοποννήσου και Σαρωνικού τεύχος 86, 22 Σεπτεμβρίου 2008

Γεωγραφικός Άτλας της Ελλάδας, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

www.agropol.gr

www.agrisport.com

www.agrotravel.gr

www.bbc.com

www.agrotour.gr

www.cnn.com

www.alfavita.gr

www.arkadian.gr

www.sfc.ucdavis.edu

www.eocharnon.gr

www.mit.edu

www.greenpage.gr

www.in.gr

www.kathimerini.gr

www.miragreek.gr

www.naftemporiki.gr

www.powersearch.gr

www.ruralinvest.gr

www.tovima.dolnet.gr

www.traveldailynew.gr

www.tsintzina.gr

www.gianferrate.it

www.agrotourism.peloponet.gr

www.Evmaria.gr

www.paseges.peloponnisos.gr

www.agroxenia.net

www3.mnec.gr

www.xenonasmazaraki.gr

www.xenonasmazaraki.gr

Κατάλογος συντομογραφιών και ακρωνυμίων

- Α.Ε.....Ανώνυμος Εταιρία Αγροτικού Χώρου
- Γ.Π.Σ.....Γενικό Πλαίσιο Στήριξης
- Γ.Σ.....Γενική Συνέλευση
- ΔΟΛΤ.....Διεθνής Οργάνωση Λαϊκής Τέχνης
- Ε.Α.Π..... Ένωση Αγροτουρισμού Πελοποννήσου
- Ε.Γ.Τ.Π.Ε..... Εθνικό Γεωργικό Τμήμα Προσανατολισμού Και Εγγυήσεων
- Ε.Ε.....Ευρωπαϊκή Ένωση
- Ε.Ο.Τ.....Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- Ε.Σ.Π.Α.....Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφορών
- Ε.Σ.Υ.Ε.....Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας
- Ε.Τ.Α.....Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας
- ΕΓΤΑΑ.....Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη
- ΕΓΤΠΕ.....Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων
- ΕΚΤ.....Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- ΕΛ.Ο.Τ.....Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
- ΕΠΑΣ.....Επαγγελματικές Σχολές
- ΕΠΜ.....Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- ΕΣΣΑΑ.....Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης
- ΕΣΣΑΑΛ.....Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης Αλιείας
- ΕΤΠΑ.....Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Η.Π.Α.....Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
- Κ.Π.Σ.....Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
και Απασχόλησης
- Ν.Π.Δ.Δ.....Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
- Ν.Π.Ι.Δ.....Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
- Ο.Τ.Α.....Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Ο.Τ.Δ.....Ομάδες Τοπικής Δράσης
- ΟΓΕΕΚΑ...Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης
- ΟΔΕΓ.....Διεθνοποίηση Ελληνικής Γλώσσας
- ΟΠΑΑΧ.....Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Ανασυγκρότησης
- ΟΠΠΑΠ.....Οργανισμός Προώθησης και Προβολής Αγροτικών Προϊόντων

- Π.Ε.Π.....Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
  - Π.Υ.Τ.....Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού
  - ΠΡΔ.....Προεδρικό Διάταγμα
  - Σ.Α.Π.....Συνέντευξη Αρμοδίων Προσώπων
  - ΣΕΑΓΕ.....Σύνδεσμος Ένωσης Αγροτουρισμού Ελλάδος
  - ΣΕΕΔΔΕ.....Συνομοσπονδία Επιχειρηματιών Ενοικιαζόμενων Δωματίων
Διαμερισμάτων
  - Τ.Ε.Ι.....Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
  - Τ.Μ.....Τετραγωνικά Μέτρα
  - Τ.Σ.Π.....Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας
  - ΥΠ.ΑΝ.....Υπουργείο Ανάπτυξης
  - ΦΕΚ.....Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
  - Χ.Λ.Μ.....Χιλιόμετρα
-
- CFM.....Certified Farmers' Market
  - E.S.....EUROSTAT (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία)
  - HACCP.....Hazard Analysis and Critical Control Point
  - ISO.....Intergraded System Organization
  - MKT.....Marketing

«Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ:

ΠΛΑΝΟΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

ΑΘΗΝΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012